ویاړلي څېرې

Ketabton.com

نورالله زهیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وياړلي څېرې

نورالله زهیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د چاپ حق خوندي دی.

کتاب نوم:: ویاړلي څېرې
لیکنه او راټولونه:: نورالله زهیر
کمپوز او ډیزاین:: پسرلی ادبي بهیر
پښتی:: صفي الله بهار
کال:: ۱۳۹۹ل/۲۰۲۰م
پر نیټ خپرندوی:: پسرلی ادبي بهیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکلړ

- سید جمال الدین افغان..۱
- ابن خلدون..۹
- سقراط..۱۵
- رابندر ناتهـ ټاګور..۲۱
- محمد ګل خان مومند..۲۵
- ګل پاچا الفت..۳۲
- قیام الدین خادم..۳۹
- عبدالرؤف بېنوا..۴۴
- عبدالکلام ازاد..۴۷
- جبران خلیل جبران..۵۰
- ویلیام شکسپیر..۵۵
- وکټور هوګو..٦۴
- فرانسوا ماري ولټر..۷۱
- اسدالله غضنفر..۷۷
- ژان پل سارتر..۸٦
- مهماتما ګاندي..۹٦
- ارسطو..۱۰۲
- اجمل ښکلی..۱۰۷
- عبدالغفور لېوال..۱۱۵
- لیف تولستوی..۱۲۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالــۍ

د پــښتــو

ژبــي او ادب

مینـه والو تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو خبرې

د پوهنتون د څلور کلنې تحصیلي دورې په ازاده او خوره وره مطالعه کې چې ما له بېلابیلو کتابونو، مجلو، ورځپاڼو او ویبپاڼو، د بېلابیلو فیلسوفانو، ادبي سیاسي او ملي څېرو ځینې ویناوې یاداښت کړې وې؛ دلته مې د هر یوه ویناوې رابیلې او یو ځای کړې. زیاتونه او سمونه مې پکې وکړه. ځینې نورې څېرې مې هم ورسره یو ځای کړې. د هرې څېرې لنډه پېژندنه مې ورسره راواخیسته او کتابي بڼه مې ورکړه.

په دې کتاب کې یوازې نړیوالې او سیمه ایزې مشهورې څېرې نه، بلکې د خپل هیواد پښتني، ملي، سیاسي او ادبي څېرو پېژندنه او د هغوی مختلفې ویناوې، چې د دوی له اثارو ما اخیستې وې ورسره یو ځای کړې.

دلته د راغلو څېرو ویناوې د ژوند، مینې، ژبې، ادب، سیاست، علم، ټولنې او نورو اړخونو په اړه دي. هره وینا پر خپل ځای ارزښت لري. ارزښت ئې دا دی چې ډېر څه ویل په لږو کلماتو کې بیان شوي دي. له یوې وینا مونږ پوهېدای شو، چې تر شا ئې څومره خبرې شته او څومره لوی مفهوم په څومره لږو کلمو کې ځای شوی دی. هره وینا په خپل اړخ کې یو لارښود دی.

له کومو اثارو چې مې مستقیم اخذ کړی دی په ماخذونو کې مې ښودلي دي.

خدای دې وکړي، چې د مینه والو لپاره یو څه شي او دا وړه هڅه یو ځای ونیسي.

نور تاسو او کتاب.

ښه مو غواړم.

درنښت

نورالله زهیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیــد جمــال الدین افغــان

سید جمال الدین د سید صفدر زوی دی. په افغانستان کې د یوې لویې کورنۍ څخه دی. د نسـب سلسلـه یې سید علي تـرمـذي تــه رسیږي.
پـه ۱۲۵۴هـ.ق کال چې د ۱۸۳۹ مـیلادي کال سره برابر دی د کونړ پـه اسعد ابـاد کې زیږېدلی دی.(۳، ۲۱ مخ)
علامه سیدجمال الدین افغان په افغانستان او سیمه کې د یوې منظمې او منسجمې اسلامي او مترقي مبارزې بنسټ ایښودونکی او مخکښ دی.
د علامه د مبارزې موخه دا وه چې اسلامي قلمرو او حتی ټول ختیځ له کورنۍ زورواکۍ او بهرني ښکېلاک څخه ازاد کړي او اسلامي هیوادونه د نوي تمدن له ټولو وسایلو نه په استفادې سره د مترقي او پرمختللي ژونـد پر لور گامونـه واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامه سید جمال الدین افغان، افغان و، د افغانستان و، د افغانستان په کونړ کې زیږېدلی و، دلته یې د ماشومتوب دوره تېره کړې وه بیا یې د زده کړو لپاره هندوستان، ایران او ځینو نورو هیوادونو ته سفرونه کړي او د امیرمحمد اعظم خان د واکمنۍ پر وخت یې د لومړي وزیر په توګه کار کاوه او پاچا ته یې سالمي او صالحي مشورې ورکولې... په ټولو اسلامي هیوادونو او ختیځ کې یې د ازادۍ ځانګو وځنګوله او غورځنګونه او نهضتونه یې راولاړ کړل کتابونه یې ولیکل، خپرونې یې راوایستې او خپله اسلامي او د ازادۍ غوښتنې دنده یې تر سره کړه. ۳،۳ـ۴ مخونه

سید جمال الدین افغان په ۱۸۹۷م کال د مارچ پر ۹ مه نېټه په استنبول کې له دې نړۍ نه سترګې پټې کړې او هلته خاورو ته وسپارل شو. په ۱۹۴۴م کال په وروستیو کې د افغان دولت په غوښتنه یې جسد افغانستان ته راوړل شو او د کابل پوهنتون په انګړ کې خاورو ته وسپارل شو.

- ازداي اخیستل کېږي، ورکول کېږي نه.
- زه د ظالم او مظلوم سره یو شان دښمني لرم، ظالم د هغه د ظلم او مظلوم د دې لپاره چې ظلم یې قبول کړی دی.
- زه دې ته احتیاج نه لرم چې ځان کوم بل ملت تـــه منسوب کړم زه افغان یم افغان (افغانستان) لومړنی هغه ځمکه ده چې زما وجود یې خاوره لمس کړې ده.
- د هغه حق فایده نشته چې قوت او طاقت ورسره مرسته ونه کړي.
- بې له اسلام نه بل هیڅ غرض نه لرم، نن اسلام ته خدمت په دې منحصر ګڼم چې ټولو مسلمانانو ته په دغه علم کې هدایت وغواړم.
- هغه ملت چې مرګ ته په خندا او موسکا ښه راغلی ونه وایي ژوندی به پاتې نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- عاجزي د فضیلت دښمن دی او شتمني د رذالت سره مرستـه کوي.
- ادیب پـه شرق کې د ژونـدانـه پـر وخـت مړ، خـو د مړینـې نـه وروستـه ژونـدی کېږي.
- د نیت د خاوند له منځه وړل د هغه نیت له منـځه وړای نشي.
- دا ساده تـوب او بې عقلـي ده چـې یـو انسـان پر بـل بـانـدې د عمر او زړښت په اساس عقیده او باور لري مشرتوب زیاتره د فضیلت او بهترۍ موجب نـه ګرځي.
- د عملي او سمدستي اقدام ارزښت او قدر یوازې د تشي وینا افتخار محوه کـوي (یعنې د وینا څخه عملي حرکـت او اقدام ته زیات ضرورت دی او خلک د عقل تر اغېزې لاندې راتلی شي.
- بـد او پـست انـسان هـغـه دی چې د خپل ژونـد لپاره د خلکو مرګ غواړي او پـه انسانانو کې د لوی شخـصیت خاونـد هغـه دی چې د خلکو د ژونـد لپاره که څه هم د یوه تن ژونـد برابر کړي ایثـار او قرباني ورکولو ته حاضر وي.
- ذلت او صـحیح علم سره یو تر بله ضدیت او مخالفت لري دواړه سره نـه یو ځای کېږي.
- د مقدماتو اوږدوالی د نتـایجو پـه ضعف بانـدې دلالت کوي.
- څوک چې د پاچـاهانـو او د قـدرت د خـاونـدانـو څخه بـې لـه کـوم جرات کولو ډارېږي دا ګدایګر دی.
- یو انسـان پـه تواضع سره ښـه کېدای نشي مګر چې څه علم هم ولري.
- پـه تـواضـع کې افـراط (یعنـې چې کـه یـو سړی له اندازې نه زیاته خپله عاجزي ښکاره کړي) دا یې پـه دې دلالـت کوي چې ادعا لري (یعنـې د کوم مطلب لپاره یې چل جوړ کړی دی.)
- ناپوه مه وژنئ، ناپوهي ئې ووژنئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چا تـه چې دروازه خلاصـه شي او دا خل نشي د دې ورځ دی چې وشـړل شي.
- حق ډېر ځلې بې له زحمت گاللـو څخه نه حاصلیـږي.
- هیـڅوک د خـپل ملــت په مینـه کې نـه دی مـړ شـوی مگر چې ملت یې بیرتـه ژونـدی کړي.
- کـه څوک لـه ژونـد سره مینـه لري نــو د خــپل ملت د ژونـد پـه لیـاره کې دي مړ شي.
- هیڅ یـو ملــت بې لـه اخلاقو پـاتي کېدای نشي او اخلاق بې له عقیدې ځان نـه نیسي او عقیده بې له پوهي نـه پـیـدا کېږي.
- د ملتـونو او ولــسونو بهتر اټکل او اندازه معلومول پـه اخلاقو کېدای شي بهتر د اخلاقو څخه هغه خـلق حسابېدای شي چې سړی د ځان څخه تېر شي او د ځان څخه د تېرېدو دلیل په کار او عمل باندې اقدام دی.
- د زرو ویناوو درونـدوالی پـه تـرازو کې د یـوه کار د دروندوالي پـه اندازه وزن نــه لري.
- بهتر هـغه چې شرق او ختیځ ورته احتیاج او ضرورت لري قوي او عادل پاچاهان او د قدرت خــاوندان دي، خو په ضعیف عادل کې کومه فایده نشته لکـه چې پـه قوي ظالم کې خیر نـه لیدل کیږي.
- د اسـتـقلال هیلـه د کار او عمل لپـاره ده.
- کله چې میدان د پــوهانو او عالمانو څخه خالي شي جاهلان ورتـه دانگي او یـو پـه بل سبقت کوي.
- فـقـیر عالــم پـخــپل عـلـم بـاندې غني وي او جاهل غني د خپل جهل له کبلـه ضعیف دی.
- اخبار د هر ولس ژبه ده.
- استـقلال او ازادي تـه پـه تشو ویـنـاوو څوک نشي رسېدای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که څوک عقیده ولري چې بې له دې فاني ژوند نشته نو هغه په دنیا او اخرت کې نقصان او تاوان وکړ اول او دویم یې دواړه له لاسه ورکړل.
- که څوک د وطن د خدمت په لیاره کې مرگ غواړي یعنې چې په مرگ ډیل نشي یا به مجاهد سرباز او شهید مري او یا به د عزت او سرلوړۍ ژوند کوي.
- څوک چې ژوند کې متانت وکړي او د تنگسو په تجربو برلاسی او بریالی شي د ده لپاره غوره دا ده چې له خپلو تجربو څخه عبرت واخلي.
- ستونځې او مشکلات همت لوړوي.
- د جاهل په مخ کې چې عاقل ماته وخوري دا بهتره ده له دې څخه چې ورباندې غالبه شي.
- صالح هغه دی چې د الله تعالی عبادت کوي دا د دې لپاره نه چې له دوږخه یې ډاریږي او یا د جنت لپاره امید او تمه لري بلکې له دې سببه چې الله په ټولو کمالیه اوصافو او صفاتو موصوف او له ټولو نواقصو څخه پاک د عبادت او تقدیس وړ دی.
- د ځینو پگړۍ وهونکو جمود او ناپوهې اسلام او مسلمانانو ته زیات تاوان رسوي.
- یو ملت چې د خپل حق اخیستلو په لیاره کې یو ساعت جهاد وکړي دا ورته تر قیامته پورې ذلت او د پستۍ له ژوند نه ښه ده.
- یو ملت چې بې خبرو ظالمانو په مقابل کې ځان مسلح نه کړي نو ورباندې دا حکم وکړه چې د څارویو او بې عقله حیواناتو څخه هم بدتر دی.
- یو ملت چې له خپلو حاکمانو څخه له ورایه شکایت کوي او په ښکاره د هغو عبادت کوي یعنې پوره اطاعت ورته لري داسې ملت د ژوند کولو حق نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ايمان او يقين دا معنی نه ده چې د دين د مشرانو او روحانيونو عبادت وشي.
- بده زمانه او وخت هغه دی چې جاهل برى وومومي(لاربنوونه يې په لاس وي) او عاقل چوپ وي.
- کومه وېره چې د حاکم له کرسي څخه د عدالت او فضيلت په اساس نه وي هغه د احترام په ځای کې د مسخرو کولو وړ وي.
- په کومه اندازه چې د قدرت خاوندان او پاچاهان د خلکو څخه پټ وي په هماغه اندازه دوی د حقايقو څخه هم ليري پاتې کېږي.
- څوک چې بد او خبيث شي نو د هغه ظاهري وضع نرمه وي چل او فرېب به يې ډېر وي.
- ځوانان د لېونتوب يعنې د احساساتو پلونه دي پوهان او عاقلان مجبور دي په دې پله تېر شي.
- سياسي احزاب ډېره ښه اجتماعي دوا ده، خو په شرق کې اکثره د بدي دوا خاصيت پيدا کوي.
- غرب په علم پورته شو او شرق په جهل او سستۍ ښکته پاتې شو.
- د فکرونو مېوه يواځې په دې لاس ته راځي چې فکرونه د اوهامو له قيدونو خلاص شي.
- په اوهامو باندې د افکارو تړلو او قيدولو څخه د ځنځير تړل او قيدول اسانه دي.
- څوک چې تقليد او خپلې خوښې په اساس وايي چې دين په سختۍ امر کوي نه په اسانتيا، په ضرر امر کوي نه په فايدې دا شخص ډېر زيات دروغجن دی.
- څوک چې باور لري چې په ناروا يې خلکو ته فريب ورکړی دی هغه دي پوه شي چې نورو څخه اول ده فريب خوړلی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ظاهري کړو خلکو ضرر د هغو خلکو له ضرر څخه لږ دی چې په استقامت یې ځان ملبس کړی وي یعنې په واقع او حقیقت کې بې لیاري وي.
- د پاچا او مقتدر ضرورت او حاجت خلکو ته د خلکو د ضرورت او حاجت نه چې پاچا او مقتدرینو ته یې لري زیات دی.
- د علومو په مقدمو کې مبتدي گومان کوي چې ده په علومو کې تبحر لاس ته راوړی دی او اخر ته ورسېد خو شوک چې بیا په علومو محقق شي او تجربه او رسوخ پیدا کړي هغه په دې عقیده او باور پیدا کوي چې لا تر اوسه دی په لومړني پړاو کې دی.
- چا ته چې نوی د مال نعمت په لاس ورغلی وي هغه یې په هر ځای کې ښکاره کوي او چا ته چې نوی د علم نعمت حاصل شوی وي هغه یې هر چا ته وایي.
- انسان څنگه چې نور محاسبه او تفتیش کوي هم دارنگه خپل ځان هم محاسبه کړي نو خطا به یې لږه او کمال ته به نژدې شي.
- عقل اشرف او بهتر د مخلوقاتو څخه دی د دې په واسطه انسان د صنعت او مدني پیدایښت په رمز پوهېږي بې زړه توب ټالوي (ځنډوي) او همدا وېره او بې زړه توب دی چې انسان ته ورک شوي، موجود او نژدې ورته لیري ښکاره کوي.
- د کور د ښځو د جگړې فیصله کول د سړي ژوند تریخوي.
- قوي ونه ځغرده او ژر مېوه نه نیسي.
- د شرق خلک د خپلو حاکمانو په کوږوالي کاږه کېږي او کله چې یې حاکم سم وي دوی هم ورسره سمېږي.
- ښېله اخلاقو د یوه ملت جوړېدل، ښېله دینه اخلاق کول او ښېله پوهې دینداري کول، دا هیڅ امکان نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د وجود ټـول عنـاصر په دې فـاني نړۍ کې د انسان اصلي عـقل تـه تابع دي نو هر هـغه چې نن طب او صنعت کې نه کېدونکې او محال ښکاري هغه نـژدې دی چې سبا ته ممکن شي او د عمل جامه واغونـدي.
- پـوه او هوښيـار پـلار هـغـه دی چې د خپلـو اولادو سـره د واده څخه يو ځای ونه اوسيږي او پـه چل سره يې د نژدېوالي څخه ځان خلاص کړي.
- ډېـر لږ خلک ليدل کيږي چې دوی لـه ښځو څخه د خوښـۍ احساس وکړي پوه او ډېر لږ خلک دي چې ښـځو تـه د شـقاوت او بدبختـۍ نسبت نـه کوي.
- پـه شرقيانو بـاندې دا وينـا «څنگـه چې تاسې ياستئ هغـه شـان ستاسې واليان هم دي» نـه تـطبيقـيږي يعنې واليان د خلکو پـه مزاج کار نه کوي بلکې د دوی په هکله دا وينـا مصداق کوي چې وايي څـنگـه چې مـو واليان دي تـاسې هم هـغـه شانـتـه اوسئ يعنې خلک بايد د واليانو د ښو اطاعـت وکړي.
- ای لويـه خدايه زموږ له سترگو د وهم پردې پورته کړې چې حقايق هغسې ووينو لکـه څنگه چې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابـن خـلـدون

«علامه عبدالرحمن ابن خلدون پخپل ليکل شوي کتاب «کتاب العبر» کې ليکلي، چې هغه د ۷۳۲هـ کال د روژې په لومړۍ نېټه، چې د ۱۳۳۲ ل کال د مى مياشتې د۲۷ نېټې سره سمون خوري، د تونس په يوه کلي قراون کې وزيږېد.

لومړنۍ ښوونه يې د خپل پلار نه تر لاسه کړه. د هغه پلار د خپل وخت وتلى عالم او فقيه و. د هغه نوم محمد بن خلدون دی. کله چې تونس ته راغى نو سياسي ژوند يې پرېښود او د لغاتو د علم تدريس يې پيل کړ. ابن خلدون د خپل پلار څخه فقه، تفسير او د حديثو علم زده کړ. سربېره پر دې يې قرائت کتابت، د نحوې اصول او د ادب تدريس يې هم ورکړ، ځکه نو مور ويلای شو چې د ابن خلدون لومړنی استاد د هغه خپل پلار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۷۴۹هـ یا ۱۳۴۹ز کال کې په تونس او شاوخوا سیمو کې د طاعون ناروغي رامنځته شوه، چې زیات خلک یې ووژل. د ابن خلدون مور او پلار او نور زیات خپلوان یې د دې ناروغۍ په وجه مړه شول. د مور، پلار او نورو خپلوانو د مرگ په وجه د یو څه وخت لپاره غمجن و. د وبا په ورځو کې د هغه زیاتره خپلوان او دوستان د تونس نه موریتانیا ته ولاړل، خو ابن خلدون د خپل ورور په مشوره په تونس کې پاتې شو.»(۷)

علامه ابن خلدون بېلابیلو سیمو لکه بیت المقدس، اندلس، تلمسان... ته سفرونه وکړل او له بېلابیلو اشخاصو سره ئې هم ولیدل. د قاضي القضات، سفیر او مدرس دندي ئې تر سره کړي دي. دا ستره هستي تاریخپوه، ټولنپوه مفکر، سیاسي څېره او لوی لیکوال و.

«ابن خلدون په مصر کې ۲۳کاله تېر کړل.هغه ژوند چې ابن خلدون په شمالي افریقا کې تېر کړی و، هغه ډېر خطرناک او له ستونزو ډک و. د هغه ځای ژوند به کله د غربت سره مخ کړ او کله به یې لوړو پوړیو ته ورساوه. په مصر کې ابن خلدون د یوه عادي فرد په څېر ژوند کاوه. سیاسي چارو سره یې هیڅ تړاو نه و. مگر په شمالي افریقا کې په سیاست کې برخه اخیسته. په مصر کې یې سیاسي کالي وغورځول او د یوه عالم، فاضل او محقق شخص کالي یې په تن کړل. په مصر کې د دوو سترو کارونو سره مخ شو. یو یې د کورنۍ له منځه تلل او بل د ستر فاتح امیر تېمور سره لیدل.

علامه ابن خلدون د هغو سترو علماؤ څخه دی، چې په علومو کې ډېرې لاسته راوړنې لري. هغه د ټولنپوهنې د علم د لومړنیو پوهانو څخه شمېرل کېږي. هغه په لومړي ځل د تاریخ د فلسفې اساس کېښود. د تاریخ د علم په اړه یې زیاتې څرگندونې وکړې، چې «مقدمه» یې یو شهکار اثر گڼل کیږي. په داسې حال کې چې د ده څخه مخکې هیڅ عالم د تاریخ په اړه څرگندونې نه درلودې. ابن خلدون په لومړي ځل د قومونو د عروج او زوال عوامل وڅېړل. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوونې او روزنې، جغرافيايي، حکومت کولو او نورو موضوعاتو په اړه يې ليکل وکړل.» (۷)

◊ تاريخ داسې علم دی، چې بايد په بې طرفۍ ولوستل شي.
◊ تاريخ يو دلچسپ علم دی.
◊ کله چې ټولنه رامنځته شي، نو موږ ته د سياست ضرورت دی.
◊ انسان لکه حيوان دی، ځکه د ژوند اساسي اړتياوې لکه غذا غوښتل ، د ځای پيدا کول او يا نور صفات په دواړو کې يو شان دي، هغه څه چې انسان ته يې پر حيوان برتري ورکړې ده، هغه فکر دی.
◊ فکر دی، چې انسان د انبياوو د علم نه خبروي او د اخرت درسته لاره ورته ښيي. د دې پايله دا شي، چې د علماوو يوه ټولنه رامنځته شي او هغوی دا علم نورو ته رسوي.
◊ د فکر قوت انسان ته بدي او نېکي ښيي. د همدې فکر پواسطه انسان علم او فن زده کوي او د دې فکر پواسطه انسان خپل راتلونکی روښانه کوي.
◊ د حيواني ټولنې عادت طبيعي وي، خو د انساني ټولنې طبيعت د عقل فکر او غور نتيجه وي.
◊ د قومونو زوال درې عوامله لري.۱ د اشرافو کمزوري. ۲ د فوځ تشدد.۳ عيش و عشرت
◊ مرکز د حکومت لپاره د زړه مثال لري، که چيرې مرکز قوي وي نو ټول حکومت ورسره قوي وي. که مرکز کمزوری وي، نو ټول حکومت (مرکزي او غير مرکزي) ورسره کمزوری وي.
◊ که واکمن د سياسي قوانينو په نافذولو کې ناکام شو هغه نشي کولای چې حکومت کنټرول کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- فکر د علم د حرکت پایله ده.
- ضروري علوم باید لومړی پخپله ژبه ولوستل شي، ځکه په پردۍ ژبه لوستل د نیمایي علم لاسته راوړل دي.
- علوم باید په تدریجي ډول زده کړل شي. له اسانه د مشکل په طرف ولاړ شو او په یوه وخت کې یو فن زده شي.
- انسان فطرتاً ازاد پیدا شوی دی.
- وهم نیمه ناروغي، اطمینان نیمه شفا او صبر د شفا لومړی قدم دی.
- انسان په وینا تلل کیږي او په عمل قیمت کیږي.
- په ټولنه کې د انصاف او پرمختګ لپاره دا اړینه ده، چې په ټولنه کې ازادي او د بشریت احترام رامنځته شي. دا هغه برتري ده، چې خدای تعالی انسان ته ورکړې ده او انسان یې پر ځمکه خپل خلیفه ګرځولی دی.
- کله چې تاریخ په ژور ډول مطالعه، تجزیه او مشاهده کړو، موږ به د غلطیو څخه لیري پاته شو او حقایق به لاسته راوړو.
- موږ له تاریخه هغه وخت درسته ګټه اخیستلای شو، چې ځان د ریښتیاوو اساس ته ورسوو.
- تاریخ په حقیقت کې د انساني ټولنې په اړه د معلوماتو علم دی، چې د نړۍ کلتور او ثقافت بلل کیږي.
- زاړه رواجونه ژوندي کول دا معنا نه ده، چې مړه ژوندي دي؛ بلکې دا معنا چې ژوندي مړه دي.
- تمدن د یوه انسان د ژوند په څېر دی. لومړی ماشوم وي او بې شماره هیلې لري. بیا ځوان شي هر څه لاسته راوړي. بیا زوړ شي، بېسېکه شي او وروسته مړ شي. له ځوانۍ څخه زوړوالي او مرګ ته یې استراحت طلبي بیايي.
- علم د عرفان او عرفان د ژوند سرچینه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ◊ تاريخ د اصلي پيښو پورې تړلی علم دی. تاريخ د پيښو مثبت يا منفي شکل دی.
- ◊ د ښوونکي شخصيت بايد د زده کوونکو لپاره يوه نمونه وي.
- ◊ علم او تدبر د انسان ذهن، ټولنيز ژوند او روحي ژوند کې يووالی راولي.
- ◊ علوم د ټولنيز او کلتوري پرمختګ ښکارندوی دي. برعکس علمي جمود د ټولنې د انتشار او بربادۍ سبب ګرځي.
- ◊ د قوي اقتصاد نه بغير د حکومت پښې سستې وي.
- ◊ تېر، حال او راتلونکی يو مثلث دی. که يوه زاويه ترې ليري کړو هندسي شکل خپل اهميت بايلي.
- ◊ سياست او حکومت د بندګانو د ساتنې او د هغوی د ګټو د ساتنې او کفالت او په بشري ټولنه کې د الله تعالی د احکامو د تطبيق لپاره استازيتوب دی.
- ◊ کله چې داسې خلک ووينې، چې د بدو پيښو او سختو حالاتو پر مهال په ټوکو او خندا خبرې کوي؛ پوه شه چې فقر ځپلي دي. دوی کې غفلت دی. دوی د سپکاوي احساس کوي. لکه څوک چې د نشې په حالت کې مرګ ته بېول کيږي.
- ◊ انسان او ټولنه په داخلي او خارجي ډول له يو بل سره اړيکه لري. په داخل کې انسان پخپل جسماني قوت تکيه کوي او په بيرون کې پخپل جغرافيايي محيط، اب و هوا تکيه کوي.
- ◊ د زده کړې موخې د ټولنې د موخو تابع وي. د زده کړې موخې:
- ♦ د داسې کسانو روزل، چې ژوند په ښه ډول تير کړي.
- ♦ د نويو پيدا شويو او بالغانو کلتوري خلاء ډکول.
- ♦ فرد ته په درست ډول د فکر کولو عادت ورکول، تر څو ټولنيز مسائل په صحيح ډول حل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زده کوونکو ته د قواعدو او ضوابطو مطابق د ژوند تیرولو تربیت ورکول.
- په زده کوونکو کې تمدني خصوصیات رامنځته کول، تر څو ټولنه په صحیحو لیکو باندې روانه کړي.
- د مسلمان د زده کړې اصلي موخه د الهي معرفت پېژندل دي، کوم چې د پېغمبرانو د پیروۍ نه تر لاسه کیږي.
- ◊ د مذهبي، کلتوري، ساینسي او فلسفي علومو زده کړه د ټولنې د هر وګړي لپاره ضروري ده، چې ټولنه د جمود ښکار نشي او ټولنیز پرمختګ لا ګړندی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقـراط

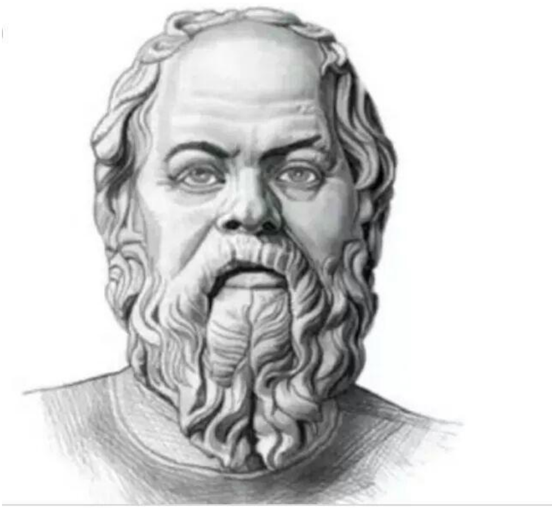

سـقـراط پـه (۴٦۹) ق.م د اتن ښـار پـه ايـلوپـيک نومي کوخـه کي زيـږېـدلی دی. پـلار ئـې مـجسمـه جوړوونـکی او مور ئـې د کوچنيانو پـالـنـه کـوله. سقراط ښکلی نـه و، لـه رنگـه تور او بـدرنگـه څېره ئـې وه. د کرايـټو پـه وينا« سقراط د اتن ښار تر ټولو بـدرنـگ هلک گـڼل کېده، غټې پړسېدلي شونـډي، پـلن تـندی او بې ډولـه سترگي ئـې وې.»

سقراط پـوځي زده کړي هم کړي وې، پـه ځينو جگـړو کي ئـې برخه هم اخيستـې ده او د يوه اتـل سرتـېري پـه توگـه ئـې ځان ثابـت کړی دی، سيـاسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصیت هم و. د سقراط فلسفه پر انصاف، نېکۍ او ځان پېژندني ولاړه وه ، له خلکو سره ئې تل بحثونه کول او نېکۍ ته ئې رابلل. سقراط دوه ودونه کړي وو د لومړۍ مېرمني تر مرگ وروسته ئې دویم واده وکړ او له دې مېرمني ئې درې زامن وزیږېدل.

سقراط په ۳۹۹ ق.م په زندان کي د زهرو جام وڅیښ، له اتن او دې نړۍ نه د تل لپاره ولاړ ،خو نوم ئې د یونان ویاړ او دی د خپلي فلسفې قرباني شو.

- پر کومه پوهه چي انسان نازیږي هغه یوازي تشي او بې معنا خبري دي.
- ښه اخلاق یوازي امن، سوکالي او سلامتي نه راوړي بلکي په زړونو کي ماڼۍ هم جوړوي.
- خپله ټوله مینه خپل دوست ته هم مه ښکاره کوه،کله چي لږ بدلون هم ووینې، تا خپل دښمن بولي.
- کوم انسان چي له نړۍ څخه ولاړ شي هلته به هغه رینښتني قاضیان وموميې، چي په هکله ئې ویل کیږي دوی هلته عدل کوي.
- په یوه هیواد کي استبداد او افراطیت هغه وخت رامنځته کیږي چي تر اندازې زیاته ازادي ولري.
- تر ټولو نژدې مرگ او تر ټولو لیري هیله ده.
- مرگ څه شی دی؟ ښایي مرگ د انسان لپاره یو ستر نعمت وي خو خلک له مرگه داسي ویریږي لکه ستر ناورین چي وي.
- له مرگه مه وېریږئ ځکه تر مرگ ئې وېره ترخه ده.
- د یو چا د شخصیت پر ځای د هغه له بدن سره مینه کول د څارویو کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د فکر ازادي يو لازمي شی دی.
- هغه دولت هيڅکله نه پاتيږي، چې مجرم ته سزا واورول شي او پرې پلې نشي.
- واده کول او نه کول دواړه پښېماني لري.
- پوهه يوازي له استادانو نه، بلکې له هر تجربه ناکه کس څخه هم تر لاسه کېدای شي.
- هر سړی که غلام هم وي يو ډول وړتيا لري.
- مرگ يو ژور خوب دی يا له يو ځای څخه بل ځای ته د تللو نوم دی.
- اروا هم په نېکۍ او ښه والي سره وده کوي په بديو بربادېږي.
- نېکي پوهه ده، پوهه يوه ښکلا ده او د انسان په کړو- وړو مخامخ اغېزه کوي.
- نا ازمويل شوی ژوند د پاتي کېدو ارزښت نه لري.
- له هر کار سره چې مينه لرې تر سره ئې کړه؛ که ئې تر سره نه کړې بيا به پښېمانه شې.
- ای خدايه ما ته پوهه را او دومره پوهه چې زه ئې وزغملای شم.
- خدايه داسي ساده او يو مخيزه ژوند را کړې چې پټ او ښکاره هر چا ته په يو ډول ورڅرگند شم.
- جگړه په حقيقت کي ځانوژنه ده.
- ټولنه هغه وخت نېکمرغه کېدای شي چې مطالعه ئې ورځنی کار شي.
- چې په دې پوه شې چې نه پوهېږم دا رښتينې پوهه ده.
- يوازي په يوه شي پوهېږم، چې نه پوهېږم.
- نېکمرغه هغه دی، چې له خپلې هري خطا نوې تجربه تر لاسه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که زده کړه غواړې هره تېروتنه یو درس دی.
- نېکمرغي یعني په تېر وخت ویاړ، اوس وخت هلي- ځلي او راتلونکي ته امید.
- ښه خبره که د بد سړي له خولې هم راوزي عمل پرې کوه ځکه سره زر د بدرنګي ښځې پر غاړه هم قیمت نه بایلي.
- کومه خبره چې له دښمنه پټه ساتې هغه له دوسته هم پټه ساته.
- د غوسې غوره علاج خاموشي ده.
- رښتینولي هغه لاره ده، چې نېغ دي تر خدایه رسوي.
- ښکلا د لږ وخت ظلم دی.
- فلسفه له کتابه نه، له ژوندانه راټوکیږي.
- د خپلو ټولو دښمنانو تر څنګ خپل ډېر نژدې دښمن ته چې ستا ژبه ده، ډېر پام ساته.
- زړه زر سترګې لري، خو چې مین شي د شهی یو عیب هم نهویني.
- پوهه دوه ډوله ده رښتیني او نا رښتینې، د رښتیني پوهې بنسټ د پوهې لټون دی او د نارښتیني پوهي بنسټ بې ځایه خیالونه دي.
- واده خامخا وکړئ که دي ښه ښځه په نصیب شوه نېکمرغه به یې او که نه وه فیلسوف به شې.
- پاکه پوهه په ناپاکو زړونو کي نه ځاییږي.
- ژوند لنډ او فاني دی، خو هنر اوږد او تلپاتي دی.
- د یوه ملت د له منځه وړلو لومړی ګام د هغه د حافظې پاکول دي.
- ستاسو تر زړه هیڅوک هم تاسو ته نژدې او رښتینی نه دی له هغه چا لیري اوسئ چې ستاسو زړه ئې نه غواړي.
- وخوره چې ژوندی اوسې، خو نه دا چې ژوند د خوراک لپاره وکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- عاقل کم ږغیږي او ډېر اوري.
- وېره ده، چي مرګ تريخوي.
- د کوم کار په کولو چي شرمېږې نوم ئې هم مه اخله.
- توده مينه سړه ختمېږي.
- کار د نېکمرغۍ او خوښۍ سرمايه ده.
- خوب د انسان د وجدان ږغ دی، بايد په هغه ښه پوه شو او هغه ته غاړه کښېږدو.
- د يوې بريا خوند د سلو ناکاميو په خوند ارزي.
- غريب هغه نه دی، چي پيسې نه لري غريب هغه دی چي هيلي نه لري.
- له خپل مور و پلار سره داسي چلند وکړه، چي له خپلو اولادونو ئې تمه لرې.
- سياست يو هنر او جمهوريت يو ټاکل شوې او منل شوې ناپوهي ده.
- پوهه او عقل په انساني نفس کي له ټولو ښېګڼو لوړ او تر ټولو ښه دی.
- د نفس د تزکيې بنسټ له خدايه وېره او پر اخرت باور دی.
- په کوم شي چي نه پوهېږې هغه مه وايه، څه ته چي اړتيا نه لرې هغه مه لټوه او کومه لاره چي درته معلومه نه وي پر هغې مه ځه.
- په انساني ژوند کي تر ټولو بده زمانه هغه ده چي خلک له دليل نه نفرت کوي.
- کار د سعادت ذخيره او کاميابي ده.
- څوک چي د ښه او بد توپير نشي کولای هغه کس په مړو کي شمېر دی.
- د چا چي معامله د رېښتيا پر بنسټ ولاړه وي هغه شخص په لويه او نوې وسله سمبال دی.
- تعليم د حقيقت پر لور د لارښود نوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هره نېکـي علم دی او هره بدي جهل او نـاپـوهي.
- د دنیـا عزت په دې کي نغښتی دی چي موږ پـه ظاهر څه ډول يـو بــاطن مو هم بايـد هغه ډول وي.
- وسله يـوازي د جنـګ پــه وخت کي د زرو څخه زيات ارزښت لري مګر عقل هر وخت او پـه هر ځای کي.
- د هوښيار سړي ازموينـه د غصې پـه حالت کي کېدای شي.
- ژونــد لـه مـرګ څخه سخـت او مـشـکـل دی.
- مرګ پـه حقيقـت کي د نوي ژونـد پـيـلامـه ده.
- دوستي د بشر له اړتياوو څخه ده.
- ناپوه دوستان مو وېرونکي دښمنان دي.
- که انسان بدي پېژندلی، نو بدي يې نه کوله.
- ښکـلا يـوه منطقي قـضيـه ده چي صغری ئې سترګي دي، کـبــری ئې زړه دی او نتيجـه ئې عـشق دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رابندر ناتهـ ټاګور

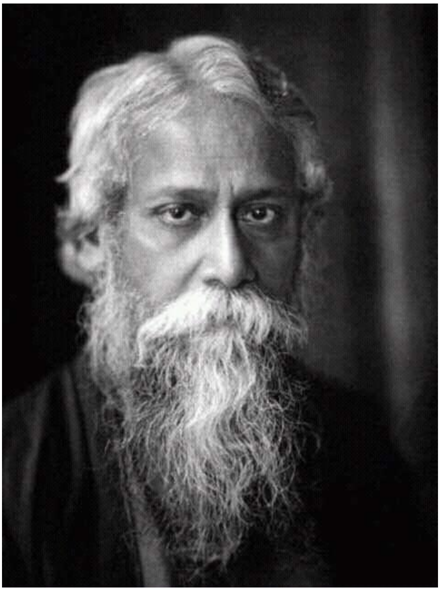

رابندر ناتهـ ټاګور نړيواله مشهوره څېره او نړيوال ادبي شهرت لري. په ۱۸۶۱م کال د مى مياشتي په اوومه نېټه د هندوستان په کلکته ښار کي په داسي کورنۍ زيږېدلی دی، چي په ادب، هنر او موسيقۍ کي ئې شهرت درلود. ټاګور يوازي ادبيات نه بلکي په تمثيل او موسيقۍ کي ئې هم خپل نوم ځلولی دی. زده کړي ئې په کورنۍ کي پيل بيا ښوونځي، د بنګال اکاډمي او بيا تر انګلستان پوهنتونه ورسېد. په ژوند او تر مرګ وروسته ئې بېلابېل وياړونه او لقبونه ګټلي دي بېلابيلو هيوادونو ته ئې سفرونه کړي او په نړيواله کچه مينه وال لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاګور يو پراخ نظره او بې تعصبه شخصيت و. د نړيوال انساني او بشري فکر خاوند و، همدا سبب دی چي په نړيواله کچه ياديږي. د ده د منظومو او منثورو اثارو شمېر ګران، خو ډيري ډرامې، ناولونه، ليکونه، نندارليکونه داستانونه، بېلابېل مضامين او بېلابيلي ښوونيزي- روزنيزي ، مذهبي او سياسي ويناوي ئې په اثارو کي راځي. دلته ئې د ځينو ډرامو، ناولونو او شعري ټولګو نومونه يادوو.

د ځنګله ګل، مات زړه، د ماښام سندري، د سهار سندري، تصويرونه او سندري، توپان، قرباني، پاچا او ملکه، د فطرت انتقام، زرينه کښتۍ، باغوان،خوړمني سترګي او داسي نور.

ګيتانجلي ئې مشهور اثر دی، چي نړيوال شهرت لري او د نوبل جايزه ئې ګټلې ده. دا اثر ارواښاد استاد عبدالرؤف بېنوا پښتو ته ژباړلی دی.

دا نړيوال مشهور شاعر، ليکوال او د انساني او بشري فکر پالونکی په ۱۹۴۱م کال د اتيا کلونو په عمر مړ او خپل نوم ئې د هندوستان لپاره ستر وياړ پرېښود.

- که له چا څخه د څه تمه ونه لرې ټول ستا دوستان دي.
- که د ټولو تېروتنو پر مخ دروازه وتړې نو حقيقت ښايي د دروازې شاته پاته شي.
- عشق د لويی راز دی چي مرګ او ژوند ته تړاو ورکوي.
- عشق حرکت او سکون دواړه په ځان کي نغښتي دي، زموږ زړونه چي هره شېبه بدلېدونکي دي په عشق کي ارام، ډاډه او سکون ته رسيږي.
- ښکلا د حقيقت موسکا ده کله چي زموږ په وجود کي غزوني وکړي په يوه بشپړه هينداره بدليږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د لوښي په منځ کي اوبه رڼې دي، خو د سمندر اوبه پیکه وي کوچني حقیقتونه رڼې کلمې لري، خو ستر حقایق په ستره چوپتیا کي ډوب وي.
- زمونږ لپاره د دې نړۍ تر ټولو ستره موخه دا نه ده چي یوازي ژوند پکي وکړو بلکي دا ده چي هغه وپېژنو او ګټه ترې واخلو.
- پتنګان شپې شمېري، نه میاشتي ځکه خو پوره وخت لري.
- له خپل خدایه مه بې پرواکېږئ، پر هغه تلپاتي تکیه ولرئ، ځکه چي هغه مو هیڅکله یوازي نه پرېږدي او ستاسي په څنګ کي دی.
- د خلکو زړونه خوشحالول نه خرڅ لري، نه زحمت یوازي موسکا بسنه کوي.
- چي زړونه پکي له ډاره په امان وي، چي سرونه پکي هسک وي، چي په علم هیڅ ډول بندیزونه نه وي، چي په نړۍ کي د ځایي ټاکل شویو پولو په دېوالونو وېشلي نه وي، چي توري پکي د صدق له ژورو راوزي، چي د عقل رڼه سرچینه د عادتونو په دښتو کي لاره ورکه نه کړي... باداره، د ازادۍ په داسي جنت کي زما وطن ویښ وساته.
- نصیحت کول اسان، عمل کول ګران دي.
- ډېر فکر کول، لږ خبري کول او ډېر اورېدل د هوښیار انسان عمل دی.
- د ویري او امید په وخت کي ریښتیا ویل مشکل کار دی.
- دروغجن اخر رسوا کیږي.
- شپه په لوږه تېره کړئ، خو سهار پوروړي مه پورته کېږئ.
- خوږه ژبه د الله ج غوره نعمت دی.
- پردی شهرت له مصیبته کم نه دی.
- کامیابي یو ځل دروازه ټکوي مګر مصیبت او مشکل سهار او ماښام.
- د ژوند ټول توان او طاقت دومره دی لکه د ډبري پر سر د شبنم څاڅکی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- انسانان ظالمان دي، خو انسان مهربانه دی.
- مینه د ژوند ډېوه ده.
- مینه یو بې پایه راز دی، نو بل هیڅ شی نشي کولای چي تشریح ئې کړي.
- د ښځو غوسه د الماسو په څېر ده؛ ځلیږي مگر سوځل نه کوي.
- د چینجي په فکر، ډېر عجبه او احمقانه کار دی، چي انسان خپل کتابونه نه خوري.
- سیند ته په کتو او درېدو هیڅکله له سینده نشې اوښتلای.
- ماښام مهال لمر د ډوبېدو په حال کي وپوښتل: داسي څوک شته، چي زما ځای ونیسي؟ کوچنۍ شمعي وویل: زه به هڅه وکړم.
- اوسنۍ نړۍ په کرکه او وحشت کي د جنون له بریده هم ورواوښته جگړه د ظلم، تېریو او پر له پسې اضطراب سمبول گرځېدلې ده. د تلو راتلو ټولي لاري کړې- وړې شوي دي، زړونه ټول د تمي او حرص نه ډک دي. ټول مخلوقات بیا راژوندي کېدو ته سترگي پر لاره دي. ای د لا محدود ښتنه! ای سپینه اسمانه! ای خپلواکه! پخپلي بې اندازې مهربانۍ او لطف سره د ځمکي له زړه نه د کرکي دا توري لکې لیري کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد گل خان مومند

«ښاغلی محمد گل خان د محمد خورشید زوی، د مومن خان لمسی، د عبدالکریم کړوسی په قوم حسین خېل مومند دی. د ۱۳۰۳هجري قمري کال د روژې میاشتې پر ۱۳ورځ د کابل د اندرابیو په کوځه کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړه او دود علوم یې په خصوصي ډول له پوهانو څخه لوستي دي.» پر ۱۳۲۷ هـ. ق کال د حربي ښوونځي په دویم ټولګي کې د زده کوونکي په توګه شامل او تر پنځه کلنې تعلیمي دورې نه وروسته بریالی فارغ شو او د اردلانو په غونډ کې د توپچي ځانګې د قوماندان په حیث وټاکل شو. په دغه شاهي ټولګي کې له یوې خوا کنډک ته درس ورکاوه، له بلې خوا یې د حربي ښوونځي د سرښوونکي په توګه وظیفه اجرا کوله او د دغه بریالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت په نتیجه کې د سپه سالار صالح محمد خان د یاور په حیث مقرر شو او د شاهي ګارډ د قوماندانۍ چارې هم وروسپارلې شوې. (۹، ٦مخ)

محمد ګل خان مومند لکه د نورو پښتنو مشرانو په څېر نه یوازې د تورې خاوند و، بلکې د قلم او ادب د دنیا لویه شتمني هم ور په برخه وه او په دې برخه کې هم زیات خدمتونه کړي دي... پر پښتني فرهنګ باندې د محمد ګل خان مومند د هلو ځلو اغېزې او تاثیرات په لاندې ډول په ګوته کوو:

۱ په ژورنالیستکه او خپرنۍ برخه کي ۲ د ادبي ټولنو په جوړونه کې ۳ د روزنې او پالنې په برخه کې.(۹، ۸مخ)

ځیني اثار او لیکنې ئې په دې ډول دي:

پښتو سیند، د پښتو ژبي لیاره، لنډکۍ پښتو او پښتنواله، روزنه، پخلی، پښتني تربیه او پخواني ملي او ادبي اصطلاحات.

« مرحوم محمد ګل خان مومند په دري ژبه کې هم د ښه قلم خاوند ، پر ترکي او روسي ژبو هم ښه پوهېده.» (۹، ۷مخ)

«... د لومړي ځل لپاره یې پر ۱۳۱۱ ل کال، په کندهار کې د (طلوع افغان) اوونیزه په پښتو کړه، دا په افغانستان کې لومړنۍ اوونیزه ده، چې په پښتو ژبه خپرېږي، د دې اوونیزي مسؤل چلوونکی لوی استاد علامه پوهاند عبدالحی حبیبي و... د ۱۳۱۱ل کال د قوس پر ۹نېټه یې په کندهار کې «پښتو ادبي انجمن» تاسیس کړ. (۹، ۸ مخ)

« محمد ګل خان مومند چې پښتانه یې د بابا او دادا په نوم یادوي پر ۱۳۴۳ل کال د اسد میاشتې پر ۲۷مه ورځ د سهار پر ۸ بجو د ۸۰ کالو په عمر د زړه د درېدو په اثر، د کابل په بریکوټ کې وفات شو او په شهدای صالحین کې خاورو ته وسپارل شو. د مرحوم محمد ګل خان مومند د جنازې په مراسمو کې د هغه وخت د دولت ډېرو لوړو دولتي اشخاصو برخه اخیستې وه.»

(۹، ۷مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

له «لنډکۍ پښتو او پښتونوالي» نه د پښتو په اړه د محمد ګل خان مومند ځيني ويناوي د نمونې په توګه را اخلو، چي له پښتو سره د ده اورنۍ مينه ښيي. د ده د پښتني احساساتو او جذباتو ښکارندويي کوي. پښتو يوازي ژبه نه ګڼي، بلکي پت، مېړانه، سربښندنه، پښتني ټولنيز ژوند، دود و دستور چلند او کړه وړه او هغه پښتني صفات پکي انځوروي، چي پښتو ترې جوړه ده او پښتون پرې پښتون بلل کيږي.

اروابښاد مومند په خپلو لاندي ويناوو کي چي هره يوه ملغلره ده، واقعاً پښتو تعريف کړې ده. موږ ترې پوهېدای شو، چي پښتو څه ده؟ پښتو څه ته وايي؟ او څنګه پالل کيږي؟

- ✦ پښتو، پښتو منل، پښتو ويل، پښتو کول او پښتو چلول دي.
- ✦ پښتو د پښتنو په ولس او جامعې کښې لکه روح په کالبد کښې ده. څنګه چې په کالبد کښې روح نه وي کالبد خوشي شی دی همدغسې که د پښتنو په ټولۍ کښې پښتو نه وه نو د پښتنو ټولۍ به خوشي شی وي.
- ✦ د پښتنو خوږه مرکه په پښتو کيږي. پښتانه د پښتو نه خوند اخلي. تر ټولو مرکو خوندوره مرکه د پښتو ده.
- ✦ د پښتانه سره د پښتو د لیارې سره سم روغه کول پښتو ده، د پښتو د لیارې سره سم پښتانه ته ننواتې کول پښتو ده. د پښتو د لیارې سره سم د پښتانه ننواتې منل پښتو ده، پړه منل او تړه ورکول پښتو ده.
- ✦ پښتون ريښتيا وايي، هر چيري يې وايي، هر چا ته يې وايي او هر کله يې وايي.
- ✦ پښتانه په پښتو سره پښتانه وه، ان په پښتو به سره پښتانه وي.
- ✦ پښتو خورا خوږه وروري ده. پښتو د پښتنو سره خواخوږي ده.
- ✦ د پښتنو رنګ په پښتو ښه کيږي.
- ✦ پښتو له دښمن سره ګالنه ده. پښتو انتقام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د پښتنو خپلوي په پښتو سره ده، خپل او پردی په پښتو سره څرګندیږي او بیلیږي.
- له عزیز سره عزیزولي، له خپله سره خپلوي، د مشرانو احترام، د کشرانو قدر او عزت، پر وړو مهرباني او شفقت، د هغوی روزنه، پر هغوی د هر پښتانه پاملرنه دا ټول په پښتو سره کیږي.
- پښتو ده، چې له پښتونه یو کور، یوه کورنۍ، یو ټبر، یوه کوړمه، یو کهول او یو ولس جوړوي.
- پښتو د پښتنو تفکرات، تخیلات، ذوق او هر څه یې چې سره یو شانته او یو کوي.
- پښتو صله رحمي ده. پښتو شفقت دی.پښتو مرحمت دی. پښتو مهرباني ده. پښتو مروت دی. پښتو ښېګڼه ده.
- کونډې، رنډې، یتیمان، بېوزلي او مسکینان، ړانده او ګوډ په پښتو ساتله کیږي.
- د ضرورت په وخت کښې د هر مسلمان ورور سره په تېره بیا د هر پښتون سره هر ډول مرسته په پښتو سره کیږي.
- پښتو پښتانه په غم او ښادي کښې سره شریک کړي او شریکوي یې. پښتو پالنه ده.
- که پښتو نه وه، ته به زما د سر خوږ یې، زه به ستا د سر خوږ یم.
- پښتو اصیلتوب دی پښتو سیالوالی دی پښتو نجات دی پښتو عالیجنابي ده.
- پښتو کښې سپکه نشته، نو ځکه سپک پښتون نه دی.
- پښتو عزت دی. پښتو کښې بې پتي، د ککتوب نشته، ځکه پښتانه یې نشي زغملای.
- پښتو کښې لویي نشته. پښتو د لویجن سړي سر په تیږه ټکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پښتو ساووتوب او باداري ده. پښتو دروندوالی دی. پښتو د پښتنو درنول دي. پښتو کښې ټيټپال او تملق نشته.
- پښتو شرافت دی. پښتو ښه نيت دی. پښتو د پښتون او مسلمانانو د خير غوښتنه ده. پښتو ښه اخلاق دي.
- پښتو سپېڅلتوب دی. پښتو پاکوالی دی. پښتو فضيلت دی. پښتو د پښتنو معنويت دی.
- پښتو د پښتنو د روح او ژوندانه ښکارندوی ده. پښتو سړيتوب دی او سړيتوب پښتو ده. پښتو انسانيت ته خدمت دی.
- پښتو کښې ظلم نشته. د لږ زورور او بې زورو سره زور پښتو نه ده.
- پښتو په خبره درېدل، خپله خبره تر سره کول او په عهد وفا ده.
- پښتو غنا ده. پښتو استغنا ده. پښتو کښې سوال نشته او سوال کول پښتو نه ده.
- پښتو قناعت دی. پښتو په حق درېدل دي. پښتو کښې ناروا نشته او ناروا پښتو نه ده.
- پښتو صبر دی. پښتو حوصله ده. پښتو زغم دی. پښتو کار کول دي. پښتو هاند او کوښښ دی.
- پښتو دين، وطن او د پښتانه ولس ته خدمت دی. پښتو ايثار دی. پښتو فداکاري ده.
- پښتو د اسلام، د پښتو او د پښتنو د شته والي لپاره ځان نشت کول دي.
- پښتو رېښتيا ده. پښتو کښې خيانت نشته. پښتو کښې دروه نشته. پښتو کښې ټګي نشته. ټګ پښتون نه دی. پښتو صداقت دی.
- پښتو پاک زړه دی. پښتو سليم وجدان دی. پښتو ده، چې پښتانه له بدو چارو ساتي. ښو ته مخه په پښتو کيږي.
- پښتو دوا ده. پښتو شفا ده. پښتو د پښتنو ګانه ده. پښتو حيا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پښتو د پښتنو زلمو ښکلا او د پېغلو ښايست دی.
- پښتو د پښتنو جامه ده او حيا يې پرې ساتلې ده.
- پښتو د پښتنو نارينه وو پګړۍ او د ښځو ټيکرى او پوړنی دی. پښتو د پښتنو ښځو ستر دی.
- پښتو عفت دی. پښتو عصمت دی.
- پښتو سمه عقيده ده. پښتو ايمانداري ده. پښتو پر مسلمانۍ ټينګېدل دي.
- پښتو سعادت ته ورغلې سمه سيخه لاره ده.
- ورکړه او سخاوت، د بې وزلو سره مرسته لويه پښتو ده.
- پښتو ډاډ دی. پښتو توکل دی. پښتو په پښتنو اعتماد دی. پښتو پر ځان باور دی. د مېلمنو پالنه د پښتو ځينې ده. پښتو ډوډۍ ماري ده.
- پښتو د علماوو منته او احترام دی.
- له سيالانو سره سيالي او له نړۍ سره برابري په پښتو کيږي.
- د وطن مينه پښتو ده.
- پښتو د پښتنو د بري او لوړوالي ضامنه ده.
- پښتو د پښتنو د لوړوالي وسيله ده.
- پښتو ازادي ده. پښتو قوت دی. پښتو مقاومت دی. پښتو اقتدار دی.
- پښتو حاکميت دی. پښتو عظمت دی. پښتو شوکت دی.
- پښتو د پښتنو لوی ناموس دی. پښتو د پښتنو د ټولنې روح دی.
- پښتو د پښتنو د ژوندو ساه او د مړو کفن دی.
- پښتو پښتنو ته د پښتنې ژوندانه لاره ورښيي.
- پښتو د پښتنو د دواړو نړيو د سعادت ضامنه ده. د زلمو، د زړو قوت او خوشحالي ده. د زړو لکړه او امسا ده.
- پښتو اراده ده. پښتو ننګ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پښتو متانت، ثبات او استقامت دی.
- پښتو توره ده. پښتو مېړانه ده.
- پښتو د پښتنو نه چاپېره خورا کلکه کلا ده.
- د ژوندانه په تیارو کښې پښتانه یواځې د پښتو په رڼا لاره میندلای او سیخولای شي.
- پښتو نظام دی. پښتو انتظام دی. پښتو نیاو او انصاف دی. خواخوږي په پښتو کښې ده.
- پښتو د پښتنو هغه حق دی، چې یو ځای ورسره زیږېدلی دی.
- پښتو د پښتانه د ناموس ساتنه پر هر پښتانه لازمه گرځولې ده.
- پښتو خو نو پښتو ده او پښتو پښتونواله ده.
- پښتانه په پښتو نازیږي. پښتانه په پښتو سرلوینه کوي.
- پښتانه په پښتو ولاړ دي. که پښتو نه وي پښتانه غورځیږي، پرزیږي، ستړه یې خیژي او ورکیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل پاچا الفت

گل پاچا الفت د میر سید پاچا زوی د سید فقیر پاچا لمسی په ۱۲۸۸ هـ . ش کال لغمان ولایت، عزیز خان کڅ په منصور کلي کي دې نړۍ ته سترګي پرانیستې.

گل پاچا الفت د لغمان، ننگرهار او کابل له علماوو څخه زده کړي وکړې. د خپلي مورنۍ ژبي تر څنګ ئې په پارسي او عربي هم لیکل کول. ښاغلي الفت رسمي ملازمتونه، پارلماني او صحافي مصروفیتونه او د تدریس چاري تر سره کړي دي. په بین المللي سیمینارونو کي ئې هم ګډون کړی دی. د کلتوري او ادبي هئیت په توګه ئې بېلابیلو هیوادونو ته سفرونه او هلته ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنفرانسونه کړي دي. استاد الفت د خپلو فعالیتونو، نوښت او جدیت له امله نمانځل شوی دی. بېلابیلي ادبي او علمي جایزې، نښانونه او ستاینلیکونه ورکول شوي دي.

د استاد الفت په اثارو کي تخلیقي، تحقیقي، تحلیلي، ژباړي او په نورو ژبو لیکني شاملي دي. د ځینو منظومو او منثورو اثارو نومونه ئې دا دي.

د پسرلي نغمه، عالي افکار، د ازادۍ نغمه، د زړه وینا، غوره اشعار، بله دړیوه، غوره نثرونه، املا او انشاء، ادبي څېړني، پښتو سندري او نور اثار.

د استاد ګل پاچا الفت نثري کلیات د ښاغلي محمد اسماعیل یون په زیار او شعري کلیات ئې د شهرت ننګیال په زیار راټول او چاپ شوي دي.

استاد الفت نژدې تر څلوېښت کلن ادبي، ملي او ټولنیزو خدماتو وروسته د ۱۳۵۶هـ . ش کال د لیندۍ میاشتي پر ۲۸مه نېټه له دې نړۍ سترګي پټې کړې. د عزیز خان کڅ د منصور کلي په هدیره کي د کابل ـ ننګرهار د لوی واټ پر غاړه خاورو ته وسپارل شو.

روح ئې ښاد.

- ✍ د میني تر اغېز لاندې خلک په سترګو لیدل او په خوله ویل نشي کولای.
- ✍ مینه او محبت سړی ړوند او ګونګ کړي چې په سترګو عیب لیدلای او په خوله یې ویلای نشي.
- ✍ له خپل کار سره مینه لرل د بري ستر راز دی.
- ✍ هر څومره چې په زړه کې له کار سره مینه زیاته شي د انسان په کوښښ کې زیاتوالی راځي او کار ښه کیږي.
- ✍ چیري چې مینه نه وي هلته ژوند نه وي.
- ✍ یوازي مینه ده چې له پاچاهانو خدمتګاران جوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- افلاطون په پوهه او مجنون په مینه مشهور شوی دی.
- د یو ښه او ټولنیز ژوند لپاره اړینه ده چې له خلکو سره ښې اړیکې، مینه او قرابت ولرو او د اخلاقو پواسطه په زړونو کې مینه وزېږوو.
- هغه مشران او رهبران چې له پیسو سره مینه لري هیڅکله له خپل ملت سره مینه نشي کولای.
- هغه چې په زړونو کې د خیر مینه نه لري هغوی هیڅکله سمه لار نشي موندلای.
- د انسانانو په زړونو کې مینه او محبت یو شان نه وي د ځینو خلکو په زړونو کې ډېره ، د ځینو لږه وي. د ځینو په زړونو کي تر ډېره دوام کوي او د ځینو له زړونو ژر له منځه ځي.
- که هغه مقام غواړئ چې یوازي د خدای ج د دوستانو په نصیب رسیږي نو په زړونو کې مو مینه او محبت پیدا کړئ.
- هر انسان هر وخت د مینې او محبت تږی وي.
- دروغ نه دي که ووایو چې هر انسان پر ځان مین دی او له ځان سره مینه لري. د انسان هره مینه چې له هر چا او هر شي سره وي په هغه کې د ځان مینه پټه ده ځکه له ځان سره مینه د انسان په غرایزو کې شمېرل کیږي هیڅوک ترې خلاص نه دی.
- که تاسي یو څوک وینئ چې له یوه بل سره ډېره مینه کوي دا مینه هم په اصل کې له ځان سره مینه ده.
- یوازې د مور او پلار مینه ده چې لمن یې له هر راز تومتونو پاکه ده.
- دا یوازي عقیده ده چې په انسان کې عقل، مینه، صداقت، زړورتیا غښتلی عزم او حرکت پیدا کوي.
- په هغه مینه کې چې د عدالت ملا ماتیږي لویه ګناه ده.
- څوک چې پر ازادۍ مین وي هغه هیڅکله ځان نشي مقید کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که مو د ازادۍ په لار کې سر او مال ولاړ شي بیا مو هم له زړونو د ازادۍ مینه نه وزي.
- که د سبا ورځې مینه زموږ له زړونو ووزي موږ بیا ژوند نشو کولای ځکه چې زړونه سړیږي او ارزو ګاني مري.
- ښه عقل هغه دی چې د مینې او محبت په غېږ کې وده وکړي.
- هره ښکلا پرته له مینې ارزښت نه لري.
- عاطفه، مینه او محبت د انسان د ډیرو ناروغیو غوره درمل دي.
- د مینې او محبت په نړۍ کې ضعیف او کوچني د لوی او قوي تر څپیړو لاندې نه دي.
- په ډیرو مینو کې ډیرې کینې او په ډیرو احسانونو کې ډېر زیانونه پټ وي.
- د سترګو کار له ښایست سره دی، د زړه کار له مینې سره.
- که دوه مینان سره بېل شي پروا نشته ځکه چې مینه نوره هم زیاتیږي او د وصال ارزو قوي کیږي.
- د مینې خبرې چې څومره ساده او بې ساخته وي هغومره ښې وي.
- مینه کله د ښایست په اثر کې راپیدا شي او کله د مینې په سبب سړي ته یو شی ښایسته ښکاري.
- مینه او محبت زموږ سترګې داسې تړي چې د خپل محبوب معایب له محاسنو نشو بېلولای.
- څوک چې د مینې او محبت تر اغېز لاندې راشي هغه لکه بلبل او بورا د ګل په یوه پاڼه خوښ او خوشحاله وي او ټول باغ په همدغه یوه پاڼه کېویني.
- مینه او محبتونه ټول یو راز نه دي او نه یې اغېزه د انسان په زړه کې یو ډول وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✍ مینه، عاطفه او محبت د انسان د ډیرو ناروغیو درمل دي.
- ✍ تر څو چې د دنیا پر مخ د حُسن او جمال مظاهر لیدل کیږي او د انسان په سترګو کې د لیدلو او کتلو احساس وي هرو مرو به د انسان په زړه کې یو ډول مینه او د یو شي محبت وي.
- ✍ که مینه په منځ کې نه وای نو د دېب او ښاپېرۍ زور هیڅکله برابر نه دی.
- ✍ ځیني میني او محبتونه وي چې ډېر ژر د انسان له زړه محوه کیږي او هیڅ اثر یې نه پاتیږي.
- ✍ هر سړی په هر وخت کې د میني او محبت وړی دی او لوی خدای ج هم د مومنانو شدید محبت او مینه ستایي.
- ✍ هغه شی چې خلک یې سعادت او خوشحالي بولي هغه خوند چې سړی یې په سرو او سپینو یا خوندوره خوراکونو کې نشي موندلای په یوه شي کې پیدا کیږي چې ځیني خلک ورته مینه او محبت وایي او په اسمانونو کې د ژوندانه روح بلل کیږي.
- ✍ مینه او عاطفه د زور او قوت په مقابل کې ماشومان دي ځکه زور او قوت پخوا پیدا شوي مینه، عاطفه، رحم او شفقت وروسته.
- ✍ که څوک د سولې غوښتونکی وي نو یوې داسې اختراع ته اړتیا ده چې د میني او عشق له عناصرو پکې استفاده شوې وي.
- ✍ د استقلال ساتنه د ملت قوي جذبې ته ډېر شدید ضرورت لري.
- ✍ د ښکلو مینه له ګل او بلبله اخیستل کیږي چې بهار او خزان پکې لوی دخل لري او فریادونه، اغزي، د غوټۍ دلتنګي هر- هر څه پکې شته او د شکایت هنګامه ورځیني جوړیږي.
- ✍ سیند هر تږي ته اوبه ورکوي او د هر چا خیرني جامې پاکوي.
- ✍ کوم ملت چې شاعر نه لري، سترګې او زړه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✍ د انسان غرایز او خویونه د انسان اصلي حقیقت دی چې ډېرې پردې یې پر مخ پرتې دي.
- ✍ موږ باید خپل ملي امتیازات، ملي شعور او ملي احساس ډېر ټینګ وساتو.
- ✍ ژوند د تحول او تکامل نوم دی.
- ✍ حقایق اکثره تراخه وي او حق په تریخوالي ستایل کیږي.
- ✍ دنیا په حقیقت کې یو نندارتون دی چې انسان ته هر راز ښکلي شیان ورښیي هر څوک د خپل ذوق او خواهش سره سم یو شي ته ځان رسوي.
- ✍ ژوند هغه حرکت دی چې د خپل مطلب او مقصد لپاره وي.
- ✍ هر ځای کې چې ښو ته ښه او بدو ته بد نه ویل کیږي عدالت مري.
- ✍ د یو ملت اخلاق چې فاسد او خراب شي هرو-مرو د انحطاط لور ته ځي.
- ✍ چیري چې شعر و ادب کمزوری او خیالات مړه وي هغه ملت مړ بلل کیږي.
- ✍ د ناپوهۍ تیاره له شپې کمه نه ده.
- ✍ انتقاد د بشریت ډېر لوی مصلح او صحیح رهنما دی.
- ✍ شاعر باید د فکري انقلاب علمبردار او بت شکن وي.
- ✍ هغه قام چې د حالاتو په بدلون قادر نه وي، خپل زوړ فکر، زوړ خیال زوړ عادت، زړه پوهه په نوي نشي بدلولای مترقي ژوند نه لري.
- ✍ د یوه ملت ژبه، کلتور، اخلاق په شعر و ادب ساتل کیږي.
- ✍ د یوه لوړېدل او د بل ټیټېدل له یو بل سره تړلي دي.
- ✍ شپې لکه د خوبانو زلفې چې څومره اوږدې وي هغومره ښې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✍ د ژوندانه ټول خوږوالی په همدغه سبا کې پټ دی، که دغه سبا ته امید ونه لرو د ژوندانه تحمل هیڅکله نشو کولای.
- ✍ کله چې یو شی په سترګو ښه ښکاره شي په زړه کې ځای نیسي.
- ✍ کوم قدر او قیمت چې د انسان په بدن کې زړه لري په یوه جامعه کې یې شعر او شاعر لري.
- ✍ په یوازي ګلتوب او ګلالیتوب هیڅوک قدر او منزلت نه مومي او نه په تش ښایست دلبري او دلربایي کیږي.
- ✍ د ویدو قومونو کارونه لکه د ویده خوب چې په سینه کې لامبي خو لاس به یې لوند نه وي او هماغه به شان به تږی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیـام الدیـن خادم

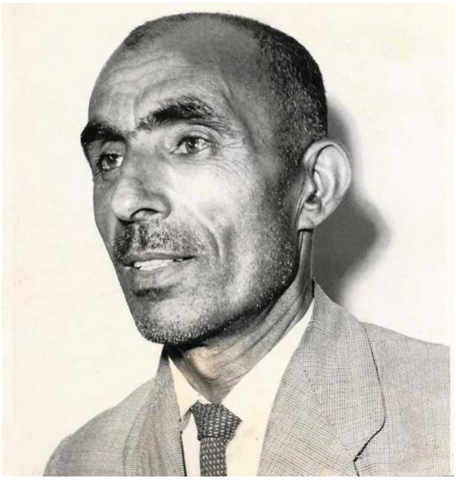

د پښتو ادب ځلانـده ستـوری، لیکــوال، شاعر، ادیــب، ژورنـالیـسـت، مـفکر او سـتـر شخـصیـت استـاد قیام الدیـن خادم د ملا حـسـام الـدیـن زوی، د ملا عــلــي گل لـمـسـی د ننگرهـار ولایت، کامــې ولـسوالۍ کي پـه ۱۲۸۶ هـ. ل / ۱۹۰۷م کـال کي زیـږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړي ئې کــورنۍ کي او د نورو دیـني زده کړو لپـاره ئې د هیواد دنـنـه او لـه هیواده بـهر سفـرونـه کړي دي.

استـاد خادم د ښوونـکي، د ځیـنـو ورځپـاڼـو او جریـدو د مسؤل مدیر پـه تـوگـه او هـم ئې نوري مطبوعاتي او دولـتـي دنـدي تـر سـره کـړي دي.

هغه یـو سیـاسـتـپـوه ، د مشــرانو جرگې سناتور، د کـابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي استاد، ژورنالیست، پیـاوړی لیکوال، ویـښ شاعـر، ادیـب او د فلسفي اندونو یو پوه عالم و. نوموړی پښتو ادب کي ځانگړی ځای لري. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو ژبي او ادب له پنځو ځلاندو ستورو څخه یو ستوری دی. د ادبي ډګر تر څنګ ئې سیاست کي هم ونډه درلوده.

استاد قیام الدین خادم منثور او منظوم اثار لري لکه: بیدار شه پښتونه، د مرغلرو امېل، پښتونولي، خیالي دنیا، د مور مینه، نبوغ او عبقریت، څاروان، نوې رڼا، نوی ژوندون، مکارم الاخلاق، د خوشحال او رحمان موازنه، روهي ګلونه بایزید روښان، کره پښتو، بلهکا، د پښتو نني لیکوال د کوچنیانو اخلاقي پالنه او داسي نور.

استاد قیام الدین خادم د ۱۹۷۹م/ ۱۳۵۸هـ.ل کال د وږي د میاشتي پر ۵ مه نېټه وفات او د ننګرهار ولایت، کامې ولسوالۍ کي په خپله پلرنۍ هدیره کي خاورو ته وسپارل شو.

اروا ئې ښاده

- د ورځي رڼا د شپې له تیارې څخه ده.
- د ژوند ناکامي هغه څوک غواړي چي د کامیابۍ وړ وي.
- هغه ژوند کامیاب ژوند نه دی، چي تل کامراني لري.
- هغه خوشحالي سړی نه خوشحالوي چي د درد او خوږ په بیه نه وي اخیستل شوې.
- د لیدو خوند د بېلتانه په غم کي او د ژوندانه فتحه د ژوند په ماتې کي ده.
- هر څومره چي یوه خوشحالي شانداره وي هغومره هغه لیاري هم سختي وي چي د هغې د حصول لپاره لنډېږي.
- تر څو چي ژوند ژوند دی ، نو په دې کي برکت له حرکت څخه دی. ځکه کامل سکون کټ مټ مرګ دی.
- ګټه د زیار د باغ مېوه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- حقیقي خوشحالي د استغنـا، موړ سترګي او د خوشحال زړګي نوم دی او دا شی په دغو شیانو کي پټ او مضمر دی.
- خوشحالي د خواهشاتو د محدود کېدلو نوم دی.
- خوشحالي د قناعت او د خپل زړه څخه د حرص د ایستلو نوم دی.
- د حیات خوند ازادي ده.
- د عاشقانو زړه په داسي همېشه جنت کي چي هلته د درد د اواز، غم او غمګسار نه وي، مري.
- کېدای شي چي نور کارونه په زور وچلیږي، مګر قلم نازکه شی دی پر ده چي زور راشي مـاتـیږي.
- هیڅوک په زور باندي خپل ځان په چا لوی نشي منلای.
- توره په خپل ځای کي دکتاتوره ده او قـلـم پـه خپــل ځای کي، وړاندي والی هغه وخت کیږي چي دا دواړه احترامانه اتفاق وکړي.
- زندګي یـوه سرسبـزه او ښېرازه ونـه ده. علم ئې بېخ، شعر ئې تنه او سیاست ئې مېوه ده.
- علم اکتشاف، شعر احساس او سیاست کول دي.
- د ژوند سعادت او خوښي د مادیاتو په زیاتوالي او ډېروالي دومره اړه نه لري، لکه د ضمیر په ازادۍ او د روح په خوشحالۍ پوري.
- ریښتنې ارزو هغه وي چي تل د تکمیل په تلاش کي وي.
- ریښتنی محبت هم هغه دی چي د محبت د مدعا لپاره پرله پسې جد وجهد وکړي او دغه جد و جهد د ژوندانه مال وګڼي.
- بې دردي پـه یوه قوم او جامعـه کي داسي یـو مـرض دی چي پـه عــلاج ئې یوازي پېغمبران پوه شوي دي.
- د زړه د درد علاج پخپله د زړه درد دی او بس.
- هر ویده، ویده نه پاتي کیږي او هر کله چي وي ویښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په دې خبره کي هيڅ شک نشته چي د يوه ملت يا د کل انسانيت سعادت خوشحالي او د اجتماعي ګذران سمون په علم دومره اړه نه لري لکه په اخلاقو ځکه چي علم پوهنه ده او اخلاق کړنه.
- ای ازادی، بې له تا ژوند يو لفظ دی، چي معنی نه لري. يا د رسام منه ده چي نه بوی لري او نه خوند.
- ترقي د هماغه قومونو په نصيب کيږي چي هغوی استعداد معلومولی شي او پس له معلومولو او پېژندلو څخه ئې روزلی او پاللی شي.
- انسان په خبرو انسان دی.
- که ته زړه لرې، نو د چا زړه مه ازاروه.
- زړه خو د همدې لپاره دی چي د عشق متاع پرې واخيستل شي.
- خدای يو دی مګر ده ته د رسېدو دومره لاري دي لکه څومره چي د انسانانو روحونه دي.
- ډيري ښې او طلايي خبري چي بې وخته او بې موقعې وشي هسي خوشي تيري شي او هيڅ فايده ونه ښندي.
- ژوندون بېشکه يو طلسم دی چي ماتيږي، خو د يو زړور انسان د پاره. څنګه ښکلی دی دا طلسم او څنګه خوندور دي دا ماتېده.
- خبرېده د هوښيار زړه د پاره لوی تسل دی او د حقيقي ژوند د پاره مرګ اډو څه مرګ نه دی.
- اخلاق هغه وخت د سعادت وسيله کيږي چي د فردي دايرې څخه ووځي او اجتماعي رنګ قبول کاندي.
- هلته چي زړه نه ويريږي؛ او سر نه ټيټوي. هلته چي علم ازاد دی. هلته چي دنيا د کورګيو په تنګو دېوالونو نه ده ماته او ټوکړې ټوکړې نه ده شوې. هلته چي الفاظ د رېښتينولۍ د عمق څخه راوځي. هلته چي سعي په استقلال سره خپل وزرونه د تکميل لپاره خپروي. هلته چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقل صافه چینـه د بیکاره دودونو پـه وچ شګلن بـیابـان کښې خپلـه لاره نـه وي ورکـه کړې. هلته چې نفس د تل پراخېدونکي تخیل او عمل پسې ځي. ای څښتنه د آزادۍ په هغه جنت کښې زما ملک بیدار کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالرؤف بېنوا

استاد عبدالرؤف بېنوا د مفتي عبدالله زوی په ۱۲۹۳ هـ . ش کال په کندهار ښار کي زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړي ئې له خپلي کورنۍ او کندهاري عالمانو څخه کړي دي. وروسته ئې خصوصي زده کړي او مطالعې ته دوام ورکړ.

استاد بېنوا د پښتو ټولني مدیر، په ډهلي او قاهره کي مطبوعاتي اتاشه، د کابل راډیو رئیس، په ولسي جرگه کي وکیل، په لیبیا کي سفیر او د اطلاعاتو او کلتور وزیر په توگه دندي تر سره کړي دي.

د اروانښاد استاد بېنوا مشهور اثار دا دي:

پښتني مېرمني، میرویس نیکه، ادبي فنون، هوتکي ها، پرېشانه افکار، د ټاگور (گیتانجلي) پښتو ژباړه، اوسني لیکوال، د هسک پېغله او ځیني نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالرؤف بېنوا په ۱۳٦۳هـ . ش کال د سرطان ناروغۍ د علاج لپاره نیویارک ته ولاړ. هلته وفات او په نیو جرسي کي خاورو ته وسپارل شو.

☼ اوسنۍ دنيا يوازي ويلو ته ضرورت نه لري بلکي کار هم غواړي.
☼ زما و ستا رقابت بايد د نورو لپاره په خدمت کولو کي وي نـه د موټرو په اوړدوالي، د کوټيو په لوړوالي او د لباس پـه ښکـلا کي.
☼ را ځه چي د خپلو سپېڅلو زړونو مشعلونـه بل کړو او د هـغو پـه رونښا کي پـه پاک نيت د خپل ژوندون لاره صافـه کړو.
☼ د رازونو په څرگندولو کي ريښتيا خبري راځي او ريښتيا ويل ترخه وي.
☼ د ځينو رازونو پټول نه يوازي د يو بدبخته انسان پـه کمزورۍ دلالت کوي، بلکي د هغه بدبختي لا زياتوي.
☼ څنگه چي په پټو سترگو له پـټـي دنـيا څخـه دې دنيا تـه راغلي يو همـداسي پـه پټو سترگو او پټه خوله دا نيمگړی ژوند پرېږدو نو زموږ د وجود او عدم تر منځ به توپير څه وي؟
☼ کوم کار چي د هوس او تظاهر له مخي شروع کيږي هغه به ضرور نيمگړی پاته وي او هغه کار چي نيمگړی پاته او سر ته نه رسيږي ښه دا ده چي شروع نه سي.
☼ طبيعي ښکلا يوازي د پسرلي د گـلونو پـه بـرخه نه ده بلکي خزان وهلي پاڼي هم ځان ته يو ښکلی خزاني پسرلی لري.
☼ هيڅ انسان په يوازي سر، بې د نورو له مشورې او مرستي څخه حقيقي بريالیتوب ته رسېدلای نه سي.
☼ پرون مو د نن په تـمه ځانونه تېر ايستل، نن په سبا غوليږو او سبا خو به هيڅکله سبا نه سي.
☼ بې حرکته او يو نواخته ژوند تر مړيني بدتر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

☼ په خزان کي که د پسرلي هيله نه واى د بلبل په وزرو کي به دومره توان او شوق هم پاته نه و.

☼ د پوهي رڼا ليري نه ده خو چي زه او ته ځانونه ورځيني ليري ونه ساتو.

☼ افسوس دي وي د هغه چا پر حال چي کال نوى سي خو د ده ژوند زوړ وي، يا نوى کال د نوي ژوند نوي ارزوګاني راوړي خو د ده زړې ارزوګاني لا هم تر سره سوي نه وي.

☼ د زړه ناخوالي ځرګندول د زړه د غم بار سپکوي او د سړي دماغ او وجدان لږ څه ارامولي.

☼ يو ګل چي څومره ډېر رنګونه ولري ښکلا يې هم هومره زياته وي او چي څومره مخونه ولري هغومره د ستايني وړ وي، خو يو انسان که دوه رنګه سو، يا يې ځان دوه مخی وښود نو نور يې مخ د کتو نه وي.

☼ که دوه مخي او دوه رنګي له منځه ليري سي د طبقاتو تر منځ مستقيمه رابطه او مفاهمه ډېره ژر د دوی منځ ته صميميت او يو رنګي راوستلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبـدالـکـلام ازاد

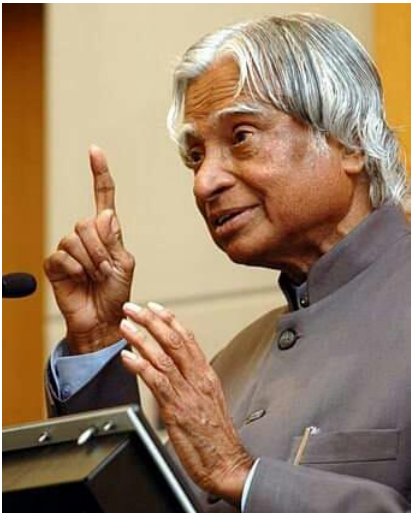

عبدالکلام ازاد (ابوالفقیر زین العابدین) د هندوستـان د جنوب له مسلمانانو څخه و، چي په یوه متدینه مسلمانه کورنۍ کي پـه ۱۹۳۱کال کي زیږېدلی دی. ده ساده ژوند درلود، کله چي په ۲۰۰۲ــ۲۰۰۷ کلونو کي د هندوستان ولسمشر شو، د ده د ژوند په ډول او چلند کي هیڅ توپیر رانغی، له زیاتو بوختیاوو سره ئې هم خپله اساسي دنده چي له ځوانانو سره تړاو، تدریس او ارتباط و کله هم له یاده ونه ایستله. ده د واحد او یو پیاوړي هندوستان لپاره د ژوند او پرمختګ نوي فورمول چي د هغه له عصر سره دغه هیواد د انسان عیارول و خپل ملت ته ورپه ګوته کړ. دی د هند د ملت پاله ګوند بي-جي- پي د واکمنۍ پر مهال د هندوستان ولسمشر و چي هیڅا هم فکر نه کاوه دی به

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دنده تر ډيرو پر مخ بوزي خو ده خپله دوره په خورا متانت او د هند ملي گټو ته په خورا درنښت سره په بري پـای ته ورسوله.

گرداب ورځپاڼه

- بريـاليـتـوب لـه ناكامۍ څخه لاسـتـه راځـي.
- علم د پرمختـگ او خوښۍ سـبـب دی.
- د نورو دروازې ټکول هيـڅ گـټـه نـه لري د خپلو خيـالونـو د ريــښتيا کولو لپاره موږ حللاري تـه اړتـيـا لرو.
- زه په دې عقيده چې کـه مـوږ پر خپلو موخو باور ولرو؛ نو هغه خوبونه چې موږ ئې وينو ضرور پـه حقيقت بـدلـيـږي.
- دا خبـره ښكاره ده، چې لـه زيـار و زحمت پرته هيڅ كار هم نه تر سره کيږي او په زيار و زحمت سره هر ډول سخت كار تر سره کيږي.
- غوره خلک د انسان د ښه والي لپـاره كـار كـوي خو انسانان د بربادۍ او تباهۍ وړتـيا هم لري.
- ځان پيژندل هيله بښونکی نظر دی.
- موږ بـايـد خپـل ويـده ځواک را بـيدار کړو او لـه خپل تېر وخت نه درس واخلو.
- ځوانان د هيواد شتمني ده، ځوانانو ته بايد د خپل ژوند د ښه والي لپاره لارښوونـه وشي.
- د رغـوونـكو هلو- ځلـو لپـاره بـايـد مـلا وتـړو.
- ذهـنـونـه داسي روښـانـه کړو چې د مـلت لـپاره د سولي، خـوښۍ، بــركت او نـېكبختـی سـبـب شي.
- موږ بـايد د خپل ژوند لپاره موخي وټاكو ځكه موخي ټـاكل ذهنونه بيـداروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نور خلک نشي کولای چي موږ ناکام او بریالي کړي یوازي موږ یو، چي دا کار تر سره کولای شو.
- که هر څومره له ستونزو سره مخامخ کیږو باید زغم او حوصله له لاسه ورنه کړو.
- که موږ موخه ولرو نو پر مختګ هم کولای شو.
- د داسي سیاست پوهانو د رامنځته کېدو لپاره دعا وکړئ چي د هیواد د پرمختګ لپاره کار وکړي.
- زموږ تاریخ، دودونه او کلتور هم زموږ د پوهنتونونو په څېر د علم او پوهي سرچینې دي.
- ای خدایه، زما د هیوادوالو په ذهن کي فکر او عمل دواړه پیدا کړې او هغوی په اتفاق ولرې.
- زما د هیواد مذهبي مشرانو ته دا توفیق ورکړې، چي هغوی خلک له قومي او مذهبي جګړو وژغوري.
- مشرانو او عامو خلکو ته دا فکر وکړې چي د افرادو پر ځای د ټولو هیوادوالو خدمت وکړي.
- ای خدایه، زما خلکو ته همت ورکړې د هیواد د ابادۍ او د خلکو د خوښۍ لپاره کار وکړي.
- ای خدایه، ته زموږ خلکو ته دا ځواک ورکړې چي شر او نا امنۍ له منځه یوسي او زموږ هیواد او خلکو ته خوښي ور په بر خه کړي.
- موږ ټول یو شان استعداد نه لرو، مګر موږ ټول یو شان فرصت لرو چي خپل استعداد پر مخ بوزو.
- غوره هوښیار هغه دی، چي هر څه ته د عبرت په سترګه وګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جـبـران خـلـیـل جـبـران

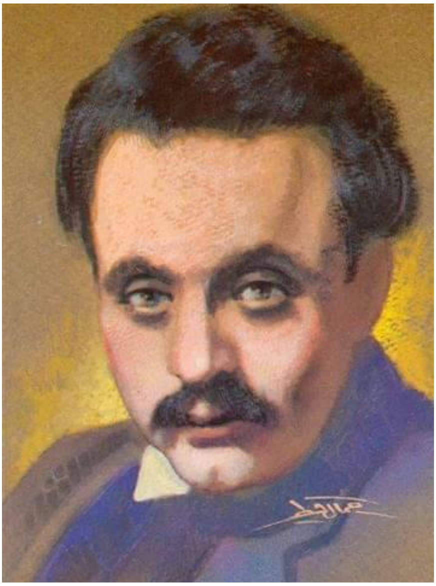

جبران خلیـل جبران نړیـوالـه نومـوتې، مشهوره ادبي څېره ده، پـه ۱۸۸۳م کال د جنورۍ پر شپږمه د لبنان په شمالي غرنۍ او ښکلې سیمه «بشـره» کې زیږېـدلی دی. د هغه مور کامله رحمه نومېده. په هنر او انځورګرۍ کې ښه لاس درلود. دوو خاوندانو ئې لاره بېله کړې وه. د جبران پلار د هغې دریم خاوند و. د جبران ژوند له ډیرو لوړو ژورو او ستونزو ډک دی او په یوه اغزن چاپېریال کې رالوی شوی دی. پـه هـلکتـوب کې لـه خپلې کـورنۍ سره لـه خپل پلرني هیواده امریکا تـه ولاړ، هلتـه ئې ادبي فعالیـت پـیـل او ادبي ژونـد ئې جوړ کړ. جبـران د ځوانۍ له مهاله د شعر، هنر او لیکوالۍ ډګر ته راوتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

و. د لیکوالۍ او شاعرۍ تر څنګ انځورګر هم و، په عربي او انګلیسي ژبو ئې اثار لیکلي، چې د نړۍ نورو ژبو ته هم ژباړل شوي دي. په فرانسه کي د نقاشۍ او انځورګرۍ له زده کړو وروسته چې دویم ځل امریکا ته ولاړ د نیویارک په ښار کي ئې دفتر پرانیست. د کلونو کلونو لپاره د لیکوالو، عرب هنرمن ملګرو او امریکایي مینه والو د راټولېدو او مجلس ځای و. ده په امریکا کي غوره نقاشۍ او غوره اثار وپنځول. ده دا وخت لا نړیوال شهرت نه و ګټلی، کله چې ئې «پېغمبر» نومی کتاب خپور کړ دا کتاب ده ته نړیوال شهرت او مقام ورکړ. له دې وروسته نړیواله ادبي او هنري څېره وپېژندل شوه. «پېغمبر» نومی کتاب ئې د نړۍ ۵۰ ژبو ته ژباړل شوی او د ډېرو پلورل شویو کتابونو په کتار کي ئې لومړی مقام خپل کړ.

ځیني اثار ئې په دې ډول دي.

مات وزرونه، لېونی، سرګردان، شګي او ځګ، د ځمکي خدایان، اوښکي او موسکا، د دښت ناوې، پېغمبر او نور...

لیکني ئې تر ننه په ټوله نړۍ کي د اوچت شعر، فلسفي، حکومت او هنر مینانو ته په میراث ورپاتي دي.

ده ته د اروپا او منځني ختیځ په ادبیاتو کي د اغېزمن لیکوال په سترګه کتل کیږي.

د ده لیکني د هغو ټګو مذهبي مشرانو له غندني ډکي دي چې خپل ناوړه کارونه د مذهبي مشرۍ تر چپنه لاندي پټوي.

جبران په ۱۹۳۱م کال د سرطان له ناروغۍ، په نیویارک کي د ۴۸کلونو په عمر له دې نړۍ ولاړ. جسد ئې په یوه بېړۍ کي د هغه له وصیت سره سم پلرني هیواد لبنان ته راوړل شو.

د خپل ښکلي او مینه ناک ټاټوبي «بشره کلي» په غونډیو کي خاورو ته وسپارل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و دي پوښتلم: ستا ژوند مهم دی که زما؟

ما وويل: زما. پرې دي ښودم ولاړې. پوه نشوې چي ته زما ژوند يې.

- ✓ باور د زړه د ننه علم دی.
- ✓ په ژوند کي هيڅ شی په مطلق ډول نه دي تضمين شوي.
- ✓ هغه نارينه چي د ښځي په عظمت نه پوهيږي هغه تر وحشي کم نه دی.
- ✓ د ښځو خبرو ته هغه وخت غوږ ونيسئ چي نورو ته ئې کوي نه هغه وخت چي تا ته ئې کوي.
- ✓ ويل کيږي چي چا ځان وپېژانده ټول خلک ئې وپېژندل زه وايم چي چا له خلکو سره مينه وکړه ځان ئې وپېژنده.
- ✓ کوم کس چي کوښښ کوي په زور ځان غالب وښيي تر بل هر وخت د نفرت وړ گرځي.
- ✓ غوره خلک هغه دي که وستايل شي خجل شي او چي بد ئې وويل شي غلي شي.
- ✓ لوست او پوهه هغه پانگه ده چي زورواکان او ظالمان ئې له چا نشي اخيستلای.
- ✓ خوبونو ته عقيده ولرئ چي دا د ابديت کړکۍ ده.
- ✓ تاسي زړه يار ته وسپارئ خو نه د ساتلو لپاره ځکه يوازي د ژوند گرمي کولای شي زړونه وساتي.
- ✓ خوشحالي هغه پرېشاني ده، چي موږ ئې په لټه کي يو.
- ✓ د ونو ژوند په حاصل کي دی، وني حاصل ورکوي چي ژوندۍ پاتي شي، که حاصل ورنه کړي ژوند ئې ختم دی.
- ✓ زموږ د ژوند تر ټولو ترخې شېبې هغه دي چي تېر خواږه وختونه پکي يادوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✓ شتمني د ميني په څېر ده که چا ورباندي بخيلي وکړه مړه کيږي خو ښښونکي ئې ژوندي پاتيږي.
- ✓ مينه تر هر شي واکمنه ده او لوړتيا ته ئې هيڅ شی نشي رسېدای.
- ✓ مينه او شک په زړه کي يو ځای نشي اوسېدلای.
- ✓ ژوند له ميني پرته داسي دی لکه ونه چي گل او مېوه ونه لري او مينه پرته له ښکلا هغه گل دی چي وږمه ونه لري او هغه مېوه چي زړی ونه لري.
- ✓ مينه تر هر څه کلکه او ستروالی ئې په تورو کي ښرگندېدای نشي.
- ✓ په ژوندوني د انسان لپاره يو گل کافي دی نه تر مرگ وروسته د هغه پر مزار د گلو گېډۍ.
- ✓ انسانان دوه ډوله دي يو په تياره کي ويښ، بل په رڼا کي ويده.
- ✓ هغه لاسونه چي د ازغو تاج جوړوي تر هغو لاسونو ښه دي چي هيڅ نه کوي.
- ✓ زه هيچا ته بې ځوابه نه يم پاته شوی، پرته له هغه چي رانه پوښتي ئې دي ته څوک يې؟
- ✓ غم د دوو باغونو تر منځ ولاړ دېوال دی.
- ✓ روح اور او بدن ئې ايرې دي.
- ✓ د مقتول لپاره همدا وياړ بس دی چي قاتل نه دی.
- ✓ جهالت او ناپوهي د بې فکرۍ زانگو ده.
- ✓ ښکلا په مخ کي نه، په زړه کي د رڼا ځرک دی.
- ✓ سترگي د روح دروازې او خبري ئې استازي دي.
- ✓ بغض او کينه يو بې ساه مړی دی په تاسو کي څوک دا خوښوي چي د دې مړي لپاره د خپل زړه نه قبر جوړ کړي.
- ✓ له هغې خوښۍ څخه ځان وژغورئ چي د نورو د غم سبب گرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✓ د دنـیا ښایسـته او غوره شی یـوازې مـور ده.
- ✓ د حقیقت او باطل تر منځ په نیمه لار کې مه درېږه.
- ✓ ژوند دوه مهم او قیمتي څیزه لري. ښایست او رېښتیا. لومړی مي د یوه مین په زړه کي پیدا کړ او دویم مي د یوه کاریگر په لاسونو کي.
- ✓ که ازادي ونه لرئ، اجتماعي عدالت نشئ کولای.
- ✓ ړوند دی، چي د جېب په زور زړه رانیسي.
- ✓ دا مهمه نه ده، چي له کومه راغلې. مهمه دا ده چي کوم ځای ته ځې؟
- ✓ که دي چوپتیا غوره کړه تر پایه چوپ شه.
- ✓ وینا لپاره چوپ مه کښېنه او چوپتیا لپاره وینا مه کوه.
- ✓ د رضایت پر مهال خپل رضایت څرگند کړه، نیم راضي او نیم ناراضه مه اوسه.
- ✓ نیم انکار مه کوه ځکه نیم انکار منل دي.
- ✓ په نیم گیلاس تنده نه ماتیږي او په نیمه ډوډۍ لوږه نه ختمیږي.
- ✓ نیمه لاره دي منزل ته نه رسوي او نیمه مفکوره نتیجه نه لري.
- ✓ نیمه هیله او نیم ارمان مه کوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلـیام شکـسپیـر

د نړۍ نامتو او مشهوره ادبي څېره، شکسپېر د برتانیا سټرانفورډ ښار کي په یوه بېوزله کورنۍ کي زیږېدلی دی. دی د لویو غنایي شاعرانو په ډله کي شمېرل کیږي. له انسانانو سره د ده ژوره عاطفه او بشري احساس د ده د ډرامو په اشخاصو کي لیدل کیږي.

ویلیام شکسپیر ډیري ډرامې لیکلي دي. تاریخي، کومیډي، تراژیدي او طنزي رنګ لري، چي ټولې ننداري ئې شهرت لري. مشهوري ئې مکبث، هملت، اتللو، رومیو او ژولیت دي. رومیو او ژولیت ئې مشهوره تراژیدي ده چي د یوې غمجني میني بیان دی. په دوو دښمنو کورنیو کي د دوو مینو له میني بحث کوي، چي د مینو په مړینه پای ته رسیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکسپير په نړۍ کي د لوی ډرامه ليکونکي نړيوال شهرت او مقام لري.

د ده د انګليسي ژبي اشعار په مشهورو شعرونو کي حسابيږي. «لينارټ پيټرسون» د بريتانيي ادبياتو په اثر کي د شکسپير په حق کي ليکلي، چي ده په خپلو پنځونو کي ډېرش زره لغاتونه کارولي دي.

«ويليام شکسپېر د انګلستان هغه نابغه ليکوال او متفکر دی چې په انګلستان کې به ډېر کم داسي کور وي چې د ده يو يا څو کتابونه دي پکې نـه وي او په نړۍ کې به ډېر کم داسي لوستي کسان وي چې د ده له نوم سره اشنـا نـه وي.

ويليام شکسپېر د نړۍ تر ټولو ستر او نامتو ډرامه ليکونکی بلل کېږي، د ده د ډرامو ښکلا په دې کې ده، چې هره ډرامه يې يو ځانګړی شاعرانه او فيلسوفانه رنګ لري او د بشر دوستۍ، تواضع، عبرت او نصيحت مسايل په خپله لمن کې رانـغاړي، همدا لامل دی چې د ده له اثارو څخه اوس فلمونه جوړ شوي دي او پـه نړۍ کې بې شمېره کتونکي او مينه وال لري.

د شکسپېر مړينه په ١٦١٦ م کال ښودل شوې ده. شکسپېر د «سټرانفورډ» ښار په يوه کليسا کې خاورو ته سـپارل شوی، چې اوس هم له ډېرو ليري ځايونو څخه خلک د ده د قبرليدو ته راځي او د دغه ستر ډرامه ليکونکي او شاعر درناوی کوي.»

نړيوال ادبيات/ پوهنيار مصطفی صفا

- **مـينه تـلپاتې ده.**
- **له ميني وګړي نـه سټړي کيږي او هــوس لـه مړتـيا څخه مري.**
- **که مينه ښکاره نه کړې ښايي خپله مينه ونه مومې.**
- **ناورين هغه دی چي د غرور له لاسه خپله مينه وبايلې.**
- **د ميني پسرلی تلپاتي وي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ښځه له هغه سړي سره مینه کوي چې راز ساتي، خو سړی له هغې ښځې سره مینه کوي چې ښایسته وي.
- هوښیاره نجلۍ مینه د مینې لپاره نه کوي، بلکې مینه د واده لپاره کوي.
- هغه نجلۍ چې په لومړي ځل درته په ښکاره د مینې اظهار کوي هغه به دې بې خدای پامانۍ پرېږدي.
- ملګرتیا ډېر وخت په مینه پای ته رسیږي او مینه ډېر کم وخت په ملګرتیا پای ته رسیږي.
- ښځه اول مینه په سترګو کوي، بیا په زړه او اخر په عقل.
- مینه وګړي ته داسي هوسایي ورکوي لکه تر باران وروسته چې لمر راوخیږي.
- که مو له چا سره مینه لرله پرې ئې ږدئ که بیرته درته راوګرځېده نو ستا به شي کنه نو له اوله ستاسي نه و.
- سوچونه، خیالونه، اسوېلي او اوښکي له مینې څخه نه بېلېدونکي ملازمان دي.
- ښځه له خدایه یو مېړه غواړي، خو له مېړه بیا ټوله دنیا غواړي.
- سړی په اوښکو قانع کیږي، ښځه په ښکلولو.
- سره زر په اور معلومیږي، ښځه په سرو زرو او سړی بیا په ښځه امتحانیږي.
- ښځه سور ګل دی چې کله مړاوی شي ژر پاڼې- پاڼې شي.
- له دریو شیزونو ځان ساتئ: اور، اوبه او ښځه. اور دې سوځوي، اوبه دې ډوبوي، ښځه دې لېوني کوي.
- څه شی چې لاسته نه درځي هېر ئې کړه، که ئې هېرولای نشې نو تر لاسه ئې کړه.
- نړۍ یو دریځ دی او ټول نارینه او ښځینه یوازي لوبغاړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دنیا دومره سخته ده چي څوک ئې د فلسفې په کتابونو نشي پېژندای.
- سکې هر وخت شور کوي خو پیسې همېشه غلي وي، کله چي دي ارزښت لوړیږي خاموش اوسه.
- ای فساد او فتنې، ولي دومره ژر د انسان په افکارو کي وده کوئ؟
- ای مغرور انسانه، ته تر اسمان لاندي د لږ قدرت پیدا کولو په خاطر داسي څه کوې چي پرښتې ژړوې.
- حقیقي ښکلا یوازي په طبیعت کي موندلای شو.
- خندان مخونه په دې معنا نه چي دوی غم نه لري، مطلب ئې دا دی چي دوی ئې د زغم وړتیا لري.
- کتابونه د بشر لویه اختراع ده.
- کتاب مي هغه ملګری دی چي د یوازیتوب سختي شپې راسره تجربه کوي.
- هیڅکله د چا له احساساتو سره لوبې مه کوه، کېدای شي لوبه وګټې خو، هغه شخص به د تل لپاره وبایلې.
- د ګلو هغه ګېډۍ چي تر مرګ وروسته ئې راته راوړې، له هغې نه یو ګل همدا نن راته راوړه.
- له یو ځل بدګومانۍ څخه سل ځله تېر ایستل غوره دي.
- مینه د دوو کسانو تر منځ غلط فهمي ده.
- نارینه طبیعي ښکلا لري ځکه ارایش او سینګار ته اړتیا نه لري.
- ما ژوند همېشه په خوښۍ تېر کړی دی، ایا پوهېږئ چي ولي؟ هغه ځکه چي له هیچا مي د څه تمه نه ده کړې.
- لېونی، مین او شاعر له یوې ډلي دي ځکه درې واړه د خیال بچیان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ژوند یوازي یو تېرېدونکی سیوری او بېوزله لوبغاړی دی، چي یوه شېبه د صحنې پر مخ راڅرګند شي، ځغلي، په شور، برم، پرتم ولولو، هیجان او احساساتو راځي او وروسته ئې هیڅ ږغ نه تر غوږو کیږي، یوه زړه راښکونکې او له زوره ډکه افسانه ده چي یو بېړا او احمق ئې لولي هیڅ معنا نه لري.
- ملګرتیا لوی نعمت دی نېکمرغي ډېروي بدمرغي کموي.
- حُسن چي خبري شروع کړي نو د دنیا بهترین مقرر ګونګي پاته شي.
- د ژوند ترخې شېبې به له هغه چا تجربه کړې، چي تر ټولو خوږې شېبې دي ورسره تیري کړي وي.
- له ټولو سره مینه وکړه، پر لږو باور وکړه او له هیچا سره بد مه کوه.
- جدایي څومره خوږ غم دی.
- تا چي د کوم کار د بشپړولو اراده وکړه، له ناکامۍ سره- سره ئې نیمګړی مه پرېږده.
- وسوسې او شکونه زموږ هغه دښمنان دي چي د کامیابۍ په وخت کي زموږ د ناکامۍ سبب کیږي.
- ما د ښځي ښېره نه بلکي د هغې مهرباني تسخیروي.
- معتقد یم د انسان سرنوشت یوازي محبت معلوموي او بس.
- دوستي یوازینۍ لاره ده چي سړی پرې رښتینی انسان پېژندلای شي.
- دوستي د یو دوست له خوا د یو دوست د کمزورتیاوو رغونه ده.
- نارینه د هغي ښځي تر تاثیر لاندي راځي چي اخلاق ولري نه ښکلا.
- یوه بې معنا او نامکنه هیله له لاسه ورکول پخپله یو ستر بریالیتوب دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که له ما سره مینه لرې ستا په زړه کي به یم او که نفرت رانه کوې په ذهن کي به دي یم، ما ته توپیر نه راکوي چي له ما نفرت کوې، یا له ما سره مینه.
- وخت پر هغو خلکو باندي چي منتظر دي ډېر ورو، پر هغو کسانو چي په وېره او ډار کي دي ډېر تریخ، پر هغو کسانو چي غمجن دي ډېر اوږد او پر هغو کسانو چي خوشحاله دي ډېر تېز تیرېږي، خو هغه کسان چي مین دي د هغو لپاره وخت پیل او پای نه لري.
- تا ویل چي زه له باران سره مینه لرم کله چي باران شو تا پر ځان چترۍ ونیوله، تا وېل له لمر سره مینه لرم کله چي لمر راوخوت ته د سیوري په لټه کي شوې، تا وېل له باد سره مینه لرم، خو کله چي باد لگېده تا د کوټې کړکۍ بندي کړې، ته چي له څه سره مینه لرې ترې تښتې دا هغه څه دي چي ما ډېر وېروي ځکه چي ته هر وخت راته وایې: زه له تا سره مینه لرم.
- که ټوله شپه د لمر له لاسه ورکولو لپاره وژاړې، د ستورو لیدلو خوند به هم له لاسه ورکړې.
- مور د ټولني بنسټ دی.
- چي څه ونه لرې نو د له لاسه ورکولو لپاره هم څه نه لرې.
- څومره بدمرغه دي چي صبر او زغم نه لري مگر ټپونه بیرته رغیږي.
- خدای تا ته یوه څېره درکړې خو تا له هغې بل څه جوړ کړي دي.
- څوک چي قانع مسکین وي، شتمن دی.
- چاپلوسي د احمقانو خوراک دی، بې له دې خوږو ژوند نشي کولای.
- د ژوند سختي هیري کړه او په خلاصه غېږ ئې هر کلي ته ورشه.
- د ښځي اوښکه د هر غم دارو ده او خندا ئې د ټولو خوښیو لپاره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ښځي پر ژبـه د ټـولي نـړۍ شـات او زهـر پـراتـه دي، چـي هـر يـو وغـواړي كارولاى ئې شـي.
- ښځـه هـغـه وخـت خانـدي چـي امكـان ئې وي مـګر ژړا پـه هر وخت او هر ګړي كولاى شي.
- ښځه پـه دفـاعي حـالـت كي ژاړي، د نـاكامۍ پـه حال كي پټـه خولـه او د بحـث پر مهـال ئې وسـلـه خـنـدا ده.
- ښايسـته مخ لـه ښـه سيرتـه پرتـه لكـه بې خوشـبـويۍ ګـلاب.
- پوچ او بې كماله سړى، لكـه تش لوښى ډېر شور ماشور كوي.
- خداى تا تـه يو مخ دركړى، خو تـه بل مخ غوره كوې.
- كاشكي توري او كلمات كم پيدا شوي واى تر څو ترې بېځايه استفاده نـه كېداى.
- كـه چيري ټـولـه نړۍ لـه ترخو ډكـه شي زه بـه ئې د خوږو پـه هيلـه وزغمم.
- لـه ژونـد څخه د خوند اخيستلو لپـاره پكـار ده چي لږ نـاپوه واوسې.
- تـل د انسـان كـار دا دى چي سبا پـه نن او نن پـه پرون بدل كړي.
- څوک چي خوښي نــه لري د هغـه زړه مړ دى او د چا چي زړه مړ وي هغه ژوندى دى خو ژونـد نـه لري.
- لويـه ګـنـاه د افعي مـار پـه څـېر ده كـه هر څومره ئې لـه نورو څخه پټـه كړئ د مرګ پر مهال بـه دي تر لستوڼي راووزي او رسـوا بـه دي كړي.
- څوک چي يو ځل باور ته زيان ورسوي، بيا پرې باور ونـه كړئ.
- نـاوړه انسـان ځـي خو د هغه شـر پـاتـي كيـږي.
- كـه يــو څوک زما مال پټ كړي، د يـوه كم ارزښـتـه شي غلا ئـې وكړه، مګر كـه يو څوک زما ښه نوم لـه منځه يوسي، زما د ځان يوه برخه ئې وړې، پـه دې كار به دا غل ځان مالداره نـه كړي مګر ما بـه غريـب نـه كړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مور په خپلو سینـو کي یوه اسماني وړانـګـه لرو چي نوم ئې وجدان دی.
- ژونـد د هـغـو کـسانو لـپاره چي احساس کوي تراژیـدي ده او د هغو کسانو لپـاره چي فکر کوي کومـیډي ده.
- څومره چي صبر زیات وي، دقت زیـاتیږي او څومره چي دقت زیاتیږي، موفقیت زیـاتـیږي.
- کوم ویــاړونه او پېغورونـه چي پـه دې نړۍ کي زموږ په برخه کیږي، د هغو دایرو پـه شـان دي چي د اوبـو پر مخ شپـبـه پـه شپـبـه لوییـږي او د لوېېـدو پـه پـایلـه کي لـه منځـه ځي.
- هر څـوک چي قنـاعت نـه لري تـر ټـولـو غـریـب دی.
- تـبسـم د زړه پـاکوالي علامـه ده.
- ژوند هـر چــاتـه خوږ او د قـدر وړ دی لیکن مـېړني او بـهادر انسـان تـه عزت لـه هر څه زیـات ارزښـت لري.
- د ښځــي زړه د محبـت پـه اوبـو خړوب دی.
- د اولاد لپـاره پـه دنـیـا کي بهتـرین ځای د مور زړه دی.
- ژونـد د یـو متحرک او روان سیـوري پـه شـان دی.
- انسان بـایـد د مرګ تر وختـه خپلي هڅي ګړندۍ وساتي.
- لـه همت بغیر د بریالیتـوب فکـر مـه کوه.
- کـه څـه هم د واوري پـه شان پاک یـاست خو له تومتـه نشې خلاصـېدای.
- لویـی تـه مـه حیـرانـیږئ، ځیـــني لوی نړۍ تـه راځي، ځیني پـه نـړۍ کي لویي لاستـه راوړي او ځیني پـه نړۍ کي لویي لـه لاسـه ورکوي.
- د دې لپاره چې سم او ستر کار تر سره کړې نو کوچنۍ تېروتنه وکړه.
- ډېره عجیبه ده، چې د بشر غوږونه د نصیحت پر وړاندې کاڼه او د چاپلوسۍ پر وړاندې بیداره وي.
- لوښی چې تش وي، نو غږ یې لوړ وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ای، ځیرکتیا زما ملګرې شه.
- دوستي ارزښتمن نعمت دی، چې نېکمرغي دوه برابره کوي او بدمرغي راکموي.
- د بل چا په سترګو او خوښه واده کول د ځان لپاره د دوزخ د دروازې پرانیستل دي.
- شیطان هم خپلې موخې ته د رسېدو لپاره پر اسماني کتاب استناد کوي.
- که چیرې اوښکې لرې، نو تویولو ته یې چمتو شه.
- تا په دومره ځنډ ځواب راکړ، چې له ما اوس خپله پوښتنه هېره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکټور هوګو

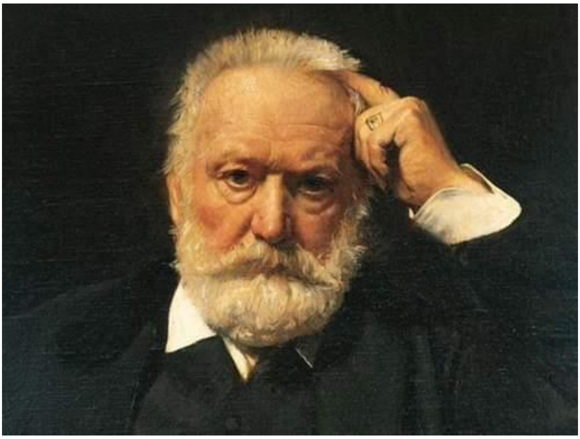

د نړۍ د مشهورو، نومياليو شاعرانو او اديبانو په قطار کي وکټور هوګو نړيواله مشهوره څېره ده. وکټور هوګو د (١٩) مي پېړۍ نړيوال او مشهور فرانسوی شاعر، ليکوال او سياستوال دی.

په (١٨٠٢م) کال د فرانسې په بيزانسون کي نړۍ ته راغی. له ماشومتوبه ئې له هنر، ادب، شعر او ليکوالۍ سره مينه وه. همدغي ميني په ادبي ډګر کي نړيوال شهرت ورکړ.

په ١٣ کلنۍ کې په ښه شعر ليکلو جايزه واخيسته او د فرانسې د هغه عصر نوميالي شاعر «شاتو بريان» د عالي ماشوم لقب ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وکټور هوګو کوچنيوالی د ناپيليون د امپراتورۍ پر وخت په اروپا کې د جګړو په شور و ډب کې تېرېده. پلار ئې د ناپيليون وتلی جنرال و، چې د هسپانيې او ايټاليې په جګړو کې وکټور ورسره وخت تېر کړی ؤ.

له ټولنيز او سياسي چاپېريال زده کړه او له لويو ليکوالو سره ناستې د لا سترو برياوو پر لور وهڅاوه. هوګو په ښوونځي کې فعال او هڅاند زده کوونکی و.

په (١٨۴٨م) کال د فرانسې په کورني اړ و دوړ کې ولس د بدمرغۍ په اور کې سوځېده. هوګو د خپل ولس د ژغورني او ګټې په خاطر سياست ته ورګډ شو. وکټور هوګو د بېوزلو په پلوۍ کې شهرت پيدا کړ.

کله چې لوی ناپيليون په فرانسه کې پاچهۍ ته ورسېد؛ غوښتل ئې د خپل واک د ټينګښت لپاره قوي او ځواکمن ګوند جوړ کړي. دلته د هوګو او ناپيليون مخالفت پيل شو.

د ناپيليون تر بريا وروسته د هوګو په ګډون ۸۴ تنه ځيني نور سياسيون د فساد، تاوتريخوالي په پلمه او تور له فرانسې تبعيد کړل.

وکټور لومړی بلجيم بيا انګلستان او هلته ئې د کرنسي په جزيره کې د تبعيد ژوند تېراوه. د تبعيد په وخت کې ئې هم قلم روان ساته او اثار ئې ليکل.

رومانتيزم نړيوال ادبي مکتب دی. هوګو د رومانتيزم ادبي مکتب له بنسټ اېښودونکو ګڼل کيږي. زياتره ليکوال وکټور هوګو د رومانتيزم پلار ګڼي او په پرمختګ کې ئې د ده رول ښيي. د رومانتيزم له پيل او پای سره د هوګو نوم تړلی دی.

په فرانسوي ادب کې د وکټور هوګو نوم او ادبي کارنامې او هلې ځلې تلپاتې ارزښت لري، هوګو يوازې د فرانسې نه بلکې د اروپا او په ټوله کې نړيوال ادبي وياړ دی.

ځيني اثار ئې دا دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنوايان، دا اثر ئې نړيوال شهرت لري. پښتو ته علامه عبدالحي حبيبي صاحب ژباړلی دی. نور اثار ئې لکه: انتقام، بدمرغان، هغه سړی چي خاندي، د يوه محکوم سرگذشت، د خزان پاڼي او نور.

«وکټور هوگو تـه په ۱۸۸۵م ناروغي پيدا شوه او د ناروغۍ اوازه يې په هر ځای کې خپره شوه، ډېرو خلکو به د ده د ناروغۍ پوښتنه کوله، په پای کې په همدغه کال د می په ۲۲ مه نېټـه د جمعې په ورځ د ۸۳ کالو په عمر مړ شو او لاندې وصيت يې وکړ.

له خپلو شتو څخه ۵۰۰۰۰ فرانکه بېوزلانو ته بښم.

هيله من يم چې زما جسد د فقيرانو په تابوت کې هديرې ته يوسئ.

د کليسا له دعا او ښنې غوښتنو څخه بېزاره يم.

غواړم ټول خلک راته دعا وکړي.

پر خدای بشپړ ايمان لرم.

د فرانسې حکومت د وکټور هوگو په مړينه ملي ماتم اعلان کړ او خاورو ته يې د سپارنې په مراسمو کې تر دوو ميلونو زياتو کسانو گډون وکړ.»

نړيوال ادبيات/ مصطفی صفا

- **بدمرغي د هوښـيارۍ زېـږنـده ده.**
- **که بدرنگي نه وای ښکلا به بې معنا وه.**
- **لـه سر نـه تـېرېـدل بـريـاليـتـوب تـه رسـېدل دي.**
- **ادبـيات د تـمدن پـټ راز دی او شعر د پـټـو هيلـو سرچيـنـه ده.**
- **شعر هغه پارونکی ساز دی چې د طبيـعت، بشر او پـيښو غږونـه يې سـره يو ځای کړي دي.**
- **هر ښوونـځی چې مو پرانـيست د زندان يو ور مو وتـاړه.**
- **هر څوک خپـل ارزښـت خپـلـه ټـاکي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- باید د ټولو لپاره د علم دروازې پرانیستل شي هر چېرته چې کرنه ده او هر چیرې چې انسان دی نو هلته باید کتاب هم وي.
- هر سړی د خوشحالۍ دوې ورځې لري: یو د واده ورځ او بله هغه چې مېرمن خاورو ته وسپاري.
- هره زانګو یو مړستون دی.
- هغه څوک نېکمرغه دی چې د نورو د عزت او درناوي لاري ورمعلومې وي او د نورو خوشحالي د خپلو خوشحالیو په اندازه احساس کړي.
- د الوتونکي په څېر شه چې د ونې په یوه نري او کمزوري ښاخ باندې کیني سندرې وایي او دا احساسوي چې ښاخ ښوري مګر ډاډه دی چې وزرونه لري.
- مخکي تر دې چې مني راشي له پسرلي خوند واخله.
- د نـنـني هنر موخه ژوند ده نه ښکلا.
- د پوهې ور دي د هر چا پر مخ پرانیستی وي هر چیرته چې انسان دی هلته دي کتاب هم وي.
- لا ما شوم وم چې د لویوالي هوډ راسره و.
- د ناپېژاند تر منځ د ملګرتیا څرګندېدل د ستونزو ښکلا ده.
- زما تر ټولو ښه ملګری هغه دی چې ورین تندی لري.
- لوږه او بېوزلي؛ نر جنایت او ښځه فحشا ته هڅوي.
- ما د محراب مصلی وشکوله، ځکه چې د هیوادنیو ټپونو د تړلو اړتیا وه.
- یوه کوچنۍ مرغۍچي تر پاڼو لاندي غاړه وهي د خدای ج د شتوالي ثبوت ته بس ده.
- چې مرګ دي ومانه بری به تر لاسه کړې.
- بدمرغي اروا ، وړتیا عقل او پوهه روزي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بې ښېګڼې ښکلا بې بويه ګل دی.
- واده يو پيوند دی يا به ښه مېوه نيسي يا بده.
- ښځه په نارينه او شيطان په ښځه لوبي کوي.
- مرګ څه خبره نه ده ژوند نه کېدل ډېر بد دي.
- هره پاک لمنې ښځه ښکلې او زړه وړونکې ده.
- مينه ښکلی او بدرنګ نه پېژني.
- الله ج بختور ته داسې زړه وربښي چې د مينې او زړه سوي وړ وي. هغه چې د ژوندانه پيښي او انساني زړه يې د مينې او درد په دوه مخې هينداره ليدلي نه وي رښتينولي يې نه ده ليدلې او له نړۍ نه ناخبره دی.
- تر مړينې بد څه دي؟ هغه څه چې تر راتلو وروسته يې مرګ غواړي.
- له هغه چا سره مينه وکړه چې ستا د مينې وړ وي نه د مينې تږی، د مينې تږی به يو ورځ نه يو ورځ خړوب شي.
- د وجدان عذاب په سوزنده سارا کې تر مړينې ډېر بد دی.
- هر هغه څه چې وايې، تر سره يې کړه او هر هغه څه چې تر سره کوې يې نو ويې وايه.
- که انسان وکولای شي چې خپل خپګان د يوه ښارپه څېر پرېږدي او لاړ شي نو کولای شي چې خپله نېکمرغي له سره پيل کړي.
- که چيرې نه غواړې چې تا وازمايي نو خپل کار په سمه توګه تر سره کړه.
- هغه قلم چې د خير په کار کې ونه چلول شي نو مات دي شي.
- ټول جهنم په يوه کلمه کې دی. يوازيتوب
- تر ټولو ستر ازموينه اخيستونکی الله ج دی او تر ټولو کوچنی ازموينه ورکوونکی د خدای ج بنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♥ تر ټولو نېکمرغه هغه څوک دی چې له دې دوه څیزونو څخه یوه ته لاسرسی ولري: لومړی ښه کتاب او بل داسې دوست چې د کتاب اهل وي.
- ♥ په ښکلا کې د کمي نشتوالی پخپله یوه نیمګړتیا ده.
- ♥ د ټولنې ښه والی او بدوالی زموږ د خپلو کړنو پایله ده د شکایت پر ځای باید بدمرغي له منځه یوسو.
- ♥ بشر ځان اشرف المخلوقات ګڼي په داسې حال کې چې له مخلوقاتو ډېر کمزوری دی.
- ♥ کله بېوزلي او مسکیني دې ته برید ته ورسیږي چې اړیکې او تړونونه شلوي دا هغه مرحله ده چې بدمرغه خلک هلته ورسیږي له هغو سره یو ځای کیږي او په یوه کلمه د بېوزلو په نامه سره ګډېږي.
- ♥ په هر ولس کې یو څراغ شته، چې ټولو خلکو ته رڼا ورکوي، هغه ښوونکی دی.
- ♥ د بشر لپاره په ژوند کې هیلې دومره ارزښت لري لکه مرغانو ته بڼکې او وزرې.
- ♥ تمه هغه ځنځیر دی چې د هر ازاد بنده لاسونه او پښې یې تړلي دي.
- ♥ لکه څنګه چې د ټولو لپاره ښادي شته، نو غم هم شته.
- ♥ مینه د ژوند ښکلا ده.
- ♥ ویل ئې سبا به له نن ښه وي، ایا نن د پرون سبا نه و؟
- ♥ مینه له زړه وکړئ، انتخاب له عقله.
- ♥ مینه ښه او بد نه پېژني.
- ♥ د ښه ملګري درلودل ستا غم نشي ورکولای، خو د غم پر وخت ډاډ درکولای شي. لکه چترۍ چې باران نشي درولای، خو ستا د راحت او ارام سبب ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♥ د پوهي ور دي د هر چا پر مخ پرانيستی وي. چېرته چي انسان دی هلته دي کتاب هم وي.
- ♥ د ماشومانو راتـلونکې د مور وپلار پـه روزنـه پـورې تـړاو لـري.
- ♥ په پاريس کي چي يو کس ووژل شي دا جنايت دی، که په ختيځ کي زر کسه ووژل شي دا يوه پېښه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسوا ماري ولټر

«فرانسوا ولټر د فرانسې نومیالی، متفکر، شاعر، طنز لیکونکی او فیلسوف و چې څېړونکو د خندان فیلسوف په نوم هم یاد کړی دی.

مشهور امریکایي مورخ«ویل ډورانټ» د ولټر په هکله لیکلي:

«که ایټالیا د رنسانس دوره لري او المان د سمون عصر، همداسي فرانسه هم دا وخت تر دوی وروسته نه ده ځکه دوی ولټر لري.»

د ولټر له کورنۍ سره په ګاونډ کې یوه مشهوره ښځه د «دولانکو» په نامه اوسېدله؛ هغې چې کله ولټر په کوچنیوالي ولید نو و یې ویل:

«دا هلک نابغه دی» په دې توګه یې وصیت وکړ چې زما له مرګ نه وروسته به دوه زره فرانکه زما له شتو څخه دغه هلک ته د دې لپاره ورکوئ چې ځان ته کتابونه وربانډې واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولټر خپل لومړني معلومات له همدغو کتابونو، ښوونځي او له يوه کشيش څخه تر لاسه کړل.

په دې ترتيب د نورو مطالعاتو او د خپل پلار له پرلپسې ټينګار له امله د يوه اور ژبې، ټوکمار او هوښيار ځوان په بڼه راښکاره شو تر دې چې قلم ته يې لاس کړ او ويې ويل:

«تر څو چې د ادب قلم زما په لاس کې وي د بادشاهۍ د تاج پروا هم نه لرم.»

ولټر په خپل ژوند کې ۹۹ کتابونه وليکل... د خپل سرشوخه ژوند تر څنګ يو زيات کاره انسان و او په دې اړه به يې ويل:

«کار نه کول، له ژوند نه کولو سره برابر دي.»

همدا سبب و چې د ۸۴کلونو په عمر مړ شو نو څېړونکو به ويل چې ولټر په خپلو کارونو دومره بوخت و چې د مړينې لپاره يې وخت نه درلود.

د ولټر د جنازې په مراسمو کې «يو لک» تنو ګډون درلود او «شپېټو لکو» نورو کسانو يې له کوڅو، واټونو او بامونو څخه ننداره کوله او پاريس ته يې د جسد د وړلو پر مهال تابوت ليکلي وو:

(دغه سړي د بشر ذهن ته ټکان ورکړ او زموږ لپاره يې ازادي جوړه کړه.)

د ده د قبر په تيږه يوازې دا درې کلمې ليکل شوي دي:»

(دلـتـه   ولټـر   ويـده دی)

نړيوال ادبيات/ مصطفی صفا

- **د توري ملا د قلم پر وړاندي ماته ده.**
- **هغه لاسونه بختور دي، چي د توري پر ځای پکي قلم نيول کيږي.**
- **ګټور کتابونه هغه دي، چي لوستونکی وهڅوي چي تر پايه ئې ولولي.**
- **د يوه کتاب پاڼي د وزرونو په څېر دي، چي زموږ روح له نور او روښنايي سره يو ځای الوزوي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هر انسان له خپلو پوښتنو پېژندل کيږي، نه له ځوابونو.
- کتاب پر ټوله نړۍ او يا لږ تر لږه پر لوستو خلکو حکومت کوي؛ له دې حکومت نه وتي خلک کوم ارزښت نه لري.
- له رښتينولۍ سره مينه ولره او تېروتنه وبخښه.
- ژوند يو امتحان دی، چي هيڅکله پای نه مومي.
- انسان که د هوډ او تصميم نيوني پر وخت ازاد و، نو ازاد دی.
- په کومه ټولنه کي چي کار اهل کار ته ونه سپارل شي، په حقيقت کي ټول بېکار دي.
- تصادف يوه بې معنا خبره ده. په نړۍ کي هيڅ شی بې دليله نه دي رامنځته شوي.
- کار مو له دريو بلاګانو ژغوري: غلا، خفګان او اړتيا.
- کار نه کول، ژوند نه کول دي.
- چي هر څومره ډېر فکر کوم؛ ښه پوهېږم، چي نه پوهېږم.
- څومره چي کتاب مطالعه کړئ، هغومره به رښتينی خوند ومومئ.
- واده کول د خوندونو هغه ټولګه ده، چي تريخوالی، خوږوالی، تريووالی او پيکه توب سرليکونه يې په لمن کې رانغښتي دي.
- څومره چي متاهل کسان ډېر شي، هغومره جنايت کميږي.
- د هغو ناپوهانو ازادول سخت دي، چي د خپلو ځنځيرونو لمانځنه کوي.
- اوږده موده مخالفت دا معنا، چي دواړه طرفونه خطا دي.
- پرېږدئ ولولو، پرېږدئ وناځو دا دوه شيان هيڅکله نورو ته ضرر نه رسوي.
- موږ ټول د زيږېدو له ورځې برابر پيدا شوي يو، خو د امتياز توپير مو په ريښتنولۍ او سپېڅلتيا کې دی.
- که پر بېوزلو غوسه شې، نو ځواکمن نه يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د فسادونو وروستۍ درجه د ظالمانو پـه توګـه د قوانـینـو تـطبیق کول دي.
- د څو مچانو نېښونـه هیڅکله نشي کولای چې د ګړندي اس د منډې مخه ونیسي.
- هـغه کـس چې هیلـه لري د کـال څلور واړه فـصلـونـه دي پـسرلـی وي، نـه ځان پـېـژني، نـه طبیـعت او نـه هم ژونـد.
- هـر څوک دوه ځلې مري: لومړی هغـه مهال چې لـه زړه یې مینـه لاړه شي، دویم هغه مهال چې ژونـد تـه پکې سپکي- سپـوري وایي، خو د ژونـد مرګ د مینې د مرګ پـر وړانـدې نـاڅیـزه دی.
- زمـا پـه لاس کې چې تـل د ادب قلم وي نو د پاچاهۍ د تـاج پـروا نـه لرم.
- رښـتـینـې مینـه لیریـوالی، خو څه ان لـه مرګ سـره هم نـه پخـلا کېـږي.
- مـینـه تر واده خوږه ده لکـه ناول چې تر تاریخ خوږ دی.
- کـه چیري کوم عمل مو وکاره نو عادت بـه وریـبـځ. کـه مو عادت وکاره نو اخلاق بـه وریـبـځ او کـه اخلاق مو وکـاره، نـو برخلیک بـه وریـبـځ.
- دوسـتـي د روح واده دی پـه هغـه کې د بېـلـېدو او طلاق اجـازه نـشـتـه.
- د ژوندانه د لوبې په پیل کې انسان تېروتونکی او په پای کې یې تېر ایستونکی دی، یـا پـه بلـه ویـنـا د وري په څېر زیـږي او د ګیـدړ غونـدې مـري.
- کتابونه پـه نړۍ کې یـا لږ تر لږه پـه هـغـو قامونو چې لیک او لوست یې زده وي واکـمني کوي نور قـامونـه یې ارزښـت نـه لـري.
- د ښځو یوه دنـده دا ده، چې د نـاریـنـه وو اخلاق وروزي.
- یو پاک زړه د نړۍ تر ټولو ښکلیو جوماتونو او معبـدونـو ښکـلی دی.
- چې خبره د پیسـو شي نـو بیـا ټول یـو دیـن منـي.
- دوه لامـلونـه هـیـواد ویـجـاړوي: لومړی چې پـوهـان ونـه لري، دویم چې د چارو واګې د پـوهـانـو پـه لاس کې نـه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♠ د بدیـو وروسـتی پړاو، د تېري او ظلم پـه لاره کې د قـانـون کـارول دي.
- ♠ انسان هماغـه شېبـه چې د خپلـواک کېـدو پـرېـکـړه کوي خپـلـواک دی.
- ♠ د دوو مینو یو ځای کېدل او بیرته جلا کېدل د ژوندانه دوې ارزښتمنـي شېبې دي.
- ♠ مینـه پیاوړی اور دی چې پـه یوه شېـبـه کې زړه او ماغزه تر بـرید لاندې راولي.
- ♠ د میني پیـونـد پـه بېـلتـانـه څه، چې پـه مرگ هم نـه بـېـلـیـږي.
- ♠ تـاریخ د بـشـر د جـنـایـتونـو او بـدبختـیـو انځـور دی.
- ♠ د ښځې کاته تر قوانینو زورور او اوښکې یې تر شرعي ځواکونو اغېزناکې دي.
- ♠ زما د ژونـدانـه ټولې بریـاوې، هڅې، پوهه او ویاړونه له ښځې سره پـه یـوه شېبه مینه نـه ارزي.
- ♠ هنرونـه ټـول سره ورونـه دي هر یو پـر بـل وړانـگې اچـوي.
- ♠ د دې لپـاره چې ښـه ولیکو، نـو یـوه خپلـواک هیواد تـه اړتــیا لرو.
- ♠ څوک چې لـه مرگـه وېریـږي، لـه ژونـده هم وېـریـږي.
- ♠ څوک چې غواړي خپلواکي یې خوندي پاتې شي نو باید ځان په سادگۍ او بې برخیتـوب روږدی کـړي.
- ♠ ټول خلک خپلواکي خوښوي خو په گڼو لارو- چارو یې په له منځـه وړلـو کې بوخت دي.
- ♠ موږ ټول یو گډ فکر او خیـال لرو او هغـه د مال او شتو ټـولـول دي.
- ♠ نـېکمرغي هغه جامې دي چې طبیـعت هغـه پـه ډېـره گرانـه بـیـه پر موږ پلوري.
- ♠ دوسـت د چـترۍ پـه شـان دی چې په بـاران کې نـه پـیدا کـیـږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په ځانګړې توګه سیاست یعني د هیواد لرلو علم، خو په عام ډول د سیاست هر یو کار ځان ته خاصیت لري.
- د سړي وجدان لکه د هغه خپل ساعت داسې دی، هرسړی دا وایي، چې زما ساعت ښه او سم کار کوي.
- نېکمرغي هغه جامې دي چې طبیعت هغه په ډېره ګرانه بیه پر موږ پلوري.
- انسان هیڅکله بد عمله او خبیث نه وي زیرېدلی بد عملي او خباثت ساري ناروغي ده.
- مور د ژوند سمبول، مینه او محبت دی.
- ژوند د ماشوم په څېر دی، تر څو ستر شوی نه وي باید ځانګو ته یې ټالی ورکړو.
- د هر قوم ژوندون د جنایتونو، مصیبتونو او خلکو د لېونتوب یوه سلسله ده.
- د خدای ج نعمتونه بې شمېره دي، خو هر څوک د خپل قسمت په کچه له هغې څخه برخمن کېږي.
- د دوو مینانو دیدن او بېلتون دوه ارزښتمن وختونه ګڼل کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله غضنفر

استاد اسدالله غضنفر د غزلستوري اروابناد استاد محمد صديق پسرلي زوی دی. د کندز په چهار درې ولسوالۍ کې زيږېدلی دی. اوسنی استوګنځی ئې کابل دی.

ښاغلی غضنفر اوسني وخت کې د پښتو ژبې او ادب وياړ دی. مشهوره ادبي او فرهنګي څېره، نوموتی ليکوال، تکړه ژباړن، خوږ ژبی وياند او نامتو کره کتونکی دی. نوموړی د خوږې، ساده او اسانه ليکنۍ ژبې خاوند دی.

په ليکنو کې ادبي، فرهنګي، ګرامري، تاريخي او د کره کتني بحثونه په ډېره اسانه ژبه بيانوي. همدا ساده والی د ده د ليکنۍ ژبې او د ده د ليکوالۍ کمال او له خپلو لوستونکو سره د ده د مينې ثبوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور د استاد غضنفر له ویکیپیډیا.

«زده کړې

دولسم ټولګی یې د کندز ښار په شېرخان لېسه کې لوستی او وروسته یې د کابل پوهنتون د حقوقو پوهنځی لوستی دی. ښاغلي غضنفر د پېښور له پوهنتونه په پښتو ادبیاتو کې د ماسټرۍ سند اخیستی او خپل لومړنی رسمي کار یې د ایران په تهران رادیو کې ترسره کړی دی.

لیکوالي

اسدالله غضنفر په پېښور کې د میاشتنۍ سپېدې مجلې د چاپ په برخه کې له مرستو خپل ادبي او فرهنګي کار پیل کړ. ګڼ شمېر لنډې کیسې یې ولیکلې او وروسته وروسته یې د لنډو کیسو پر فني اړخ ډېر کار وکړ.

نومورې پر ۱۹۹۹ ز کال د داستانونه دوه میاشتنۍ مجله له پېښوره چاپ کړه. دا د پښتو ژبې په ادبیاتو کې لومړنۍ مجله وه چې یوازې لنډو کیسو ته ځانګړې شوې وه، خو تر دوه نیم کلن خپرندویي فعالیت وروسته داستانونه بنده شوه. له تېر کال څخه یو وار بیا داستانونه پیل شوې چې له کابله خپرېږي.

دندې

ښاغلی غضنفر د ازادۍ له راډیو سره همکاري لري خو د دوی ډېر کار لا هم د داستان لیکنې پر فني او کره کتونکي اړخ راڅرخي.

اسدالله غضنفر د ۱۳۹۳ ل کال په لیندۍ میاشت کې د افغانستان اسلامي جمهوریت د فرمان پر بنسټ د هېوادمشر ډاکتر محمد اشرف غني د فرهنګي چارو د سلاکار په توګه په دنده وګومارل شو.

چاپ شوي اثار یې

سېمبول په ادب کې. ساړه بادونه (لنډې کیسې).د تاریخ ننداره (ژباړه) د ۱۳۸۸ ل کال چاپ.د نثر لیکلو هنر د ۱۳۹۲ ل کال چاپ. د یو تېر اور ایرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لنډې کیسې.کولتور او ټولنه.جادوګر هنر. د تاریخ سبقونه (ژباړه) د ۲۰۱۳ ز کال چاپ. د زرو هېندارو کور (ژباړه). څراغ د ۱۳۹۶ ل کال چاپ»

اسدالله غضنفر ویکیپیډیا

- **ستا رقیب ستا پرون دی که تر پرون نن بهتره وې نو رقیب ته دې ماته ورکړې ده.**
- **په شوره ځمکه کې ګل نه غوړېږي او په شګو کې محل نه جوړېږي.**
- **واقعي وده دا نه ده چې تر بل چا مې رتبه لوړه شي واقعي وده دا ده چې وړتیا مې زیاته شي ځکه رتبه بل راکوي او بل به یې اخلي خو وړتیا پخپل مټ احساسوم او ساتل یې زما په لاس کې دي.**
- **یو ذوق چې ونه پالل شي مړاوی کېږي او یو شي ته چې توجه ونه کړو هغه که اهمیت هم ولري اهمیت یې زموږ په ژوند کې کمیږي.**
- **کلمې به د پیسو غوندې په احتیاط لګوو.**
- **هیڅوک نه غواړي چې له لاسه یې پیاله ولوېږي او ماته شي مګر هره ورځ ډېري پیالې ماتیږي.**
- **په مینه کې یو بنیادم په دوو بنیادمانو بدل شي په دې معنا چې خپل ژوند او شخصیت له بل چا سره شریک کړي د یو بل چا غم یې خپل غم شي او د هغه خوشحالي یې خپله خوشحالي شي.**
- **د نورو په کار کې کار لرل او د نورو په کامیابۍ باندې زړه خوړل په ژوند کې د ماتې او ناکامۍ سبب ګرځي.**
- **هر واقعي لیکوال ځینې ارزښتونه لري چې د هغو وړاندې کول یې لیکوالي ته روح ورکوي. په دغو ارزښتونو باندې سودا به لیکوال ته پیسې، منصب یا شهرت ورکړي خو د لیکوال په حیث یې د پرمختګ مخه نیسي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تر پرانیستي دروازې دي بنده دروازه د یوه کور منځ ته ډېر وربولي.
- بخت د هر چا د کور دروازه ټکوي خو دا نه ورته وايي چې دروازې ته ځوک ولاړ دی.
- هغه فرصتونه چې زموږ په ژوند کې نه وو دومره دردوونکي نه دي لکه هغه فرصتونه چې زموږ ژوند ته راغلل او و مو نه پېژندل.
- ټولې ورځې یو شان دي خو دا زړه دی چې فرق پکې راولي.
- چې په خوند پسې وګرځې، خوند پیدا کېږي.
- ابتکار هغه وخت واقعي وي چې له پوهې او بصیرته راټوکېدلی وي.
- سبک لکه شخصیت ورو ــ ورو وده کوي.
- هنر او ادبیات مو له یوازیتوبه راباسي، ژوند ته مو معنا ورکوي... او د انسان په حیث ژوند کول راته اسانوي.
- د معرفت واقعي لاروی د ازاد ذهن څښتن وي. هغه ځوک چې ذهن یې غلام وي له کتاب سره د بحث کولو جرأت نه لري.
- له بل سره مینه او بل ته احترام د هغه چا په زړه کې ښه ځائېدلای شي چې له ځان سره مینه او ځان ته احترام ولري.
- زموږ اصلي سرمایه ژوند دی او ژوند د یو څه وخت مجموعه ده. په دې وخت کې یو مقصد پکار دی او مقصد ته رسېدل پلان او پروګرام غواړي.
- په هره هغه ټولنه کې چې فردي ازادي ته احترام کم وي د دوه مخو کسانو شمېر زیاتیږي.
- له وګړیو عالي اخلاق غواړو، خو د ټولنې د حالت د بهترۍ لپاره زحمت نه باسو.
- بې ابتکاره خلک هر نوي شي ته د شک په سترګه ګوري.
- فلسفه په دې ارزي چې ولوستل شي، ځکه دا به بې انصافي وي چې ژوند کوو، خو غور وربانديې نه کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زما په نظر ژوند نه ښکلی دی، نه بدرنګ. ژوند سپین کاغذ دی. د دغه کاغذ ښکلا یا بدرنګي له هغه څه سره تعلق لري چې وربانديې لیکو یې او رسموو یې.
- هغه څوک چې د خپلو مفکورو د دفاع لپاره د قهر، اخطار او انتقام خبرې کوي که څه هم په جسمي لحاظ د انټرنیټ په زمانه کې اوسي، خو په ذهني لحاظ یې له اوسنۍ زمانې ډېر لري د لرغوني وخت په کومه وچه شپله کې خپمه وهلې ده.
- ښه لاره دا ده چې ذهن غیر عادي کړو او له عادته یې راوباسو چې نالیدلي ولیدلای شو او وصال ومومو.
- نا معمول حالت مو حواس بیداروي، کله چې حواس بیدار شي بیا ممکن هغه څه ووینو چې تر اوسه مو نه دي لیدلي.
- د عواطفو ساحه د فکر له ژورتیا او پراختیا سره اړه لري او فکر له مطالعې سره ښه غوړېږي.
- د هنر اندازه کول د کیفیت اندازه کول دي او کیفیت تله نه لري چې یو من غنم دي پکې بل وخت هم یو من غنم شي.
- د ډېرې ښې شاعرۍ او لیکوالۍ لپاره صادق اوسېدل ، پر ځان باور کول او جرأت لرل ضروري توکونه دي.
- موږ ادبیات د دې لپاره لولو چې د ژوند په هغو شېبو کې شریک شو چې په موږ نه دي تېرې شوي او یا خو برسېرن وربانديې تېر شوي یو.
- هغه مینه چې له جسم او ظاهري ښکلا سره کېږي نسبي او موقتي وي.
- یو عاشق ته د اشنا بېلتون ډېر شدید غم دی او د هغه دیدن بې حده خوشحالي ده.
- عشق کېدای شي انسان سرلوړی کړي، په انسان باندې جنتي خوند وڅکي او انسان د غم په اور کې وسوځوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مینه د خواخوږۍ، وسواس، کینې، رخې، بدگومانۍ، ویرې، سرلوړۍ قهر، وفا، پښېمانۍ، سربښندنې، نهیلۍ، ذلت، غم، خوشحالۍ او نورو متـضادو روحي کیفیتونو مجموعه ده.
- هغه پوهه او بصیرت چې په کاغذ باندې د یو څه له لیکلو، د خپلې لیکنې له خوند اخیستلو، پر خپله لیکنه باندې لـه خوند اخیستلو، د کاغذ له څیري کولو دوباره لیکلو او د یوه همېشني اظطراب له لرلو حاصلیږي د ادب هیڅ استاد یې نشي راکولای.
- په هره ټولنه کې چې خبرې وي، خو خبرې اترې نه وي، نظریه وي، خو د مخالفي نظریې د اورېدلو اجازه نه وي هلته فکر وده نه کوي.
- د فکر ازادي ان د هغو په گټه هم ده، چې جفا ورسره کوي.
- د فکر د ازادۍ په برکت انسان له ناخبرۍ راوتلی او خپلو ستونزو ته د حل لاره لټولی شي.
- د واقعي فکر ځانگړنه دا ده، چې د ژوند په څېر شېبه په شېبه نوریږي غوړیږي، مړاوی کېږي او ځای نویو فکرونو ته ورکوي.
- خپلو نظرونو ته د شک په نظر کتل او د نورو په خبرو اول ځان پوهول او بیا یې را اخیستل له موږ سره مرسته کوي، چې د کلیشه شویو او قالبي فکرونو له سلطې راووځو.
- د نن بدلول په ریښتیا ممکن دي، خو د پرون بدلول د هیچا د وس خبره نه ده.
- هغو قامونو چې د لټون ځای خطا کړی دی او په فطرت کې نه بلکې د یو بل په شخصي ژوند کې تجسس کوي ښه ورځ نه ده لیدلې.
- د هنري ژبې لوی مقصد دا دی، چې عواطف وپاروي.
- که غواړو چې تاریخ زموږ خلکو ته خیر ورسوي د لیکلو پر وخت یې باید خپلې ملي، نظریاتي، منطقوي یا نوري خواخوږۍ هیري کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاکید او تکرار د شاعرانه ژبې خصوصیت دی.
- د یوې لیکنې د سبک پېژندنه د هغې په بیا بیا لوستلو او د هغې روح ته د ننوتلو له لارې ممکنه ده.
- په هر اثر کې سبک یو پټ راز دی، چې د لیکنې د مختلفو تمایلاتو ځانګړنو او انحرافونو د پرتله کولو له لارې ور رسېدلی شو.
- هنري ژبه پارندویه ده او عادي ژبه ښووندویه. هنري ژبه که د پوهونې تکل هم وکړي د پارونې له لارې به یې کوي.
- ځینې لیکوال په ځان مین وي او ځینې نور له لوستونکي سره خواخوږي لري. موږ د دغه دوه ډوله لیکوالو اخلاقي دریځ او روحیه د دوی له لیکنو پېژندلای شو.
- لیکوال په خپل کار کې د واقعي پرمختګ لپاره او یا په بله ژبه له ځان سره د واقعاً ښه لیکلو لپاره دې ته اړ دی، چې له لوستونکو سره مینه ولري.
- کامیاب هنرمن د ځان او مخاطب تر منځ روغې جوړې ته اهمیت ورکوي او په دې پوهیږي، چې څنګه هم مخاطب وساتي او هم خپل فردیت.
- لکه د رڼو اوبو په تل کې چې سیندني کاڼي وینو دغسې به د واضحې لیکنې په کرښو کې د معنا تل ته رسیږو.
- پټه خوله پاتېدل عیب نه دی، خو بې مورده ږغېدل عیب حسابیږي.
- د معنا او موسیقۍ غاړه غړۍ کېدل د ښې شاعرۍ اصلي غوښتنه او د تلپاتې شاعرۍ همېشنۍ ځانګړنه ده.
- د وخت په تېرېدلو سره د یوې کلمې معنا بدلیږي، پراخیږي، محدودیږي، مثبت اړخ مومي یا منفي اړخ پیدا کوي.
- سلاست د لیکنې د ښکلا یو شرط دی.
- د هره ورځ لیکلو په برکت به د قلم څښتن په رواني لحاظ د قلم له کار سره وصل پاته شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- څرنګه چې شعر د احساساتو او عواطفو د بیان ژبه ده، نو د کلمو تکرار په شعر کې ممکن بې خوندي نه بلکې خوند پیدا کړي، خو په نثري لیکنو کې د یوې کلمې بیا بیا راوړل معمولاً د بې خوندۍ سبب کیږي.
- د ژوند مشکلات، اړتیاوي او واقیعتونه د قلم پر څښتن د قلم کار هېرولی شي، خو که دی په شواروز کې لس دقیقې هم لیکلو ته ورکړي دغه کانه به نه ورسره کېږي.
- لیکوال که د نن احساس نن قلمبند نه کړي بل وخت ممکن په ګوتو ورنشي دا د هره ورځ لیکلو بله ګټه ده.
- هغه لیکوال چې په ځان بې باوره شي او تکیه یې د زمانې په موډونو باندې وي مهم اثار نشي لیکلای.
- ادب د هنر برخه ده او په هنري اثر کې خوند او ښکلا وي.
- حسي کلمې د شعر او داستان او هر هغه نثر لپاره آب حیات وګڼه، چې له معنا سره ښکلا ملګرې کوي.
- ښه نثر د ښې ښیښې غوندې دی. ښه نثر د رڼو اوبو غوندې دی، چې د سیند د تل کاڼي پکې داسې ښکاري لکه زموږ او کاڼو تر منځ چې بل شی نه وي.
- د ښه نثر د لوستلو پر وخت احساس کوو، چې له مطلب سره وصل شوي یو. زما او لوستونکي او مفهوم تر منځ د نثر وسیله نشته.
- واقعي لیکوالي واقعي مینه غواړي.
- لیکونکي ته پکار ده، چې تر وسه وسه د لیکنې موضوع ته وفاداره وي.
- خپل سبک ورو ورو وده کوي او پخیږي.
- سبک جامه نه ده، چې ویې باسو او نوري واغوندو.
- سبک د شخصیت غوندې دی. بشپړیږي او ترمیمیږي، خو له سره نه متولد کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خپلو افکارو، اقدارو او ذوق ته درناوی هغه څراغ دی، چې لیکوال ته د خپل سبک د پیدا کولو لاره وربښيي.
- لوی لیکوال د بل هر ډګر د بریالي کس غوندې هغه څوک دی، چې د وخت په قدر پوهیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژان پل سارتر

ژان پل سارتر د فرانسې د شلمې میلادي پېړۍ یو نامتو فیلسوف، د نوبل د ادبي جایزې ګټونکی لیکوال، سوله غوښتونکی سیاستوال، ادبي کره کتونکی او د اګزیستېنسیالېزم د فلسفي مکتب په پلویانو کې یو مهم او مخکښ شخصیت شمېرل کېږي. څېړونکي وایي که څه هم د وجودي فلسفې «اګزیستېنسیالېزم» بنسټ د نورو فیلسوفانو له خوا اېښودل شوی دی، خو دا «سارتر» و، چې دغې فلسفې ته یې نړیوال شهرت ورکړ. (٦، ۱۰مخ)

سارتر په ۱۹۰۵ م کال د فرانسې په پلازمینه پاریس کې نړۍ ته راغلی دی. سارتر د ۱۵ میاشتو و، چې پلار یې د ژېړي تبې له امله مړ شو او مور یې د خپل پلار «شارل شوایترز» کره ولاړه. (٦، ۱۱مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سارتر درې کلن ؤ، چې ښۍ سترګه یې ناروغه شوه او ورو ورو یې خپل ځیر له لاسه ورکړ، همدا لامل ؤ، چې ده د خپل ژوند تر پایه پورې عینکي په سترګو کولې او خپلې یوازنۍ چپې سترګې ته یې زیاته پاملرنه کوله. د سارتر نیکه «شارل شوایترز» په خپل کور کې د خپل ځان لپاره یو شخصي کتابتون درلورد، د دغه کتابتون الماری په آلماني او فرانسوي ژبو باندې له بېلابېلو علمي او فرهنګي کتابونو ډکې وې. سارتر به هر وخت د خپل نیکه په کتابونو کې د خپل ذوق کتابونه لټول. سارتر لا ښوونځي ته نه ؤ تللی، چې خپلې مور یې لیکل او لوستل وروښودل. سارتر به د ورځې زیاته برخه د خپل نیکه په کتابتون کې د کتابونو په لوستلو باندې تېروله. کله به یې لوستل او کله به یې له هغو څخه لیک لیکه، په دې اساس نوموړی یو کورناستی هلک ؤ او له خپلو همزولو سره یې ډېره کمه ناسته ولاړه درلوده. (٦، ۱۳-۱۴مخ)

د سارتر عمر د ۷ کلو په شاوخوا کې ؤ، چې مور او نیکه یې د «څلورم هانري» ښوونځي ته واستاوه. سارتر چې کله ۱۲ کلنۍ ته ورسېد، مور یې له یوه سړي سره چې «ژوطف مانسي» نومېد او د سارتر د پلار پخوانی ملګری ؤ واده وکړ او نور یې له دغه نوي خاوند سره د «لاروشل» ښار ته کډه وکړه. که څه هم سارتر له خپلې مور سره ولاړ، خو د خپلې مور له دغې پرېکړې څخه ناراضه ؤ. سارتر د «لاروشل» د ښار په یوه ښوونځي کې خپلې زده کړې ته ادامه ورکړه. نوموړی تر ۱۵ کلنۍ پورې همدغلته په زده کړه بوخت ؤ، خو په دغه ښوونځي کې د زده کوونکو ناوړه حالت او ناسم روزنیز چاپېریال د ده د زړه تنګۍ لامل شوی ؤ، همغه وو، چې په ۱۹۲۰م کال پلازمېنې پاریس ته واستول شو او دلته د شپې په یوه لېسه کې په زده کړه بوخت شو. په دغه لېسه کې ده له خپل یوه ټولګیوال سره چې «پل نیزان» نومېدو ملګرتیا ټینګه کړه. سارتر په ۱۹۲۲م کال چې عمر یې ۱۷کلونو ته رسېده، له یادې لېسې څخه د فراغت بریلیک تر لاسه کړ. تر فراغت وروسته ده له خپل ملګري نیزان سره یو ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېکړه وکړه، چې د پاریس په پوهنتون کې لوړې زده کړې وکړي. دوی په همدغه هوډ، په ۱۹۲۴م کال نوموړي پوهنتون ته لاره پیدا کړه او هلته یې په ګډه سره د یوې مجلې چې «بې نومه کوچینۍ مجله» نومېده په خپرولو باندې پیل وکړ. په ۱۹۲۹م کال سارتر په لومړۍ درجه د دغه پوهنتون د فلسفي علومو له څانګې څخه د خپل فراغت بریلیک تر لاسه کړ. د «سیمون دوبورا» په نوم یوه ښځه په دوهمه درجه او «نیزان» په څلورمه درجه کې راغلل. سارتر د پوهنتون په وروستي یعنې په ۱۹۲۹م کال له خپلې ټولګیوالې «سیمون دوبورا» سره واده وکړ. (٦، ۱۵-۱٦مخونه)

سارتر چې کله له پوهنتون څخه فارغ شو، د «لوهاورو» او «لیون» په کالجونو کې د فلسفې په تدریس بوخت شو. (٦، ۱۷مخ)

سارتر په المان کې ؤ، چې دوهمې نړیوالې جګړې زور واخیست. په همدې اساس بېرته فرانسې ته راغی، خو څرنګه چې نوموړی تر دغو شېبو پورې له سیاست څخه لیرې سړی ؤ، مګر تر دې وروسته د فرانسې د ژغورنې په فکر کې شو. دی په عین نظامې توب کې، پرته له هېڅ ډول وېرې د جنګ لیکو ته ننووت او د نقشې اخیستونکي په دنده یې پکې پیل وکړ. سارتر د دې کار تر څنګ له فرصتونو څخه په ګټه اخیستو د ۹ میاشتو په اوږدو کې ۲۰۰۰ مخونه لیکنې وکړې، چې وروسته د هغو یوه برخه «د جنګ د ناپوهۍ دفترونه» په نوم چاپ شوه. سارتر د جګړې په لیکو کې په ۱۹۴۰م کال ونیول شو، په ۱۹۴۱م کال له زندانه راخوشي شو.

(٦،۱۷-۱۸مخونه)

د ځینو اثارو نومونه ئې دا دي:

ادبیات څه شي دي؟، دېوال، په دوربین کې، خیرن لاسونه،کلمات، تخیل هستي او نیستي، بې کفنه سړي، په روح کې مړینه،بنده کوټه، نېکمرغه کورنۍ، لوبغاړی او قرباني او داسې نور...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹٦۴م کال سارتر د نوبل ادبي جایزې مستحق وګڼل شو، خو ده دغه جایزه ونه منله او ویې ویل، چې دغه جایزه د بورژوازي د ایډیالوژۍ په خدمت کې ده. (٦، ۲۲مخ)

په پای کې د سولې، آزادۍ او هستۍ دغه ستر فیلسوف په ۱۹۸۰م کال د ۷۵کلنۍ په عمر د تل لپاره له نړۍ څخه رخصت واخیست، خو نوم یې د تاریخ د یوه ستر شخصیت په توګه نړۍ ته پاتې شو، د نوموړي د خښولو په مراسمو کې چې په پاریس کې تر سره کېدل «۵۰۰۰۰» پنځوس زرو کسانو ګډون کړی ؤ. د سارتر له مړیني څخه درې کاله وروسته مېرمن سیمون دوبورا د «خدای په امانۍ مراسم» په نوم یو کتاب د دغه فیلسوف د ژوند او مړیني په هکله خپور کړ. سیمون دوبورا شپږ ٦ کاله وروسته یعني په ۱۹۸٦م کال د ۷۸ کلو په عمر له ژوند سره مخه ښه وکړه او جسد یې د سارتر د قبر تر څنګ خاورو ته وسپارل شو.
(٦، ۲۵مخ)

- ♣ انسان د انسان دوږخ دی.
- ♣ له ټولو سره مې وفا وکړه او له هیچا مې د وفا تمه ونه کړه، په دې ډول ډېر ارام وم.
- ♣ نړۍ د بې عدالتۍ سیمه ده، که چیرې یې منې، په جرم کې ورسره شریکېږې او که چیرې غواړې بدله یې کړې، په جلاد باندې بدلېږې.
- ♣ هغه ایمان چې یوازې په یوه وسوسه او یوه زمزمه ضعیف شي، ایمان نه بلکې یو خیال او سراب دی.
- ♣ خبره دا نه ده، چې یو شی له منځه ځي، کوم څه چې له منځه ځي، د هغو یاد هم له منځه ځي.
- ♣ هغه څه چې بشر ته د ژوند کولو امکان وربښي، عمل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بشر د ارزښتونو منځته راوړونکی دی.
- انسان د خپل ځان په ساتلو او پاللو باندې مجبور دی.
- ادبیات ښایي ونه شي کولی، د جنګ او وینو تویولو مخه ونیسي، ښایي یو ماشوم هم له مرګه ونه شي ژغورلی، مګر داسې څه کولی شي، چې نړۍ وربانديې فکر وکړي.
- هغه څه چې له سړي څخه یو سست عنصره انسان جوړوي، له عمل څخه تېښته او تسلیمېدل دي.
- هېڅکله په هغه لار مه ځه، چې پای یې درته څرګند نه وي.
- کله چې د انسان کومه اړتیا رفعه شي، بیا نو داسې فکر کوي، لکه هغه اړتیا چې نور هېڅ مفهوم نه لري.
- د ژوند د جګړې پر وړاندې، ماشومان او سپین ږیري په یوه لیکه کې ولاړ وي.
- انسان هغه مهال له خپله ځانه د رضایت احساس کوي، چې کله کوم ښه کار تر سره کوي.
- موږ باید تل اخلاق جوړ کړو او ارزښتونه وپنځوو.
- رقابت پر خپل ځای او رفاقت پر خپل ځای؛ دا دواړه یو د بل مانع نه دي.
- له اسمانه ځمکې ته را اورېدل، عجیبه نه دي، له ځمکې څخه اسمان ته اورېدل عجیبه دي.
- هر څومره چې ژوند سختېږي هغومره اسانېږي.
- بشر باید هره لحظه خپل ځان جوړ کړي.
- هغه څوک چې ډېره بېړه لري، ښایي ژر ورسېږي، خو له ستومانۍ سره.
- قلم چې هر ډول وغواړې خوځي. اصلي خبره دا ده، چې څنګه، د چا لپاره او څه ډول یې خوځوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که چېرې هڅه او کوشش نه وای، بشر به د خپل تمدن څرک هم نه وای لیدلی.
- انسان نه شي کولی، همېشه نرم ووسي، کله نا کله د شخۍ او تندۍ شېبه هم لري.
- زموږ ارزښت په دې کې دی، چې په ژوند کې څه ډول انتخاب کوو.
- په نړۍ کې بشپړه نېکمرغي وجود نه لري، خو ځينې وخت يې نښې نښانې رامعلومېږي.
- فلسفه د پوهېدلو وړ شی ده، نه د يادولو.
- هېڅوک نړۍ ته قهرمان نه راځي.
- ستاسې فکرونه تر هغه وخته پورې حقیقت نه بلل کېږي، تر څو مو په عمل باندې لاس نه وي پورې کړی.
- انسان هغه څه دی، چې دی يې له خپله ځانه جوړوي.
- تاسې آزاد يۍ، د آزادۍ لار ځانته په خپله راجوړه کړئ.
- کله چې زموږ مینه له حیواناتو او ماشومانو سره تر حد واوړي، غیر انساني بڼه غوره کوي.
- کله چې بډایان جګړه جوړوي، دا فقیران دي، چې ژوند پکې له لاسه ورکوي.
- په عشق کې يو جمع يو، بېرته يو کېږي.
- خیرنتیاوې په اوبو کې د لاندې لوېږي.
- ژوند له ګډوډۍ او هرج و مرج پرته بل هېڅ شی نه دی.
- ډېر وخت کېږي، چې موږ مړه شوي يو، فقط له هماغه وخته، چې نور د چا په درد نه خورو.
- هيڅ شی، تر زړه اسانه نه ماتیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دا په ما یو مجبوریت دی، کله چې خپله آزادي غواړم، نو باید د نورو آزادي هم وغواړم.
- د هستۍ او نیستۍ تر منځ یوه مرموزه رابطه شتون لري.
- انسان همېشه بایلونکی دی، یوازې ناپوهان فکر کوي، چې بایلونکی نه دی.
- ناروغي کله نا کله کوم ژر تېرېدونکی بحران نه وي، پخپله زما د وجود یوه برخه شي او پخپله «زه» شي.
- امن، عدل، آزادي او مساوات د یوې ټولنې د پرمختګ ضامن دي.
- کله چې انسان هېڅ کار نه کوي، نو داسې فکر کوي، لکه ټول کارونه چې دی کوي.
- مور چې داسې ناراحته او غم لړلي یو، نور له هېڅ شي نه، یوازې له خپله لاسه یو.
- د ژوند چینه د مرګ په خوا بهیږي.
- مړینه کافي نه ده، باید پر ځای ومرو.
- له تا سره مینه بل څه نه دي، پرته له دې چې تا وادار کړم، چې له ما سره مینه وکړې.
- یوازې په غوښتلو او اراده کولو باندې سړی نه شي کولی، قهرمان شي؛ د قهرمان کېدلو لپاره قهرمانه عمل پکار دی.
- هېڅوک نه پوهیږي، چې د ستونزو او بحران په وخت کې وفادار خلک کومې خوا ته مخ اړوي.
- د خلکو له تصمیم پرته، د سبا تاریخ نه شو اټکولی.
- کله چې انسان مړ شي، بیا نو په نړۍ کې ورته «سبا» او «راتلونکی» ارزښت نه لري.
- زما ټول کتابونه د یوه وړي ماشوم لپاره هېڅ ارزښت نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هېڅ شی په نړۍ کې بې سببه نه دي پیدا شوي، ټولو موجوداتو هغه که لوی دي او که واړه، په دې نړۍ کې یې ځانګړی ځای نیولی دی.
- هر څه پر خپل وخت تر سره کېږي، موږ باید مخکې له مخکې له یوه کار څخه د پایلې تمه ونه لرو.
- لیکل یعنې عمل کول، یعنې تعهد او له خپلې آزادۍ څخه استفاده، مګر باید خبر ووسې، چې له آزادۍ څخه غلطه ګټه وانخلې.
- د عمر له تېرېدو څخه چټک شی په ژوند کې نشته، خو څوک دې ته پام نه کوي.
- په ژوند کې داسې شیان شته، که چیرې مو یو ځل له لاسه ورکړل، بیا به یې هېڅکله تر لاسه نه کړو.
- د انسان په ضمیر کې مخکې له مخکې د ښه والي او بدوالي فطري میل نشته، ښه والی او بدوالی انسان په ژوند کې زده کوي او وروسته خپل ځان ورسره جوړوي.
- هېڅوک نه شي کولی، تر هغو وخته آزاد ووسي، تر څو چې د نورو انسانانو آزادیو ته احترام ونه لري.
- هېڅکله هغه ور مه ډبوه، چې نه پوهېږې، شاته یې څه تېرېږي.
- ډاکټران، چارواکي، قاضیان او مذهبي مشران، نورو انسانانو ته په داسې نظر ګوري، لکه دوی چې پیدا کړي وي.
- تر ټولو زیات غمګین کسان هغه دي، چې تر ټولو زیات خاندي.
- مه پرېږدئ چې بچیان مو وژاړي، ځکه باران هم غنچې له منځه وړي.
- موږ ته د خپل ځان کشفونه، د نورو انسانانو د کشفونې او پېژندنې لامل هم کېږي.
- هغه څوک چې زیاتې خبرې کوي، کم کار یې له لاسه کېږي.
- موږ باید د خپلې آزادۍ لپاره، د ټولو انسانانو آزادي په نظر کې ونیسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- څه شی چې زموږ لپاره ښه دي، د نورو لپاره هم ښه دي.
- ولې يو سړی ډارن او بې کفايته دی، دا ځکه چې هغه پخپله د ځان لپاره د ډار او بې کفايتی تصميم نيولی دی.
- ټول وخت بډايان له بېوزلانو سره پېغور وزمه همدردي ښيي.
- هر څوک کولی شي ووايي، غواړم يو اوچت لوبغاړی، لوی عالم او يا لوی عاشق جوړ شم، خو له بده مرغه، دا هر څه يوازې په الفاظو کې وي.
- په دغه نړۍ کې د انسان مسؤليت تر دې زيات دی، لکه څنګه چې دی فکر کوي.
- زه تل کولی شم، په خپلواکه توګه انتخاب وکړم، خو بايد پوه وم، که چيرې هېڅ انتخاب هم ونه کړم، نو په واقعيت زما دغه نه انتخاب هم يو انتخاب دی.
- دومره جرئت پکار دی، چې وکولی شې، هر څه له لاسه ورکړې، ځکه يوه ورځ نه يوه ورځ هغه څه انسان له لاسه ورکوي، چې د ټول عمر په هڅه او تلاش يې لاسته راوړي دي.
- په ژوند کې زيات تصميمونه شته، خو موږ بايد ټول تصميمونه ونه نيسو.
- ځينې وخت يوه وړه بې صبري او ټنبلي د دې سبب کېږي، چې ټول هغه څه له لاسه ورکړو، چې د زرګونو هلو ځلو پر اساس مو لاسته راوړي دي.
- که غواړې په ښه ډول ژوندی پاتې شې، نو په خپل ځان کې ځينې هيلې او غوښتنې ووژنه.
- ارزښتونه زموږ له اعمالو څخه را الوزي، هماغه ډول لکه کوم وخت چې په باغ کې قدم وهو او زموږ په راتګ سره مرغان له ونو الوزي.
- استعداد ذاتي او غريزي دی، مګر د ژوندانه په اوږدو کې د هغو په اندازه باندې زياتونه کېدلی شي.
- حقيقت نه شته، مګر په عمل کې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♣ هېڅوک نه شي ویلی، چې د نقاشۍ د هنر راتلونکی به څه ډول وي او په هېڅ هغه تابلو باندې قضاوت نه شي کېدای، چې تر اوسه لا انځور شوې نه وي.
- ♣ زه هېڅ پوه نه شوم، چې ځواني څه ده؟ زه له ماشومتوبه نېغ بوډا شوم.
- ♣ یو انسان د نورو انسانانو ثمره ده او په همغه اندازه ارزښت لري لکه نور انسانان چې یې لري.
- ♣ بشر هېڅ نه دی، مګر هغه څه چې له ځانه یې جوړوي.
- ♣ زما په اند، د ژوند په اړه چې پر هر څه پوهېږم، له کتابونو مې زده کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهاتما گـانـدي

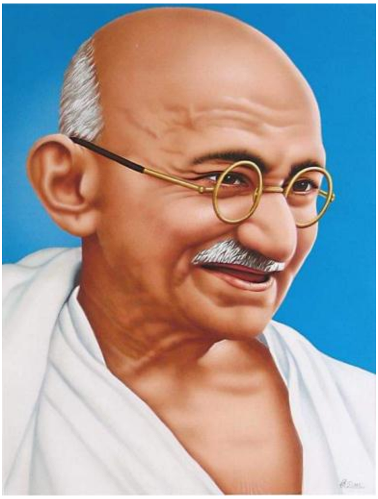

مهنداس کرم چــند گــاندهــې د هــند او ختیـز د شلمې پیړۍ له نومیالیو لاربښوونکو ازادۍ غوښتونکو او سمونوالو څخه و.

مهنداس کرم چند گــانـدي د ۱۸۶۹کال د اکتوبر په (۲) د پور بندر په ښارگوټي کې وزیږید، پور بندر د لویدیز هند د گجـرات ایـالـت اړونـد ښـار دی چې عـربــي سمندرگي تــه ورڅېرمــه پروت دی، د پـلار نوم کرم چند او د مور نوم یې پوتلوبایي (د کرم چند څلورمه میــرمن، چې نــوري یې مــړې شــوې وي، هندو مذهب کله هم لــه یــوې مــېرمنې د زیاتــو سپــارښتـنه نه کوي.) مهنداس یا موهن د خپل پلار په ماشومانو کې تر ټولو کوچنی و.
(۵،۱۱مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

گـاندي چې پـه کوم ښــوونځي کې زده کړه کوله، هغه په انګریزي سیستم جوړ شوی ښوونځی و، تر کومــه ځایه چې اسناد ښي او یا دی په خپله په خپلو اثارو کې اشاره ورته کوې، ګاندې خورا چوپه خولـه زده کــوونکی و، ده په خپلو یادښتونو کې دغه ټکی بیان کړې چې ګواکی دومره غـلی زده کـوونکی و چې له خپلو همزولو او هم ټولګیوالو سره یې هم خبرې نه کولې کـله بـه چـې له درسه خلاص شو، نو بیا یــوازی خپـل کور ته روان و، دی یو ځای لیکي چې کله به یې ښوونځی رخصت شو، له خپلو کتابو سره به اخــته و او له هغو به یې سر نه پورته کیده او تل به د هغو په لوستلو بوخت و، په دوولس کلنۍ کې یې لومړنی دوره زده کړې پای ته ورسولې او منځنی دوره یې په راجکوټ کې پیل کړه، همداسی یــې خپـلي زده کـړي په الفرید ښوونځي کې وکړی.

په ۱۸۸۳ کال کې یې په خاصو هندي مـراسمــو لـه کستربا نومې ښایسته نجلۍ سره چې دواړه دیارلس کلن و، واده وکړ.(۵، ۱۳مخ)

پــه ۱۸۸۸ کــال د زده کـړه لپاره انګلستان ته ولاړ. ګاندي په ۱۸۹۱ کال خپلي ازمویني تر سره کړې، د دغــو دریو کالو په ترځ کې یې زیات شیان زده کړل، دا باید ووایو چې کله ده ځان او ښکېلاک دواړه وپــېژنــدل، بیا په دغه اړه له ټولو زده کړیو تجربو او بریاوو سره د خپل هیواد په لور راستون شو. (۵،۱٦-۱۷)

- دا په یـاد ولرئ چې علم پرتـه لـه شخصیـتـه او سوداګري پـرتـه لـه اخلاقـو امکـان نـه لـري.
- څوک چې وایي مذهب له سیاست سره کار نه لري هغوی پـه مذهب نـه پوهیږي.
- کـه نشـو کولای چې ازاد ژونـد وکړو بـیـا مـرګ بـهـتـره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اصلي شتمني پيسې، طلا او نقره نـه ده بلکي اصلي شتمني روغ صحت دی.
- هـغه ملت چي د خپل هيواد د پرمختګ په خاطر ئې قربـاني ورکـړې هغه اوس د نړۍ لـه لويـو قدرتونو لرونکو هيوادونـو څخـه دي.
- د سولي لپـاره جنـګ داسي دی لکـه د عدالـت لپـاره جرم کـول.
- څومره چي لـه دين او مذهب سره مينـه لرم هغومره لـه خپـل هيـواد سـره لرم.
- نــه دومره بـېوزلـه چي نـورو تـه احتيـاج شې او نـه دومـره شتـمن چي د کـبر او غـرور نـمـونـه شـې.
- داسي ژونـد وکړه لکـه سبا چي مرې او داسي زده کړه وکړه لکه تر ابـده چي پرې ژونـدی يـې.
- ازادي د ازادۍ ارزښـت نـه لري کـه چيري د غلطيو او سهوو زېږونـکې وي.
- سړی پـه ريښتيا هـم خپلـو خلکو تـه د خدمت له کچي سره د لوړتيا او اوچتـتيا وړ کـيـږي.
- کمزوری کـلـه هم ښښـونکی نـه وي بلکي ښښـنـه تـل د پيـاوړي ځانـګړنـه وي.
- کـه مــوږ د دې تـر منځ توپير وکړای شـو چي موږ څه کوو او يـا د څـه کولو تـوان لرو پـه دې توګـه کېدای شـي چي د نړۍ ستونزې پـه يوه خوا او حـل شي.
- پـه مېړاني سره ښتينی زغـم ان د تيـرو زړونـه هم سوځوي هم ئې ويلي کوي.
- تر هر څه لومړنی زغم او تحمل د فکر زغـم او تحمـل دی.
- هــيوادنۍ مـــينه زما د ديـن او مــذهـب اوچــت پړاو دی.
- د بـيـان او قـلـم ازادي د خپـلواکۍ بـنـسـټ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زړورتیا واک تـه رسېدل، اتلولي او پر دې سربېره ځان تېرېدنه هغه وړتیاوې دي چې زموږ لارښوونکي ئې بـایـد ولـري.
- پیاوړتیا لـه فـزیـکي وړتیا څخه نـه رامنځـته کیږي بلکي هغه د پیاوړي ارادې بریا ده.
- خپلواکي د ویښـو او بیـدارو خلکو لپاره ده نـه د خوبـولیـو او بې پرواوو لپاره.
- هغـه اتـلـولي چي پـه تشـــدد سره تـر لاسه شي د هغې پایلـه ماتـه او لنـډ مـدتـې ده.
- عدم خشونت به هغـه وخت وي چي موږ له هغو کسانو سره مینه وکړو چي له موږ کرکه کوي پوهیږو چي د میني په دې ستر قانون باندې عمل کول ستونـزمن کار دی مګر د سترو کارونو سرته رسول ستـونـزمن نه دي.
- له نورو نــه ملا تـړ وکړئ د مور او پلار په څــېر مینه ورسره وکړئ.
- کـه ونـه کړای شـو چي ازاد واوسـېـږو غـوره ده چي مرګ تـه پـه خلاصه غـېـږه هرکـلـی ووایـو.
- کـه کومـه ورځ ئې وګوابنلې نـو پـوه شـه چي ستـا پـر وړانـدې کـمـزوری دی.
- پـه هر شي کي نوی وتـاکئ امـا پـه ملـګرو کي زاړه.
- چا چي بـدي درسره کړې، ببښـل ئې پـخوا نـه بلکي راتـلونکی تغـیروي.
- کـه د ناحقو خبرو د مخالفت جرأت نـه لرې نو چکچکي خو مـه ورتـه کوه.
- مـیـنـه هغه ځـواکمن قدرت دی چي نړۍ ئې پـه واک کي دی او پـه عین حال کي ډېر سـاده ځـواک دی چي پـه اړه ئې تـصـور کـولای شئ.
- زه تر دې بله هیڅ ســتره ګنـاه نـه پېژنم چي بې ګنـاه خلک د خدای پـه نوم تـر فشـار لاندې راولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مخکي تر دې چي نور قرباني کړو ښه ده چي ځان قرباني کړو.
- له ګناه کرکه وکړئ نه له ګنهکارانو.
- کېدای شي ته کله هم ونه پېژني چي ستا د کار نتیجه به څه وي مګر که ته هیڅ نه کوې نو بیا خو هیڅ نتیجه مخ ته نه راځي.
- له یوې دروغ خبري سره ډېر دروغ تړل لازم دي.
- ښځه کمزورې ګڼل په حقیقت کي د هغې سپکاوی دی.
- د ازادۍ او استقلال لپاره جنګ کول هم جهاد دی.
- انسانیت پخپله یو ځانګړی دین دی چي چندان پیروان نه لري.
- هر بدلون او تغیر چي د نړۍ لپاره ئې هیله لرې لومړی په ځان کي ورغاوه.
- ته باید هغه بدلون واوسې چي ټوله نړۍ یې وګوري.
- څنګه چي جسم ویني ته اړتیا لري، روح هم غښتلي ایمان ته اړتیا لري.
- د ژوند خوشحالي همدا ده چي په اووه ملیارده خلکو کي یو کس درسره له زړه مینه ولري.
- قاتلان که هر څومره هم واک او ځواک ولري په پایله کي د ذلت، بدبختۍ نابودۍ او ناکامۍ سره مخ کیږي.
- تاسي ما په زنځیرونو تړلای، شکنجه کولای او وژلای شئ، خو زما فکر نشي بندي کولای.
- بریا هغه نه ده، چي هیڅکله ماتې ونه خورې، بلکي هغه ده، چي له هري ماتي وروسته بیرته په پښو ودرېږې.
- زما ژوند یو څرګند پېغام دی.
- د عقیدې اختلاف باید دښمنۍ ته وا نه وړي. که نه نو زه او ښځه به مي له ټولو ستر دښمنان د خلکو وای.
- نړۍ د انسانانو له خپلمنځي دښمنۍ او کرکي تنګه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زه کوښښ کوم، چي خلکو ته د خدمت له لاري خدای ووینم، ځکه پوهېږم خدای نه په جنت او نه په دوږخ کي دی، بلکي له ټولو انسانانو سره دی.
- ډېر داسي خلک شته، چي د یوې نېکمرغۍ لپاره زرگونه بدمرغۍ زغمي.
- نړۍ د مار په څېر ده، چي لاس پر راتېر کړې، نرم او پوست وي، خو زهر ئې وژونکي دي.
- د محمد صلی الله علیه وسلم خبري یوازي د مسلمانانو خزانه نه ده، بلکي په ټول بشریت پوري تړاو لري.
- په یاد ولره، زه هغسي باید ونه اوسم، چي ته ئې غواړې. ما پخپله خپل ځان جوړ کړی دی.
- هیڅ څیز د دې مخه نشي نیولای، چي خپلو گاونډیانو ته له پولو ها خوا خدمت وکړو. دا پولي هیڅکله خدای نه دي رامنځته کړي.
- هماغه بدلون واوسه، چي غواړې په نړۍ کي ئې ووینــې.
- موږ باید خپل عقل نورو ته ونه سپارو او په غړېدلو سترگو خپله موخه وټاکو. د زور او جبر اطاعت ته په پټو سترگو تسلیمېدل ډېر زیانمن ختلي تر زور او ظلم لاندي یوه محکوم د خلاصون هیله شته، خو د هغه چا ژغورنه ناشونې ده چي په زړه کي ئې له غلامۍ سره مینه راټوکېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارسطو

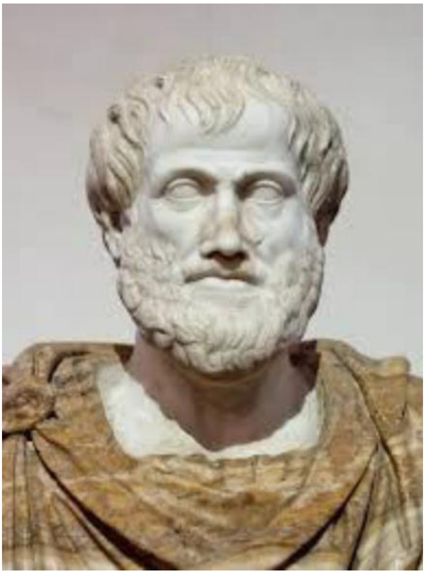

«ارستو (۳۸۴ مخزېږد ـ ۳۲۲ مخزېږد) يو يوناني فيلسوف او ټولپوهاند يا علامه و. د اپلاتون زده کوونکی او د مقدوني سکندر استاد وو. د ارستو ليکنې په پراخه بوب ساينسي او ټولنيزو اړخونو باندې په دغو ښکالوګانو باندې راڅرخي، ښکلاپوهنه، شاعري، تياتر، موسيقي، دليل او منطق رتوريک، ژبپوهنه، سياست، حکومت، اخلاق، ژونپوهنه، او ژوپوهنې سکالويو ګانې دي. د افلاطون او سقراط ترڅنګه ارستو د غرب د فلسفې مخکښانو څخه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم چې د نیوټن پنځپوهنیزه لړۍ د برېده ډېر مالومات رامنځه کړي و خو د ارستو آندونو د ساینس په پنځپوهنیز ډگر کې د منځینیو پېړیو نوي پوهنیز ډگر کې نویو بدلونونو ته مخه کړه چې دغو نویو آندونو پر له پسې نویو مالوماتي بدلونونو (رنایسنس) ته لار پرانیسته. د ارستو آند د منطق په تگلاریزو زده کړو کې بوخت و. دغو آندونو د ۱۹مې زېږدي پېړۍ په پای کلونو کې د نوي پیر په رسمي منطق تر اصطلاح مالومات رابرسېره کړه.»

ارسطو ویکپیډیا

« ارسطو اتلس کلن و، چې اتن ته ولاړ او د اپلاتون په اکاډمۍ کې شامل شو. شل کاله د هغه شاگرد و او د اپلاتون تر مرگه هلته پاتي شو. د اپلاتون تر مړیني وروسته یې لېسه جوړه کړه. په دې لېسه کې به شاگردانو ته حکمت فلسفه، ریاضي او نجوم ورزده کېدل.

سکندر پخپله وایي: ژوند مې راته پلار راکړی او د ژوندانه فن راته ارسطو زده کړی دی.»

- **څوک چې د علم په زده کړه کې مشکلات نشي زغملای، هغه دي د ټول عمر د جهالت مشکلاتو ته تیاری ونیسي.**
- **یوازي د علم په زده کړه شرف نه حاصلیږي، بلکې عمل هم ضروري دی.**
- **د عالمانو له مجلس او د کتابونو له مطالعې څخه روښانه او خوشحاله زندگي په لاس راځي.**
- **وخت د دنیا روح ده.**
- **څوک چې وخت ضایع کړي پوه شئ، چې وخت به هغه ضایع کړي.**
- **وخت د الله ج امانت دی د هغه ضایع کول خیانت او بربادي ده.**
- **د دنیا سره او سپین زر د وخت پر وړاندې هیڅ ارزښت نه لري.**
- **پر تېر شوي وخت افسوس او پښېماني کول هیڅ گټه نه لري.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تېر شوی وخت هيڅکله هم په لاس نه راځي.
- په زړه کي له داسي شي سره رغبت او مينه مه ساته چي ستا د وخت ضايع کېدو لامل وګرځي.
- حکيم او عاقل هغه څوک دی چي خپل غمونه او دردونه لږ کړي نه دا چي په ډيرو لذتونو پسي هڅه وکړي.
- هر څومره چي د خواهشاتو تله سپکه وي انسان هغومره سعادت ته نژدې وي.
- هر څومره چي د يوه سړي فکري او عقلي پانګه زياتيږي هغومره ئې تعلق له دنيا او د دنيا له خلکو کميږي.
- د انسانيت تهداب په نېکو اخلاقو ولاړ دی او د اخلاقو تهداب په حوصله رحمۍ او شفقت ولاړ دی.
- صورت ماسوا له اخلاقو د هغه ګل په څېر دی چي هيڅ خوشبويي نه لري.
- له دوستانو سره داسي اخلاق وکړئ چي په لږ تغير زوال نه قبلوي.
- د انسان د ادب ښايست دا دی چي له ناوړه کارونو ځان وساتي.
- له ټولو نه ګټور او اسانه کار چوپتيا ده.
- خپل صلاحيتونه رابرسېره کول او هغه په صحيح او مناسب ډول استعمالول انسان ته تلپاتي خوشحالي وربخښي.
- د هر چا پېژندګلوي د هغه له خبرو کيږي.
- ډيري خبري که سمي هم وي د لېونتوب نښه ده.
- که څوک درسره بدي وکړي او يا تاسو له چا سره نېکي وکړئ، دواړه هېر کړئ.
- په ژوند کي لويه فتح او بری دا دی چي پر خپل نفس غالب او کامياب اوسئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- غصه له ناپوهۍ پیل کیږي او په پښېمانۍ ختمیږي.
- د بل چا بد او خپل نېکي دواړه هېره کړئ.
- د سړي د همت په اندازه د هغه کارونه هم وي.
- بخیل که دولتمن هم وي ذلیل دی.
- د ښځي زړه د سمندر په شان دی په ظاهر خاموش، په باطن کي د توپانونو خاوند دی.
- د ښځي په بریا او ناکامي کي د قوم او ملت بریا او ناکامي ده.
- دوست هغه دی چي د دوست خیر غواړي او خیر ور رسوي.
- دوستي یوازي یو ضروري امر نه دی بلکي یوه ډېره شریفه او عزتمنه عاطفه هم ده.
- هغه خلک چي د خیر خاوندان دي او د بل خیر غواړي مینه ئې رښتینې او حقیقي ده.
- ډېر بې زړه انسان هغه دی، چي له مرگ څخه وېریږي.
- له قناعت څخه ماسپوا مال او دولت څوک نشي مستغني کولای.
- په دوستۍ کې ریښتیا له افلاطون او سقراط څخه هم غوره دي.
- خوشحالي د لوړو صفتونو او عادتونو په روزنه او پالنه کې ده.
- خپلې غوښتنې د دوه ځواکمنو دېوالونو لکه: اراده او عقل تر منځ بندي کړئ.
- د مال او پیسو په گټلو کې منځلاري کوه. ریښتني دوستان پیدا کړه. د خیال پالنه کوه او ذهن ته پراختیا ورکړه.
- انسان باید پخپلې نېکمرغۍ او یا بدمرغۍ په پوره مېړانه ومني او د نورو په خوشحالۍ دومره خوشحاله شي لکه پخپله خوښۍ چي خوشحالیږي.
- په اصولو کې منځلاري او برابري انسان د کمال برید ته رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دوستي هغه مينه ده چي له دوست څخه بيرته انعکاس کوي، له يوې خوا نه وي يعني له دواړو خواوو څخه وي.
- هغه خلک چي د خير خاوندان دي او د بل خير غواړي مينه ئې يو له بله ذاتي او حـقيقي ده.
- د ميني سترګي عيبــونه نـه ويني.
- مينه له يوې خوا پيدا کېداى شي مګر دوستي له يوه طرفه هيڅکله نه وي.
- مينه او ښځه لازم او ملزوم دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجـمـل ښـکـلـی

اجمل ښکلی پر ۱۳۶۲ل کال د ننګرهار ولایت په کامې ولسوالۍ کې زیږېدلی دی. پر ۱۳۶۵ل کال ئې کورنۍ له جګړو د پښتونخوا سوابۍ ته کډه شوه او هلته ئې د افغان کډوالو په یوه کیمپ کې واړول.

دلته له لږ لږ زده کړو وروسته پر ۱۹۹۲کال د پېښور پر چارسده سړک باندې پرته واحد کړۍ کلي ته راغلي او په یوه پاکستاني مکتب کې داخل شوی و. دلته د مهاجرت د ژوند له کړاو ګاللو او له اقتصادي مجبوریتونو لاهور ته ولاړل. هلته ئې په یوه شخصي اردو مکتب کې زده کړه کوله. اردو او پنجابي ژبې ئې زده کړې. په ۱۹۹۶ کال ئې کډه بیرته پېښور ته راغله. دا هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

و، چي په افغانستان کي کورنۍ جګړې رواني وې. دلته له دوه کاله زده کړو وروسته له ښوونځي اول نمره فارغ او د سید جمال الدین افغان په شخصي لېسه کي په اووم ټولګي کي داخل شو. خپله د استاد ښکلي په خبره:

«پر همدې کال مي په ښار کې د سید جمال الدین افغان په شخصي لېسه کې ځان داخل کړ او په څلورو میاشتو کې له اوومه ووتم. په سید جمال الدین لېسه کې به په اوړي کې رخصت نه و او په څلورو میاشتو کې به دې یو ټولګی وایه، نو زه په درو کلو کې دولسم ته ورسېدم او چې دولسم ته شوم؛ نو لاړم شهادتنامه مې ترې واخیسته. په پېښور کې مې په افغان قونسلګرۍ کې ټاپه کړه او سیده جلال اباد ته راغلم. د پوهنې په ریاست کې مې د ارزونې امتحان ورکړ او د ننګرهار لېسې په دولسم ټولګي کې کېناستم.»

پر افغانستان د امریکا د بمبارۍ له پیل سره د لېسې د بندېدو وروسته کامې او بیا لاهور ته ولاړ. بیرته وطن ته له راتګ وروسته په ۱۳۸۱ل کال له دولسم ټولګي فارغ او پر همدې کال د کانکور ازموینې وروسته کامیاب او د کابل پوهنتون پښتو ادبیات ئې ولوستل.

پر ۱۳۸۵ل کال له فراغت وروسته ئې کابل پوهنتون کي هم ماسټري وکړه او هم پکې استاد و. استاد اجمل ښکلي اوس په کابل کي دوکتورا هم وکړه او په کابل پوهنتون کي د پښتو ادبیاتو استاد دی.

استاد ښکلی نرم او خوږ انسان، پیاوړی لیکوال، خوږ ژبی شاعر او تکړه ژباړن دی. ژباړلي اثار ئې دا دي:

(په بېلابیلو ادیانو کې د الله ج تصور)، (کره کتنه)، (خوشحال خټک/ ژوند و هنر)، (اروپا ته د اعلیحضرت امان الله سفر) او نور...

د استاد ښکلي خپل منظوم او منثور اثار دا دي:

څو انتخابه، سبکپوهه، تصوف او ادب، ترې اوبه. ارمانښار، اوبه خلک، د ژباړې اصول، ادبي زاویې، ادبستان او ځینې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد ښکلی وخت په وخت د ټولني، ادب او ژبي له غوښتني سره سمي ليکني کوي او تر ادب مينه والو ئې رسوي.

★ ادبيات له موږ سره د ژوند په پېژندلو کې مرسته کوي. کيسې، ناولونه او شاعري راته هغه تجربې بيانوي، چې موږ ورسره نه يو مخ شوي او که ورسره مخ شو؛ نو څنګه چلن ورسره وکړو.

★ ادبيات موږ د دې لپاره لولو؛ چې هغه کارونه پکې وکړو، چې د امکاناتو د نشت له امله يې نه شو کولی.

★ موږ په هنر کې د خپلو واقعي رنځونو علاج هم مومو او ارام هم او دا دواړه پکې داسې غاړه غړۍ وي، چې توپير يې اسان نه وي.

★ تخيل راته هغه دنيا جوړوي، چې موږ يې غواړو. مطلب دا چې په هنر کې د بشري خواهشونو زبردسته ننداره کولای شو.

★ هنر د هغې ګولۍ غوندې دی، چې نشه او درملنه پکې دواړه موجود وي.

★ شاعري ازاد مرغه دی، چې په ونه کې پخپله خوښه راشي، کېني، درته وچکيږي او پخپله مخه لاړ شي.

★ ليکوالي د فکر د انتقال وسيله ده.

★ يو ليکوال چې له خپل هنر سره رښتينی نه وي، موثره ليکوالي نشي کولای.

★ فرهنګونه هله پرمختګ کوي، چې مثبت متضاد اړخونه پکې وزېږي او پياوړي شي او په افرادو کې د مخالفت او برداشت وړتيا پيدا شي.

★ د خپل پخواني فرهنګ او ادب مطالعه راسره د اوسني فرهنګ او ادب په پېژندلو او پرمختيا کې مرسته کوي.

★ شاعر نړۍ د تعقل نه، د تخييل له زاويې ګوري.

★ نوی فکر دی، چې ټولنې، علومو او هنرونو ته نوې لارې پرانيزي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ له کوم حسن سره چې د نېکۍ تصور نه وي تړلی د ترخې مڼې غوندې دی.

★ ادبي ژانرونه د پخو سړکونو غوندې دي چې پنځګر ته د ادب پنځول اسانوي.

★ هنر د ځان تفسیر او د فکرونو ایجاد دی.

★ کوم ملتونه چې عالي هنر نه لري د نړۍ په اړه یې تصور نیمګړی او مبهم وي.

★ عالي ادب راسره د خپل ځان او نړۍ په پېژندلو کې او د ژوند د موخو په ټاکلو کې مرسته کوي.

★ په ټوله کې د هنر موخه د ابهام ایجاد دی او د علم موخه د صراحت.

★ ښه لیکوال هغه دی، چې شتو حقایقو ته له نوې زاویې وګوري او زړو خبرو کې نوي اړخونه پیدا کړي.

★ په کومه ټولنه کې چې د نوي فکر ځراغونه بل نه شي، هلته څوک د بدلانه په تپه تیاره لار د پرمختګ پل نه شي اخیستای.

★ د ژوند فیصلې په احساساتو نه کیږي. عقل ته پکې دخالت پکار دی. عقل سړی وېروي نه، معقوله لار ورته ښیي.

★ لیکوالي د سړي فکر منظموي.

★ هنر لکه ماشوم په ناز ناز غټول غواړي او که زور ورسره وشي، غټ به شي خو لوی به نه شي.

★ له خپل هنر سره مینه وکړئ او ورسره ربنتیني اوسئ.

★ لیکوالي د ارام سیند غوندي ده، چې په خپل ټاکلي لوري روان وي؛ خو شاعري د توند سېلاب غوندې ده، چې راشي، مخې ته نه ګوري. هر څه په مخه کوي، نو که څوک له سېلابه د سیند د ارامۍ تمه کوي سادګي کوي.

★ نوښت د هر هنر غوندې د لیکوالۍ اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ څرنګه چې له هنره د یو هنرمن هیله وي، دغسې له شاعره د شاعرۍ او له لیکواله د لیکوالۍ غوښتنې دي.

★ ستا د هنر اصلي غوښتنه دا ده، چې زور به ورسره نه کوې.

★ د لوی لیکوال لیکنه چې لولو، یواځې خپل فکر او معلومات نه پراخوو، د لیکلو لپاره ترې هم ډېر څه اخیستای شو.

★ که نوښت ونه کړو، د ټولنې د ذهني کچې په لوړاوي کې نقش نه شو لوبولای او فرهنګي اضافه نه شو کولای؛ خو نوښت هله کولای شو، چې انکار وکړو او جرأت ولرو.

★ لیکوالي لکه د بل هر هنر غوندې پر له پسې ریاضت غواړي. ریاضت د لیکوالۍ بهرنۍ شرط دی. که ریاضت نه وي د لیکوالۍ پر له پسې وده ټکنۍ شي.

★ لیکوالي مخاطب ته د فکر د انتقال لیکنۍ بڼه ده. د لیکوالۍ څلور کوټیز د مخاطب، فکر و انتقال او لیکنۍ بڼې له مجموعې نه جوړیږي.

★ د ښې لیکوالۍ او شاعرۍ یو صفت حساسیت دی. هینداره چې څومره نازکه وي، هغومره پکې شیان راڼه ښکاري؛ خو د واړه کاڼي په ګوزار هم ماتیږي.

★ کله چې لیکوال، لیکوال او شاعر، شاعر؛ نو پخپله د سبک خاوند شي.

★ د خپلي لیکوالۍ او شاعرۍ پر پرمختګ فکر پکار دی.

★ شعري ارزښتونه هم لکه ویټامینونه ټوله په یوه مېوه کې نه راټولیږي بلکې یو شعر یو راز هنري ارزښت لري، بل بل راز.

★ د انسان ذهن لکه مقناطیس، که زړه دي وي، که نه اغېز به اخلې، نو ښه دا ده، چې سړی د مخالفانو دلایل او د خپل ذهنیت مخالف اثار هم ولولي هله به نو حقیقت ته د ورسېدو لار ومومي.

★ په ادب کې د دروغو او رښتیاوو سکه نه چلیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ اغېز داسې دی، لکه له سنځلو سره چې تېر شې او خوږ بوی یې درپورې ونښلي یا لکه څوک درسره خوا کې تېر شي او د لوپټې خوږبویه پيڅکه دې په مخ راکاږي او احساس يې تر څه ساعته ستا پر مخ پاتې وي یا لکه د رنګ دېوال په خوا کې لاړ شې او رنګ يې درپورې شي؛ خو غلا یا سرقت داسې دی، لکه له سنځلې چې ټوله غونچه راوشکوې یا لکه چا چې ټول زړوکی راکاږې یا لکه په رنګېدلي دېوال پورې چې ځان ومښې.

★ که سړی فکر وکړي له هر لیکوال او شاعر نه د سيپۍ غوندې یو خول تاو وي او لیکوال یا شاعر د مرغلرې غوندې د همدې خول په دننه موندای شي. د دې شپاله دېوالونه د فکر له ختې او د ژبې له اوبو جوړ دي، چې وروسته وروسته يې فکر په پخو خښتو او ژبه په سیمټو اوړي.

★ علم او هنر هغه فردي ښېګڼه ده، چې یو کس یې د فرد په توګه له ټولنې سره کوي.

★ هر لیکوال ته پکار دي، چې د خپلو لیکنو تر منځ فکري تسلسل وساتي او چې نوې لیکنه کوي، پر زړو لیکنو فکر وکړي، چې خپله کومه پخوانۍ خبره خو بیرته ردوي نه. دا پر ځان پورې خندا ده او داسې لیکوال له فکري تسلسله برخمن نه وي.

★ تخییل د ژبې هغه تېو تیارو غارونو ته ګوتې ورننباسي، چې علم يې نه شي ورننه ایستای.

★ که څوک له لیکوال نه د کنګرېټ خبرو تمه کوي، سادتوب کوي. د لیکوال کار له ناثابتو حقایقو سره وي.

★ د هنر یو نوم بغاوت دی او هنر د ټولنې هېنداره ده.

★ څرنګه چې د یوه شاعر لپاره حساسیت اړین دی، د لیکوال لپاره هم دی.

★ ښه شاعري او لیکوالي د وخت د شرایطو پر وړاندې حساسه وي او له واره نارامه کېږي، چې بیا مزاحمت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ وخت، وسایل او غوښتنې په ټولنه کې بدلون راولي او د ټولنې له بدلانه سره په هنر کې بدلون راځي. د هر وخت هنر خپل بازار وي. دا بازار د هنر له بدلون سره بدلېږي او هنر په نویو مینه والو پسې ګرځي.

★ که هنرمن له جامد ټولنیز نظامه بغاوت ونه کړي او د عادي کسانو غوندې ورسره روان شي، په ټولنه کې به د پرمختګ مشالونه څنګه بل شي؟

★ ټولنه د لوی هنرمن پر وړاندې د ماشوم غوندې وي، چې که له هنرمنه هر څومره کرکه کوي، خو هنرمن ترې کرکه نه، مینه ورسره کوي او له ګوتې یې نیسي او له ځان سره یې روانوي.

★ بریالۍ شاعري هغه ده، چې خیال او عاطفه پکې غاړه غړۍ وي او د یوه بل له ختمولو نه، پیاوړي کولو سره مرسته وکړي.

★ که د رښتیني پرمختګ لارې وپېژنو، هیڅوک زموږ د پرمختګ مخه نه شي ډب کولای.

★ څرنګه چې یو کور بې ښځې کور نه دی، داسې یوه ټولنه هم بې ښځې ټولنه نه ده. کور وړه ټولنه ده او ټولنه لوی کور دی.

★ په ژوند کې یو لوی با مانا کار کول چې د انسان پرمختګ او د ټولنې ګټه ورسره تړلې وي؛ د انسان د خوښۍ سبب کېږي او خوښي انسان د ژوند په اړه هیله من کوي او له ژور خپګان او نهیلۍ یې ساتي.

★ د ژور خپګان ښه درملنه دا ده چې ځان بوخت وساتې.

★ زموږ پرمختګ زموږ په خپل لاس کې دی.

★ ژوند لکه د زیارت د منجاور پیوندي جامې، په یوه کمیس کې شل رنګه وي.

★ ځیني یاران له شاتو هم خواږه وي او د وفا په لاره کې له مینه دوه ګامه مخکې وي.

★ مینه اړه ده چې په خپله خوا کې د ځان د اثبات لپاره کرکه هم وزیږوي خو عموماً له مینې نه زموږ شعور مثبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ مینه انسان ته جهان تعریف کړي.

★ مینه لکه رڼا چې په سترګو کې دي پیدا شوه نړۍ درته رڼا شي د نړۍ هغه حقایق چې پخوا درنه پټ وو اوس درته ښکاره کړي.

★ یار په مینه کې په مرکز او رقیب په حاشـیه کې.

★ حسن هله حسن شي، چې مینه پرې د تائید مهر ووهي.

★ د مینې کمال دا دی، چې عاطفه د عقل له منګولو باسي او کچ یې لوړوي.

★ مینه داسې یو څیز دی، چې د محبوب ټولې خامۍ مو له سترګو پټوي. یواځې خامۍ نه پټوي، بلکې فزیکي او اخلاقي ښېګڼې یې هم لویوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالـغـفـور لـېـوال

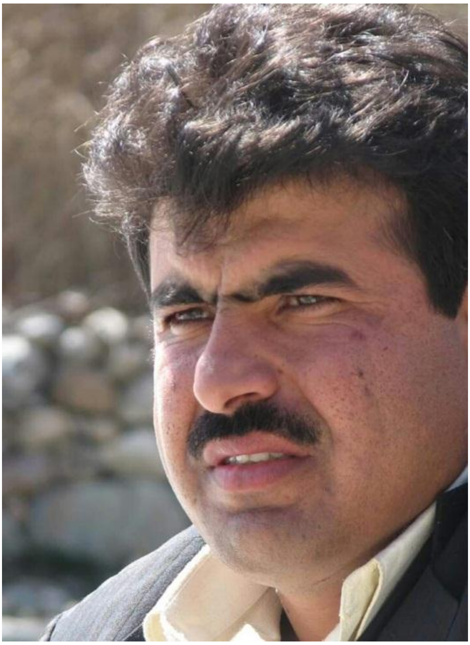

ښاغلی خېړنوال عبدالغفور لېوال د مولوي علي محمد خان حسين خيل زوی دی. په ۱۳۵۲ هـ.ش کال د کابل د جنتي فضا په موسهي ولسوالۍ کي زيږېدلی دی.

استاد لېوال په ۱۹۹۳م کال د اعتبار خان عالي لېسې څخه عمومي اولنمره فارغ شوی دی. په ۲۰۰۰م کال د کابل پوهنتون ژبو او ادبياتو پوهنځي څخه لومړی درجه ليسانس فارغ، په ۲۰۰۸م کال د کابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي څانگي کي ماسټري او په ۲۰۱۹م کال د علامه طباطبايي پوهنتون د ادبياتو دوکتورا کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی لېوال تکړه لیکوال، شاعر، سیاسي، ملي، ادبي او فرهنګي څېره ده. په ژبه، ادب (منثوره او منظومه برخه) او فرهنګ کې ئې نوم ځلوونکي کارونه کړي دي. پخپلو دغو فعالیتونو ئې ګڼې مسلکي، هنري او ادبي تصدیقلیکونه ستاینلیکونه او لوحې ګټلي دي.

لېوال صاحب په بېلابیلو کلونو کې بېلابیلي دندي تر سره کړي دي. لکه: ویندوی، په سرحدونو او قبایلو کې د ولسمشر ارشد سلاکار، د افغانستان د سیمه ایزو مطالعاتو د مرکز رئیس، د چارو د ادارې په لوی ریاست کې د فرهنګي چارو رئیس او مطبوعاتي سلاکار، د افغانستان لپاره د مرستو د بشري حقونو څېړونکی او نور... همداسي نوري ډېري فرهنګي، ادبي او سیاسي دندي او چاري ئې تر سره کړي دي. په بهر کې ئې په ډېرو کنفرانسونو، سیمینارونو او سمپوزیمونو کې وخت په وخت ګډون کړی دی.

استاد لېوال په پښتو، دري او انګلیسي ژبو پوهېږي. اوس هم په ایران کې د افغانستان د لوی سفیر او فوق العاده استازي دنده لري.

تر ۲۰۰ زیاتي سیاسي، ټولنیزي، ادبي، ژورنالیستیکي، ارواپوهنیزي او علمي مقالې ئې په ملي او نړیوالو کتابونو، خپرونو او ویبپاڼو کې خپرې شوي دي. استاد په ډېره ښکلي او هنري ژبه تاریخي او حماسي منظومې هم لیکلي دي. څېړني او ژباړي ئې هم کړي دي. له ډېرو اثارو ئې ځیني د نمونې په ډول:

منثور:

ادبي یاداښتونه، ادبي لیدلوري، د ورېښمو تول، شعري سیمبولونه، درېیمه لار، افغانیزم، ویښتیا، روښانتیا او بدلون، د ژبښووني ارونه، په ادبیاتو کې د اسطورې څېړنه...

شعري ټولګې: کله چې ته خپه شې، ژړا، اور او مینه، نه ته مې هېره نه وې، تا د اوبو په حافظه کې وینم، ته زما ټوله شاعري یې، ګلغوټۍ ته اووم سرود...

منظومې: ارشاک او اوشاس، هوسۍ، کک او زرینه، لام او ایلینو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیڅ جګړه مار د ټولو لپاره اتل نه دی.
- د انساني ژوند د شرایطو د ښېګڼې لپاره هر هڅاند د ټولو اتل دی، ان د دوښمنانو لپاره یې هم.
- بشر به مجبور وي یا مختار، خو قطعاً د (بل) په وړاندې د خپل چلند مسؤل دی.
- د لرغونیو خرافاتي باورونو پر وړاندې پاڅون، د ټولنو د معنوي پرمختګ راز دی.
- سیاست هغه منسجم، متشکل، برنامه شوی فکر و عمل دی، چې په ټولنیز کچ د وګړیو د انساني ژوند شرایط ښه کړي.
- شخړه او سوله د سیاسي منطق او جهالت د مخامختیا دوه حالتونه دي. سوله د سیاسي تعقل بریا ده او جګړه د جهالت.
- په روښانه ټولنو کې د عامه امنیت لویه برخه د ټولنیزو اخلاقو بنسټ ساتي.
- څومره چې ټولنیز اخلاق پراخیږي، هماغومره د فردي او کورني حریم ساتنې لپاره تاوتریخجن حساسیت کمیږي.
- د بشریت تاریخ له عجایبو ډک دی.
- هر څوک چې د یوه ارزښت پاتېدا د هغه تر راخپلولو غوره ګڼي تر نورو زیات ورته ګران دی.
- سیاست د منطق سیالي ده.
- بشري تمدن د ټولو انساني پرګنو ګډ مېراث دی او هر چا په خپل وار یو څه وربښلي دي، چې هېڅ قوم یې د ورځانګړي کولو رښته نه لري.
- چې د انسانانو د اعتقادي دعوو او عملي کړنو تر منځ توپیر و تضاد ته ځیر شي، ریښتینولي او صداقت به درته د بشریت ورکه ښکاره شي.
- مدنیتونه زیږي، عمر کوي او زړیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ریښتینی ښوونکی هغه دی چې ستاسو شخصیت ته دومره وړتیا دروبښي چې چاپېریال مو د انسان په ګټه بدل کړلای شي.
- تر هغو مو، چې د نیمو قاتلان د نیمو نورو اتلان وي، سوله به په سترګو ونه وینئ.
- شخصیت وژنه تر شخص وژنې ستر جنایت دی.
- له درده مړ شه، خو هغه درمل مه خوره، چې د سر دوښمن یې دروښیي.
- پیاوړې ټولنه، پر ژوند خپل سیاسي مشران څاري او ښلاری. ته یې نه پرېږدي. کمزورې ټولنه په ړندو سترګو ورپسې وي او تر مړینې وروسته یې په اړه قضاوت کوي.
- چې پرمختګ ته مو ځوربږي، شخړه مه ورسره کوئ، بس د لا نور پرمختګ هڅه وکړئ، چې ومري.
- سوله ګټونکی او بایلونکی نه لري! د سولې دواړه لوري ګټونکي وي.
- فساد تر هغو نه ورکېږي، چې موږ مفسدین مقدس ګڼو.
- تاریخ په اعمالو او د اعمالو پر پایلو قضاوت کوي، نه پر نېتونو او دعوو.
- ریښتیني اتلان هغه دي، چې فکر و عمل یې د انسانانو د ژغورنې او د انساني ژوند د شرایطو د ښه والي لپاره وي.
- خپل ریښتیني دوستان هغوی وټاکئ، چې په لویو ارمانونو او ارزښتونو کې درسره شریک وي.
- د متمدن انسان نښه دا ده، چې د انساني ژوند ارزښت پېژني او د دغه ارزښت د ټولیز کېدو لپاره هڅه کوي.
- ملتونه له ډوډۍ، اوبو او هوا پرته ژوندي پاتېدلای شي، خو که اخلاق یې له لاسه ورکړل، نو پر معنوي مرګ یې مړه وبولئ.
- هغه ملتونه، چې د خپلو هویتي ارزښتونو پر وړاندې حساس شي، دا یې د ویښتابه لومړنۍ نښه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چې دوښمن دي ترې ویریږي، پوه شه چې ستا په کي ګټه ده، هغې بلا ته ورغاړه وتل په کار دي.
- خرافات په وچو نصیحتونو له منځه نه ځي، د عقلاني ځایناستو په زور پیکه کېدلای شي.
- چې د انسانوژنې په مټ واک غواړي، پاچا به شي، خو د هدیرو!
- هغه ملتونه پرمختګ او بدلون ته رسیږي، چې د خپلو بدو عادتونو په اړه د منښت، ځیرني، پرې پوهېدنې او سمونې اراده او زغم ولري.
- که ټولنیز چاپېریال ککړ شو، بیا نو یوازې همدومره هڅه بویه، چې شخصیتي حریم له ککړتیا څخه وساتې. دا بیا دوهم ګام دی، چې که دلته دې دریځ پیاوړی کړ، بیرته ورو ورو د چاپېریال پاکولو ته پیل وکړې.
- که د نورو له وهلو یا وژلو پرې راګرځي، پربږدئ، چې ځان ووهي یا ځان ووژني. نېکمرغي ده، چې سادیستان (بل ځوروونکی) په ماسوخیستانو (ځان ځورونکیو) بدل شي.
- د ولولو ځوښ د عقلي پرېکړو د بریا لپاره وکاروئ! هیڅکله عقل د ولولو پښتو ته مه حلالوئ.
- عقل استخدام کړئ، چې ستاسو عواطف او انساني ارزښتونه ستاسو د شخصیت د ودې او لوړتیا لپاره وکارولای شي.
- عقل و فکر موږ ژوند کولو ته رابولي او د ښه ژوند کولو لپاره د وسایلو رامنځته کولو ته مو هڅوي.
- د ژوند تر پایه هر (انسان) خپل تر ټولو نژدې کس وګڼئ او ورته موسک شئ کرکه هېره کړئ او عاطفه و خواخوږي مو عادت وګرځوئ.
- د واک لپاره د عقیدوي ماهیت بدلول، عقیده له منځه وړي.
- مثبت اوسئ او د وطن و ټولنې د ژغورلو لپاره مثبته فضا پیاوړې کړئ. دا زموږ و ستاسو هر یوه اخلاقي مسؤلیت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ګڼو خرافاتي وګړيو ټولګه خرافاتي ټولنه او د ګڼو عقلاني هغو عقلاني ټولنه جوړوي.
- تر څو چې ټولنه هوسا نه وي، وګړی (فرد) هوسا کېدلای نه شي.
- تر هغو چې د يوې ژبې ويونکي ځواکمن نه شي، ژبه ځواکمنېدای نه شي.
- ريښتينې پوهه ژوند دی.
- فکري ابتذال دا دی، چې خبرې ډيرې کېږي، خو نوي فکرونه نه لېږدوي او د ټولنې پر پوهېدنې څه نه ورزياتوي. په سختۍ مو له يو څه خبروي خو پوهوي مو نه.
- فکري اختناق دا دی، چې د نوي فکر او د بل پوهولو د صلاحيت خاوند ځکه خوله پټه نيولې وي، چې ټولنه يې يا په خبرو نه پوهيږي او يا نه غواړي پرې پوه شي.
- غوره (نخبه) شخصيتونه مثبت افکار توليدوي، عالي شخصيتونه توليد شوي افکار مصرفوي، پريوتي کسان، چې دواړه پورتني استعدادونه نه لري، په نورو پسې خبري کوي. د بشريت بدمرغي دا ده، چې دريېمه ډله اکثريت دي.
- مورنۍ ژبې ته تر ټولو لوی کار دا دی، چې انسان ته د ګټې او خير رسولو پوهه او ادبيات په کې ډېر شي.
- که مينه نه وای، شاعري به نه وه او هنر به چا نه پېژاند.
- مينې ته هم يو و بل تعبير و تفسير مه لټوئ، سمه سپېڅلې ئې ووايئ، مينه يعنې د شاعر/ شاعرې له معشوقې/ معشوق سره مينه، بس خلاص.
- هنر ښکلا او ادبيات افکار رامنځته کوي.
- ادبيات د ژبې هنري بڼه ده او هنر مخامخ له ښکلا او خوند سره اړيکې لري.
- شعر او هنر يوازې يوه موخه (غايه، هدف) لري او بس، ښکلا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ښه و خوندوره مطالعه هغه ده، چې هم پوښتنې راپنځوي او هم يې ځوابونه.
- زده کړه پخپله يو ارزښت دی، خو تر شا يې يو بل لوی ارزښت هم شته، په نوي څه د پوهېدلو خوند او له دې خوند سره روږدي کېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیف تولستوی

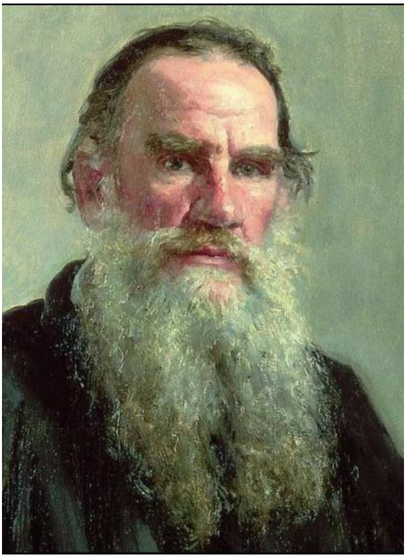

د لیف تولستوی پوره نوم لیف نیکولایوویچ تولستوی دی. د ۱۸۲۸م کال د سپټمبر پر ۹ نېټه د مسکو په ۱۶۰ کېلو متری کې د تولاد د ښار ګوټي د «یاسنیا پلینا» سیمه کې زیږېدلی دی.

روس لیکوال، متفکر، پر خپل هیواد سربښندونکی سرتېری، ګراف لیف نیکولایوویچ تولستوی، پلار یې نیکولای تولستوی او مور یې ماریا ولکونسکي نومېدل. تر ټولو پېژندل شوی روس لیکوال، متفکر، د روسیې د سواستوپول د جګړو سپاهي، روښان اندی، مقاله لیکونکی، مذهبي مشر، د داسې مذهبي مقالو او نظریو لیکوال و، چې په دودیزو افکارو کې د نوې لاره خاوند بلل شوی دی. (۸، ۲۴م)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیف نیکولایو ویچ تولستوی، لا د دوو کلو و، چې مور یې مړه شوه. د نهه کلو و، چې پلار یې مړ شو. هغه وخت د بډایانو ماشومان، بهرنیو روزونکو چې زیاتره هغه یې فرانسوي وو، روزل. تولستوی هم د خپلوانو او بهرنیو روزونکو تر څارنې لاندې وروزل شو. د هغه مور و پلار پنځه ماشومان درلودل. دی د کورنۍ څلورم ماشوم و. ده درې ورونه، چې ټول تر ده نه مشران وو او یوه خور چې تر ده نه کشره وه درلوده، لکه څنګه چې مو وویل، د ده مور او پلار د دوی په ماشومتوب کې مړ شول. د دوی روزنه خورا لرو خپلوانو کوله. (۸، ۲۹مخ)

د تولستوی لومړنی ښوونکې، یوه فرانسوی وه. د هغې ترور ، فرانسوی روزونکې او د ښوونځیو ځینو نورو ښوونکو هغه ته بشپړې زده کړې ورکړې. لکه چې یادونه وشوه، د ۱۸۴۴ کال د اکتوبر په میاشت کې تولستوی د کازان د پوهنتون د ختیځو ادبیاتو په څانګې کي لوړې زده کړي پیل کړې... . په نوبتي ازموینو کې د دغه ځوان د روسیې د تاریخ، د مضمون نتایج د قناعت وړ نه و، هغه ته د دغه مضمون د تکرار سپارښتنه وشوه، نو هغه و، چې ده ځان د حقوقو پوهنځي ته بدل کړ. هلته هم دی په دې مضمون کې پاتې راغي. هغه و، چې پر ۱۸۴۷ کال یې پوهنتون پرېښود. تولستوی، د پوهنتون تر پرېښودلو وروسته، پر ۱۸۴۷کال، خپلې پلارنۍ سیمې ته لاړ او هلته میشت شو. دغه ځوان لیکوال، له خپلو بزګرانو او نورو مزدورانو سره د حاکم او بادار پر ځای نوي اړیکي پیل کړل. او له دې سره یې هممهاله د ژان ژاک روسو د آثارو مطالعې ته دوام ورکړ او کرار کرار یې له تمدن سره تربګنې پیل شوه. له دې سره همهاله هغه د موسیقۍ زده کړې، انګریزي ژبې او د حقوقو لوستلو ته دوام ورکړ. د ده خاطرات او یونلیک ښیي، چې ده خیریه کارونه هم کول او پر ۱۸۴۹ کال کې د خوارو بزګرانو ماشومانو لپاره یو ښوونځی هم جوړ کړ. هغه ښه پیانو غږوله او کلاسیکه موسیقي یې ډېره خوښېده.

(۸، ۳۰-۳۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولستوی، څلور دېرش کلن و، خو پېغله صوفیا [د ده مېرمن] لا د ۱۸ کالو وه. دوی چې پر ۱۸٦۲کال واده سره وکړ، لیف تر ښځې ١٦ کاله مشر و. هغوی تر ډېره پورې خورا ښه او نیکمرغه ژوند درلود. صوفیا، نه یوازې د هغه خورا ښه ملګرې، باوفا ښځه بلکې ده ته په کار او ادبیاتو کې ښه مرستندویه هم وه. له واده سره د لیکوال نیکمرغي پیل شوه. د دغې ښځې د پوهې علمي شتمنۍ او هنري ذوق له برکته، لیف تولستوی لومړی په روسیه او بیا په نړۍ کې ستر شهرت او ویاړ تر لاسه کړ... د غې نیکمرغي جوړې، تر ډېرو کالو ګډ ژونده وروسته، څکه ونه شو کولای خواږه ژوند ته دوام ورکړي، چې تولستوی د خپل ژوند بڼه او هیلې بدلې کړې، خو سره له دې هم دوی ۱۳ ماشومان درلودل. (۸، ۳۴مخ)

لیف تولستوی د ۱۹۱۰ م کال د نومبر پر ۲۰مه نېټه مړ او د یاسنیا پلینا په سیمه کې ښخ شو. اثار ئې دا دي: جګړه او سوله، زلمیتوب، سپېڅلی اختر، ابلیس، قزاقان، د مرګ سرود، ارباب او نوکر، هنر څه ته وایي؟ شیطان او پیسې، بې پایه مینه...

- ایمان د ژوند رښتینې معنا او له هغه نه خبرتیا ده.
- د خدای قدرت ستاسو په زړه کې نغښتی دی.
- خلکو ته زه د اپلتو له امله ګران یم. د جګړې او سولې او نورو داسې اپلتو له امله، هغوی ته دا اپلتې خورا غوره برېښي.
- یوازې د خپلې خاورې بچیان خپله خاوره ژغورلای شي.
- هر هغه ملت چې ځان له غاصب واکمن نه وژغوري، بېشکه چې د قانوني تېولواک په پناه کې به ژوند کوي.
- که ټولې جګړې د عقیدو لپاره وای، اصلاً به جګړې نه کېدې.
- مینه، نه ځمکنی بلکې یو اسماني احساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چې کله د ښځو رښتينې خبره برلاسې شي، له ځانغوښتنې، ځانستاينې او بربادۍ پرته هلته بل څه نشته.
- آن په خورا نژدې او ساده دوستانه اړيکو کې لږه خوږ ژبې او ستاينې په کار دي. لکه هغه غوړ، چې د کوم څرخ د ښې خوځېدا لپاره په کار وي.
- دا مهمه نه ده، چې څه کار، مهمه دا ده چې هر څه او هر چېري وي، چې ته هلته او په هغه کې خوښ اوسې.
- هر څوک ځانته يو راز لري.
- د جګړې په ډګر کې هم خدای مهربانه دی.
- څه چې خدای کوي، هغه به کېږي. که د خپل کور په بړستن کې هم پروت وې، د مرګ نه هېرېږې.
- نظم د کړو اصلي جرړه ده.
- د انسان د ټولو نيمګړتياوو سرچينې يوازې دوې دي؛ بېکاري او په خرافاتو باور. او د انساني ښېګڼو سرچينې هم دوې دي. يو کار بل عقل.
- تر غرمې وروسته خوب سپين زر او تر هغې مخکې سره زر دي.
- کله کله د حالاتو جبر تر انساني هيلو پياوړی وي.
- انسان بايد کله کله ځان د نورو په تصور کړي. په دې ټولو شيانو چې پوه شي، بيا بښل ګران نه وي.
- هاغه شان موسکا چې د ځينو کسانو د خبرو د اورېدو په وخت کې؛ ګومان کوو، چې د هغو سپېڅلی ګوګل په غوره توګه وينو.
- وزګاري سړی ستړی کوي.
- تر هغه چې مين شوي نه يو، ويده يو. د اديرې خاورې ايرې يو. خو کله چې مين شو اسماني روح په موږ کې ننوزي، ساه رابښي، د ازل د سپېدو په څېر سپېڅلي کيږو.
- هر هغه څوک چې برخه يې وي، خپله يې پيدا کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که انسان په دې پوهېدای، چې له مرگه وروسته پر ده څه راځي، نو هيڅکله به له مرگه نه ډارېدی.
- هره چاره يو پای لري.
- د ډار شوي څېرې حالت او د اندام ناښکلاوالی هغه څه نه دي، چې ښکلي کړی شي.
- که هر څومره د قاب اډانه او شاوخوا ښکلې شي، بيا يې هم منځپانگه هماغه وي، چې وي.
- [کله کله] ټينگار بې گټې او آن د بې رحمۍ نښه وي.
- داسې ژوند کوه، چې د هري پيښې زغم ته چمتو و اوسئ.
- د خدای له ارادې پرته يو وېښته هم د انسان په سر کې نه بې ځايه کېږي.
- ساده هغه څوک دی، چې پر هر څه پسې ژاړي.
- جگړيز عمليات هم د ساعت د منځني جوړښت د خوځېدا په بڼه دي. جگړيز عمليات هم لکه د ساعت په شان، همدا چې لومړۍ خوځېدا پيل شوه، له هر دليله پرته تر وروستۍ پايلې دوام پيدا کوي.
- په جگړه کې د ځوانانو لېوالتيا او مېړانه د زړو تر تجربو زياته لارښوونکې ده.
- څومره به ښه وای، که انسان پوهېدای، په دې نړۍ کې د مرستې او خواخوږۍ لپاره چېرته او چا ته ورودانگي او له مرگ وروسته د خاورو په زړه کې څه ته سترگې په لاره و اوسي.
- وياله چې هر څومره پاکه وي، کله نا کله په کې مردارې اوبه راځي، څوک دی، چې په ژوند کې يې يوه ، نيمه تېروتنه نه وي کړې.
- موږ يوازې په دې پوهېدای شو، پوه شو، چې په هيڅ نه پوهيږو. دا د انساني پوهې تر ټولو لوړه پوله ده.
- يوازې خدای دی، چې مرستندوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

❁ مرگ، چې هر څه پای ته رسوي، غواړې که نه غواړې. نن یا سبا رارسېدونکی دی، په څنډه او که ژر، خو زموږ ژوند، د ابدیت په وړاندې له یوې شېبې زیات بل څه نه دی.

❁ اسماني حکمت او حقیقت لکه رڼې اوبه داسې دي، چې موږ غواړو، خپله تنده پرې ماته کړو.

❁ هغه معبد، چې د خدای د ستاینې او لمانځنې وړتیا پیدا کوي، خښته په خښته لوړیږي او ودانیږي.

❁ د نېکمرغۍ سرچینې د باندې، نه، بلکې په خپل ځان کې دي.

❁ هر بې لارې ته، چې هر څوک دی، لارښوونه کوه او هر لوېدلي ته لاس ورکوه.

❁ تل خواخوږی او مهربان اوسه. په هر زړه کې د مینې او صفایي ډېوه بلوه.

❁ په خپلو نېکمرغیو کې دي، خپل خپلوان او ورونه شریک ګڼه او هیڅکله د دغه سپېڅلوالي خوند په رخه او کرکه مه لړه.

❁ دښمنان دي بخښه او له خواخوږۍ نه پرته، په بله وسیله له هغه غچ مه اخله.

❁ که موږ غواړو د هر څه په اړه قضاوت او خبرې وکړو، هیڅ غوره او سپېڅلی شی به پاتې نه شي.

❁ د ښو ملګرو پیدا کول ډېر لوی نعمت دی.

❁ د احساساتو په سیند کې لاهو او برمته شوي انسانان باید د پوهې په رڼا وګاڼل شي.

❁ حکومتونه باید خپلې ورځنۍ چارې تر سره او له هر ډول اغېزو نه خپلواک وي.

❁ کله کله تش خیالونه د انسان ذهن ته ورځي.

❁ نېکمرغه هغه څوک دی چې په خپل کور کې نېکمرغه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د غوره نظام بنسټ باید پر هغه څه ودرېږي، چې په هغه کې انسانان ارادتمند، سپېڅل اندي او عقاید یې د یووالي له مینې ډک وي.
- عقل زور زیاتي ته اړتیا نه لري.
- د ریښتیني حقیقت د خوربدو او د پوهې د رڼا د بري لپاره باید انسانان له ناولتیا پاک او د هغو د روح د بهیر قوانین د زمانې د روح له غوښتنو سره برابر او هر پلو خواره کړو.
- وختونه درومي، خو ویل شوې خبرې همداسې پاتېږي.
- ټولې نیکمرغې کورنۍ یو بل ته ورته دی، خو هر بدمرغه کورنۍ په خپل ډول بدمرغه ده.
- هر هغه اصلاحات، چې د زور له لارې تر سره شي، هغه د درناوي وړ نه دي.
- د پوهې او علم زده کړې او منلو لپاره، انسان باید خپل زړه له هر ډول ناولتیا نه سپېڅلی کړي. هغه نوی کړي او د دې کار لپاره تر پوهې نه مخکې باید ایمان ولرو او د هغه د کمال هڅه وکړو. دغه ارمان ته د رسېدو لپاره، باید د خدای ځلا، چې مونږ یې وجدان نوموو په ځان کې ځای او ونغاړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه:

۱ـ ځیني ویبپاڼې.

۲ـ صفا، مصطفی. نړیوال ادبیات. ۱۳۹٦ل گودر خپرندویه ټولنه جلال اباد

۳ـ احمد، ډاکټر احمد جان. د شرق ستوری افغان سید جمال الدین ۱۳۸۸ل عنایت خپروندویه ټولنه

۴ـ صابر، سید احمد. د پوهانو خبري.۱۳۸۸ل کال. سنځر خپرندویه ټولنه کندهار

۵ـــ رشید، عبدالخالق مهاتما گاندي ـ ژوند، فکر او مبارزه ۲۰۱۵/۱۳۹۴ د افغانستان ملي تحریک

٦ـــ صفا، مصطفی. ژان پل سارتر(د سارتر ژوند، فلسفه او ویناوې) **pdf .ketabtoon.com**

۷ـ اشفاق، ملک.د ابن خلدون ژوند، اند او فلسفه.ژباړن، زاهد خلیلي.**pdf .ketabtoon.com**

۸ ـ تولستوی، جگړه او سوله. ژباړه. بهاند، اصف. ۱او ۲ ټوک **pdf .ketabtoon.com**

۹ـ یون، محمد اسماعیل.د محمدگل خان مومند اند و ژوند ته یوه کتنه.**pdf .ketabtoon.com**

۱۰ـ میاخېل، عطامحمد. زرتار.۲۰۱۹کال. سروش کتاب پلورنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیکوال نور اثار:

ستا یادونه زما دردونه/ شاعري

یوه پېړۍ انتظار/ منثوري ټوټې

نیم لېونتوب/ منثوري ټوټې

د مجنون پر پلونو/ راټولونه

ویاړلي څېرې/ همدا اثر

پسرلی ادبي بهیر

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library